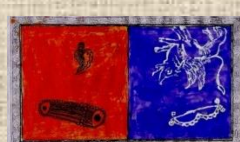
ISSN 2229-547X VIDEHA

রিদেহ ৩৮৯ ম অংক ০১ জনরৰী ২০২৪ (রর্ষ ১৭ মাস ১৯ অংক ৩৮৯)

[রিদেহ (since 2000) ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004) www.videha.co.in]

রিদেহ মৈথিলী সাহিত্য আন্দোলন: মানুষীমিহ সংস্কৃতাম্

রিদেহ- প্রথম মৈথিলী পাক্ষিক ই-পত্রিকা

সম্পাদক: গজেন্দ্র ঠাকুর।

 ভালসৰিক গাছ জে সন ২০০০ সঁ যাহূসিটীজপৰ ছল http://www.geocities.com/.../bhalsarik_gachh.html , http://www.geocities.com/ggajendra আদি লিংকপৰ আ অখনো ৫ জুলাই ২০০৪ ক পোস্ট http://gajendrathakur.blogspot.com/2004/07/bhalsarik-gachh.html কেৰ ৰূপমে ইন্টৰনেটপৰ মৈথিলীক প্ৰাচীনতম উপস্থিতক ৰূপমে বিদ্যমান অছি *(কিছু দিন লেল http://videha.com/2004/07/bhalsarik-gachh.html লিংকপৰ, স্ৰোত wayback machine of https://web.archive.org/web/*/videha 258 capture(s) from 2004 to 2016- http://videha.com/ ভালসৰিক গাছ-প্ৰথম মৈথিলী ব্লোগ / মৈথিলী ব্লোগক এগ্ৰীগেটৰ)।*

ই মৈথিলীক পহিল ইংটৰনেট পত্ৰিকা থিক জকৰ নাম বাদমে ১ জনৱৰী ২০০৮ সঁ 'বিদেহ' পড়লৈ। ◌ংটৰনেটপৰ মৈথিলীক প্ৰথম উপস্থিতিক যাত্ৰা বিদেহ- প্ৰথম মৈথিলী পাক্ষিক ই পত্ৰিকা ধৰি পহুঁচল অছি, জে http://www.videha.co.in/ পৰ ই প্ৰকাশিত হোইত অছি। আব "ভালসৰিক গাছ" জালবৃত্ত 'বিদেহ' ই-পত্ৰিকাক প্ৰৱক্তাক সংগ মৈথিলী ভাষাক জালবৃত্তক এগ্ৰীগেটৰক ৰূপমে প্ৰযুক্ত ভই ৰহল অছি।

(c)২০০০- ২০২৪. বিদেহ: প্ৰথম মৈথিলী পাক্ষিক ই-পত্ৰিকা (since 2000) ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004). সম্পাদক: গজেন্দ্ৰ ঠাকুৰ। Editor: Gajendra Thakur. In respect of materials e-published in Videha, the Editor, Videha holds the right to create the web archives/ theme-based web archives, right to translate/ transliterate those archives and create translated/ transliterated web-archives; and the right to e-publish/ print-publish all these archives. ৰচনাকাৰ/ সংগ্ৰহকৰ্ত্তা অপন মৌলিক আ অপ্ৰকাশিত ৰচনা/ সংগ্ৰহ (সংপূৰ্ণ উত্তৰদায়িত্ব ৰচনাকাৰ/ সংগ্ৰহকৰ্ত্তা মধ্য) editorial.staff.videha@gmail.com কেঁ মেল অটৈচমেণ্টক ৰূপমেঁ পঠা সকৈত ছথি, সংগমে ও অপন সংক্ষিপ্ত পৰিচয আ অপন স্কেন কএল গেল ফোটো স হো পঠাবথি। এতই প্ৰকাশিত ৰচনা/ সংগ্ৰহ সভক কাপীৰাইট ৰচনাকাৰ/ সংগ্ৰহকৰ্ত্তাক লগমে ছন্হি আ জতই ৰচনাকা / সংগ্ৰহকৰ্ত্তাক নাম নৈ অছি ততই ই সংপাদকাধীন অছি। সম্পাদক: বিদেহ ই-প্ৰকাশিত ৰচনাক বেব-আৰ্কাইব/ থীম-আধাৰিত বেব-আৰ্কাইবক নিৰ্মাণক অধিকাৰ, ঐ সভ আৰ্কাইবক অনুবাদ আ লিপ্যংতৰণ আ তকৰো বেব-আৰ্কাইবক নিৰ্মাণক অধিকাৰ; আ ঐ সভ আৰ্কাইবক ই-প্ৰকাশন/ প্ৰিংট-প্ৰকাশনক অধিকাৰ ৰখৈত ছথি। ঐ সভ লেল কোনো ৰায়ল্টী/ পাৰিশ্ৰমিকক প্ৰাৱধান নৈ ছৈ, সে ৰায়ল্টী/ পাৰিশ্ৰমিকক ইচ্ছুক ৰচনাকাৰ/ সংগ্ৰহকৰ্ত্তা বিদেহসঁ নৈ জুড়থু। বিদেহ ই পত্ৰিকাক মাসমে দূ টা অংক নিকলৈত অছি জে মাসক ০১ আ ১৫ তিথিকেঁ www.videha.co.in পৰ ই প্ৰকাশিত কএল জাইত অছি।

Videha eJournal (link www.videha.co.in) is a multidisciplinary online journal dedicated to the promotion and preservation of the Maithili language, literature and culture. It is a platform for scholars, researchers, writers and poets to publish their works and share their knowledge about Maithili language, literature, and culture. The journal is published online to promote and preserve Maithili language and culture. The journal publishes articles, research papers, book reviews, and poetry in Maithili and English languages. It also features translations of literary works from other languages into Maithili. It is a peer-reviewed journal, which means that articles and papers are reviewed by experts in the field before they are accepted for publication.

Font/ Keyboard Source: https://fonts.google.com/ , https://github.com/virtualvinodh/aksharamukha-fonts , https://keyman.com/

These are print-on-demand books, send your queries to editorial.staff.videha@gmail.com. The eBooks of some of these are available for sale on Google Play [(c) Preeti Thakur, sales.videha@gmail.com], send your queries to sales.videha@gmail.com. The contents and documents e-published by Videha (since 2000) ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004) are periodically being checked for accessibility issues. People with disabilities should not have difficulty accessing these contents/ documents.

Cover designed by AUM GAJENDRA THAKUR
Videha e-Journal: Issue No. 385 at www.videha.co.in

সমানান্তৰ পৰম্পৰাক ৰিদ্যাপতি- *চিত্ৰ ৰিদেহ সম্মানসঁ সম্মানিত ্ৰী পনকনান মণ্ডন দ্বাৰা*

মৈথিনী ভাষা জগজ্জননী সীতাযাঃ ভাষা আসী৲। হনুমন্তঃ উক্তৱান- মানুষীমিহ সংস্কৃতাম্।

<u>অক্কৰ খম্ভা (আখৰ খামহ্)</u>

তি৺খন খেত্তহি কাঞ্চি তস্ব কিত্তিৰলি পসৰেগা। অক্কৰ খম্ভাৰম্ভ জউ মঞ্চো ক্ষি ন দেগা॥ *(কীৰ্তিনতা প্ৰথমঃ পল্লৰঃ পহিন দোহা।)*

মানে আখৰ ৰূপী খামহ্ নিৰ্মাণ কই ওগপৰ (*গদ্য-পদ্য ৰূপী*) মংচ জঁ নৈ ৰাঁহন জায তঁ ঐ ত্ৰিভুৱনৰূপী ক্ষেত্ৰমে ওকৰ কীৰ্তিৰূপী নত্তী কেনা পসৰত।

শুক্ল যজুৰ্ৰেদ (২৬.২)-যথেমাং ৰাচং কন্যাণীমাৱদানি জনেভ্যঃ। ব্ৰহ্মৰাজন্যাভ্যাং শূদ্ৰায চাৰ্যায চ স্বায চাৰণায চ॥হম সভ গোষ্টেকেঁ এ পৱিত্ৰ ৱাণী (ৰেদৱাণী) সুনাৰী। ব্ৰাহ্মণকেঁ, ক্ষত্ৰিযকেঁ, শূদ্ৰকেঁ আ আৰ্যকেঁ; অপন নোককেঁ আ অপৰিচিতকেঁ সেহো (মানে সভকেঁ)। মুদা ঐ ৰেদৱাক্যক ৰিপৰীত মনুস্মৃতি ৰেদৱাণীক অধ্যযন/ শ্ৰৱণকেঁ সমাজক কিছু গোষ্টে নেন নিষেধ কৰই চাহনক, মুদা স্মৃতি সেহো ৰেদৱাক্যকেঁ প্ৰমাণ মানৈত অছি (শব্দ প্ৰমাণ) তেঁ তকৰ ৰিৰুদ্ধ দেন ও ৰ নিৰ্দেশ স্বযং অমান্য ভই জাগত অছি।

Do not judge each day by the harvest you reap but by the seeds that you plant. -Robert Louis Stevenson

----

Videha: Maithili Literature Movement

ƒ

𑓇 𑒠𑓂𑒨𑒾𑓁 𑒬𑒰𑒢𑓂𑒞𑒱𑒩𑒢𑓂𑒞𑒩𑒱𑒏𑓂𑒭 𑓅 𑒬𑒰𑒢𑓂𑒞𑒱𑓁

𑓇 𑒠𑓂𑒨𑒾𑓁 𑒬𑒰𑒢𑓂𑒞𑒱𑒩𑒢𑓂𑒞𑒩𑒱𑒏𑓂𑒭 Ẇ 𑒬𑒰𑒢𑓂𑒞𑒱𑓁

𑒁𑒢𑒳𑒏𑓂𑒩𑒧

𑒌 𑒁𑓀𑒏𑒧𑒹 𑒁𑒕𑒱:-

ॐ द्‌यौ: शान्तिरन्तरिक्ष ग्वंग शान्तिः पृथ्वी शान्तिराप: शान्तिरोषधय: शान्ति वनस्पतय: शान्तिर्विश्वे देवा: शान्तिर्ब्रह्म

ওঁ দ্যৌ: শান্তিৰন্তৰিক্ষ Ẇ শান্তিঃ পৃথ্বী শান্তিৰাপ: শান্তিৰোষধয: শান্তি ৰনষ্পতয: শান্তির্ৰিশ্বে দেৰা: শান্তির্ৰ্ব্ৰহ্ম

ब्रह्मणसँ प्रार्थना जे द्युलोकमे, अंतरिक्षमे, पृथ्वीपर, जलमे, औषधमे, वनस्पतिमे, विश्वमे, सभ देवतागणमे आ ब्रह्ममे शांति हुअय।

ॐ-ब्रह्मण, द्यौ-सूर्य-तरेगण, अंतरिक्ष- पृथ्वी आ द्यूलोकक बीच, आप:- जल, विश्वेदेवा- सभ देवता, ब्रह्म- सर्जक।

ব্ৰ্হ্মণসঁ প্ৰাৰ্থনা জে দ্যুলোকমে, অংতৰিক্ষমে, পৃথ্বীপৰ, জলমে, ঔষধমে, ৰনষ্পতিমে, ৰিশ্বমে, সভ দেৰতাগণমে আ ব্ৰ্হ্মমে শাংতি

ণখয।

ওঁ-ব্রহ্মণ, দ্যৌ-সূর্য-তৰেগণ, অংতৰিক্ষ- পৃথ্বী আ দ্যুলোকক বীচ, আপ:-জল, বিশ্বেদেৱা- সভ দেৱতা, ব্রহ্ম- সর্জক।

ʄ

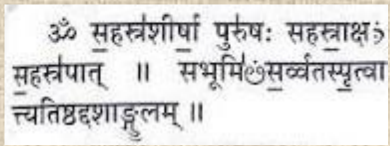
ॐ, स॒हस्रंशीर्षा॒ पुरुंषः। स॒ह॒स्रा॒क्षः स॒हस्रंपात्।

ওঁ, স↓ হস্র↑ শীর্ষা↓ পুরু↑ ষঃ। স↓ হ↓ স্রা↓ ক্ষঃ
স↓ হস্র↑ পাৎ।

स भूमिं ग्वंग वि॒श्वतों वृ॒त्वा। अत्यंतिष्ठद् दशाङ्गु॒लम्॥

স ভূমিং↑ Ẇ বি↓ শ্বতো↑ বৃ↓ ত্বা। অত্য↑ তিষ্ঠদ্ দশাঙ্গু↓ লম্॥

हजार माथ, हजार आँखि, हजार पएर संग विश्वकेँ आच्छादित केने अछि, दस आंगुरक गनतीक वशमे नै अछि ओ।

ॐ स॒हस्र॑शीर्षा॒ पुरु॑षः सहस्रा॒क्षः
सहस्र॑पात् ॥ सभूमि॑ꣳस॒र्व्वतस्पृ॒त्वा
त्यतिष्ठद्दशाङ्गु॒लम् ॥

प॒द्भ्याग्ँ॒ शू॒द्रो अंजायत॥

প↓ ভ্যাগ্ँ↑ শূ↓ দ্রো অ↑ জাযত॥

पएरसँ शूद्रक उत्पत्ति भेल॥

प॒द्भ्यां भूमि॒र्दिशः॒ श्रोत्राँत्।

প↓ ড্যাঁ হূমি↓ র্দিশঃ↓ শ্রোত্রা↑ ↑ ৯।

मुदा पएरेसँ भूमियोक उत्पत्ति।

❀ (White Florette- innocence and purity)

☸ (Wheel of Dharma)

卐 (Swastik)

Ẇ (Gwang ग्वंग- two small circles connected by u and a dot placed over it, used in reference of Vedic texts)

꣼ (सिद्धिरस्तु, सिद्धम सিদ্ধিৰস্তু, সিদ্ধম Devanagari Anji)

ঀ (Bengali Anji, Siddham)

𑓆 (Tirhuta Anji, Ankush of Ganeshji, placed at the beginning of something)

𑓆

১.১.গজেন্দ্র ঠাকুৰ- নূতন অংক সম্পাদকীয

১.২.অংক ३८२-३८४ পৰ টিপ্পণী

১.১.গজেন্দ্র ঠাকুর- নূতন অংক সম্পাদকীয

মৈথিলী নেন সমীক্ষাশাস্ত্রক সিদ্ধাঁত- কনা আ ◌াহিত্য নেন কোনো সৈদ্ধাঁতিক প্রযোজন হেৱাঁক চাহী? সাহিত্য রিভিন্ন রিধা জেনা পদ্য, প্ররন্ধ, নিরন্ধ, সমানোচনা, কথা-গল্প, উপন্যাস, পত্রাত্মেক সাহিত্য, যাত্রা-সংস্মৰণ, ৰিপোর্তাজ, নাটক

আ একাংকী মনোৰংজনক নেন স্বনন-স্বনাওন-পঢ়ন জাগত আছি ৰা মংচিত কএন জাগত আছি। এ উদ্দেশ্যপূর্ণ ভ**২** সকৈত আছি ৰা ঐমে নিৰুদ্দেশ্যতা-এৰ্ঁসৰ্ডিটী মেহো ৰহি সকৈ ছৈ- কাৰণ জিনগীক উত্থেন-ধক্কামে নিৰুদ্দেশ্যপূর্ণ মাহি ্য মেহো মনোৰংজন প্রদান কৰৈত আছি। প্রাচীন কানমে কনা, মাহিত্য আ ংগীত এক খাঢ়ীসঁ দোসৰ খাঢ়ী মধ্য হস্তাংতৰিত হোগত ছনা। পদপাঠ, ক্রমপাঠ, জটা পাঠ, শিখাপাঠ, ঘনপাঠ আদি স্মৃতিক ৰৈজ্ঞানিক পদ্ধতি ছনা। ঘৰ, ৰেদী আ আন কনাপ্রূতিক ৰঁনেৰাঁক ৰিধিক যজুৰ্ৰেদমে ৰর্ণন ছন জে ভাষ্য মভমে আৰ ৰিস্তৃত ভেন পুৰাতত্ত্বক প্রাচীনতম আধাৰ মিদ্ধ ভেন। মংগীতক পদ্ধতি মামৰেদকেঁ ৰিশিষ্ট ৰঁনেনক। ঐ তৰহেঁ মাহিত্য, কনা আ মংগীতকেঁ ৰাঁহৰাঁক প্রযত্ন ভেন, জগমঁ এ ৰিধা দোমৰো গোষ্টে ্ৰাৰা ওহী তৰহেঁ অনুপ্রূত ভ**২** সকএ। আ ঐ ক্রমমে কনা, মাহিত্য আ মংগীতক মমীক্ষা ৰা ওকৰ গুণক ৰিশ্লেষণ প্রাৰম্ভ ভেন। কনা, মাহিত্য আ মংগীতক মমাজ নেন কোন প্রযোজন, একৰ নৈতিক মানদণ্ড কী হঅএ, ঐ দিম মেহো প্রাচ্য আ পাশ্চ ত্য ৰিচাৰক অপন ৰিচাৰ ৰাখনন্হি। প্নেটো কহৈ ছথি জে কোনো কনা নীক নৈ ভ**২** সকৈএ কিএক তঁ এ মভটা অমত্য আ অৰাস্তৰিক আছি। মুদা কনা, মংগীত আ মাহিত্য কখনো কান স্বান্তঃ মুখ য মেহো হোগত আছি, একৰা পঢ়না, স্বননা, দেখনা আ অনুভৱ কেনামঁ প্রমন্নতা হোগত ছৈ, মানমিক শান্তি ভেটৈ ছৈ, তঁ কখনো কান এ উদ্বেনিত মেহো কৰৈত ছৈ। এৰিম্টোটেন মুদা কহৈ ছথি জে কনাকাৰ জ্ঞানমঁ যুক্ত হোগ ছথি আ ৰিশ্বকেঁ ুমৰাঁমে মহযোগ কৰৈ ছথি। জগতক মৌন্দর্যীপ্রূত প্রস্তুতি আছি কনা। ফ্রাযড মভ মনুষ্ককেঁ ৰহম্যমযী মানৈত ছথি। ও মাহিত্যিক প্রূতিকেঁ

সাহিত্যকাৰক রিশ্লেষণ নেন চুনৈত ছথি তঁ নৱ ফ্রায়ডরা ী জৈরিকক রঁদনা সাংস্কৃতিক তত্ত্বক প্রধানতাপৰ জোৰ দৈত দেখৰাম ঋরৈত ছথি। নর-সমীক্ষারাদ প্রতিক রিস্তৃত রিরৰণপৰ ঋাধাৰিত ঋছি। ঙত্তৰ ঋাধুনিক, ঋস্তিত্ত্বরাদী, মানরতারাদী, ঞ সভ রিচাৰধাৰা দৰ্শনশাস্ত্রক রিচাৰধাৰা থিক। পহিনে দৰ্শনমে রিজ্ঞান, গতিহাস, সমাজ-ৰাজনীতি, ঋৰ্থশাস্ত্র, কনা-রিজ্ঞান ঋা ভাষা সম্মিনিত ৰহৈত ছন। মুদা জেনা-জেনা রিজ্ঞান কনাক শাখা সভ রিশিষ্টতা প্রাপ্ত কৰৈত গেন, রিশেষ ক২ িজ্ঞান, তঁ দৰ্শনমে গণিত ঋা রিজ্ঞান মৈথেমেষ্টিকন নাজিক ধৰি সীমিত ৰহি গেন। দাৰ্শনিক ঋাগমন ঋা নিগমনক ঋধ্যযন প্রণানী, রিশ্লেষণাত্মেক প্রণানী দিস রঁঢ়ন। মাৰ্ক্স, জে দুনিযাঁ ভৰিক গৰীরঁক নেন একষ্টা দৈরীয হস্তক্ষেপক সমান ছনাহ, দ্বন্দ্বাত্মেক প্রণানীকেঁ ঋপন ব্যাখ্যাক ঋাধাৰ রঁনেনন্হি। ঋাগ-কানহিক ডিসকসন রা দ্বন্দ্ব, জগমে পক্ষ-রিপক্ , দুনূ সম্মিনিত ঋছি, দৰ্শনক (রিশেষ ক২ ষডদৰ্শনক)- মাধরাচাৰ্যক সৰ্বদৰ্শন সংগ্রহ-দ্রষ্টর্য- খণ্ডন-মণ্ডন প্রণানীমে পহিনহি ঁ রিদ্যমান ছন। সে গতিহাসক ঋন্তক ঘোষণা কেনিহাৰ ফ্রাংসিস ফুকিযামা -জে কম্যুনিস্ষ্ট শাসনক সমাপ্তিপৰ ঞ ঘোষণা কএনে ছনাহ- কিছু দিন পহিনে ঐসঁ পনষ্টি গেনাহ। কম্যুনিজ্মক সমাপ্তি রাঁদ নাগন জে গতিহাস, জে দূষ্টা রিচাৰধাৰাক সংঘৰ্ষ ঋছি, একষ্টা রিচাৰধাৰাক খতম ভেনাক রাঁদ সমাপ্ত ভ২ গেন। ফ্রাংসিস ফুকিযামা ঘোষিত কএনন্হি জে রিচাৰধাৰাক ঋাপসী ঝগড়াসঁ সৃজিত গতিহাসক ঞ সমাপ্তি ঋছি ঋা ঋারঁ মানরক হিতক রিচাৰধাৰা মাত্র ঋাগাঁ রঁঢ়ত। মুদা কিছু দিন পহিনহি ও কহনন্হি জে সমাজক ভী ৰ ঋা ৰাষ্ট্রীযতাক মধ্য এখনো রঁদ্দত ৰাস ভিন্ন রিচাৰধাৰা রাঁচন ঋছি।

জর্মনীক দেরান খ্যনাপৰ ন্ানক মান্যতা ৰহহ্হি জে দ্বন্দ্ব আধাৰিত গতিহ্যসমে কম্যুনিজ্‌ম খতম ভেলোক ৰাঁদ গতিহাসক অন্ত ভ**ই** গেল অছি কাৰণ দুনিয়াঁ যূনীপোনৰ ভ**ই** গেল অছি মুদা আৰ্‌ ও মানৈ ছথি জে ৰঁচিতক অস্তিত্ব সভ ঠাম ছৈ আ ওকৰ সভ্যতা আ গতিহ্যস দ্বন্দ্ব উৎপন্ন কৰৈ ছৈ, আ তেঁ গতিহাস জ ৰী ৰহত। উত্তৰ-আধুনিকতাৰাদ সেহো অপন প্ৰাৰম্ভিক উৎসাহক ৰাঁদ ঠমকি গেল অছি। অস্তিত্বৰাদ, মানৱতাৰাদ, প্ৰগতিৰাদ, ৰোমেন্‌টিস জ্‌ম, সমাজশাস্ত্ৰী য ৰিশ্লেষণ, ঞ সভ সংশ্লেষণাত্মক সমীক্ষা প্ৰণালীমে সম মিলিত ভ**ই** অপন অস্তিত্ব ৰঁচেনে অছি। সাগকো-এনেলিসিস ৰৈজ্ঞানিকতাপৰ আধাৰিত ৰহৰাঁক কাৰণ দ্বন্দ্বাত্মক প্ৰণালী জেকাঁ অপন অস্তিত্ব ৰঁচেনে ৰহত। উত্তৰ আধুনিকতাৰাদী দৃষ্টিকোণ অছি ৰিজ্ঞানক জ্ঞানক সম্পূৰ্ণতাপৰ টীকা, সত্য-অসত্য, অপন-অপন দৃষ্টিকোণসঁ তকৰ ৰৰ্ণন, আত্মে-কেন্দ্ৰিত হাস যপূৰ্ণ আ নীক-খৰাৰ্‌ক ভাৱনাক ৰহি-ৰহি খতম হএৰ্‌, সত্য কখন অসত্য ভ**ই** জাএত তকৰ কোনো ঠেকান নৈ, সতহী চিন্তন, আশাৰাদিতা তঁ নহিএ অছি মুদা নিৰাশাৰাদিতা সেহো নৈ, জে অছি তঁ সে অছি ৰঁতহপনী, কোনো চীজ এক তৰহেঁ নৈ কএক তৰহেঁ সোচল জা সকৈত অছি। দৃষ্টিকোণ, কাৰণ, নিযন্ত্ৰণ আ যোজনাক উত্তৰ পৰিণামপৰ ৰিশ্বাস নৈ, ৰৰন সংযোগক উত্তৰ পৰিণামপৰ ৰেশী ৰিশ্বাস, গণতাংত্ৰিক আ নাৰীৰাদী দৃষ্টিকোণ আ নানা ঝংডা আদিক ৰিচাৰধাৰাক সংগে প্ৰতীকক ৰূপমে হাস-পৰিহাস। ভূমংডলীকৰণক কাৰণসঁ মুখ্যধাৰসঁ অলগ ভেল কতেক সমুদাযক আ নাৰীক প্ৰশ্নকেঁ উত্তৰ-আধুনিকতা সোঝাঁ অনলক। ৰিচাৰধাৰা আ সাৰ্ৰভৌমিক নখ্যক ৰিৰোধ কএলক মুদা কোনো

উত্তৰ নৈ দ**ই** সকল। তহিনা উত্তৰ আধুনিকতাৰাদী ৰিচাৰক জৈকস দেৰীদা ভাষাকেঁ ৰিখণ্ডিত ক**ই** এ সিদ্ধ কএলন্হি ◌ ৰিখণ্ডিত ভাগ ঠেৰ ৰাস ৰিভিন্ন আধাৰপৰ আশ্ৰিত অছি আ ৰিঁনা ওকৰা বুঁঝনে ভাষাক অৰ্থ হম নৈ নগা সকৈত ছী। প্ৰত্যক্ষৰাদক ৰিশ্লেষণাত্মক দৰ্শন ৰস্তুক নৈ, ভাষিক কথন আ অৱধাৰণাক ৰিশ্লেষণ কৰৈত অছি। ৰিশ্লেষণাত্মক অথৱা তাৰ্কিক প্ৰত্যক্ষৰাদ আ অস্তিত্বৰাদক জন্ম ৰিজ্ঞানক প্ৰতি প্ৰতিক্ৰিযাক ◌ূপমে ভেল। ঐসঁ ৰিজ্ঞানক দ্বিঅৰ্থী ৰিচাৰকেঁ স্পষ্ট কএল গেল। প্ৰঘটনাশাস্ত্ৰমে চেতনাক প্ৰদত্তক প্ৰদত্ত ৰূপমে অধ্যযন হোগত ◌ছি। অনুভূতি ৰিশিষ্ট মানসিক ক্ৰিযাক তথ্যক নিৰীক্ষণ অছি। ৰস্তুকেঁ নি◌ পেক্ষ আ ৰিশুদ্ধ ৰূপমে দেখৰাঁক এ মাধ্যম অছি। অস্তিত্বৰাদমে মনুষ্যে মাত্ৰ মনুষ্য অছি। ও জে কিছু নিৰ্মাণ কৰৈত অছি ওগসঁ পৃথক ও কিছু নৈ অছি; সাৰ্ত্ৰ কহৈ ছথি জে মনুখ স্বতংত্ৰ হেৰাঁ ◌েন অভিশপ্ত অছি। হেগেলক ডাযলেক্টিকস দ্বাৰা ৰিশ্লেষণ আ সংশ্লেষণক অংতহীন অংতসংৰঁধ দ্বাৰা প্ৰক্ৰিযাক গুণ নিৰ্ণয আ অস্তিত্ব নিৰ্ণয কৰৰাঁপৰ জোৰ দেলন্হি। মূল তত্ত্ব জতেক গহীংৰ হএত ওতেক স্বৰূপসঁ দূৰ ৰহত আ ৰাস্তৱিকতাসঁ নগ। কান্টম সিদ্ধান্ত অনসৰটৈন্টী প্ৰিন্সিপল সেহো আধুনিক চিন্তনকেঁ প্ৰভাৱিত কএলে অছি। দেখাগ পড়এৰঁলা ৰাস্তৱিকতা সঁ দূৰ ভীতৰক আ ৰাঁহৰক প্ৰক্ৰিযা সভ শক্তি-উৰ্জাক ছোট তত্ত্বক আদান-প্ৰদানসঁ সম্ভৱ হোগত অছি। অনিশ্চিততাক সিদ্ধান্ত দ্বাৰা স্থিতি আ স্বৰূপ অন্দাজসঁ নিশ্চিত কৰএ পড়ৈত অছি। তীনসঁ ৰেঁশী ডাগমেন্সনক ৰিশ্বক পৰিকল্পনা আ স্টীফন হাকিন্সক -অ ব্ৰিঁফ ◌িস্ট্ৰী আফ টাগম- সোমে-সোমী ভগৱানক অস্তিত্বকেঁ খতম ক**ই** ৰহল অছি কাৰণ ঐসঁ ভগৱানক মৃত্যুক অৱধাৰণা সেহো সোমাঁ আএল

অছি। জে শুৰু ভেল অছি সে খতম হএত ভলহি ওকৰ আয়ু বেঁশী
দাঅএ। জেনা ৱচুঅন ৰিঅলিষ্টী ৱাস্তৱিকতাকেঁ ঞ্চ৯ ি ম ৰূপেঁ
ঘোঝাঁ আনি চেতনাকেঁ ওকৰা সঁগ একাকাৰ কৰৈত অছি তহিনা
ৱিঁনা তীনসঁ বেঁশী ৱীমক পৰিকল্পনাক হম প্রকাশক গতিসঁ জঁ
সিন্ধুঘাটী সভ্যতাসঁ চলী তঁ তগযো ব্রহ্মাণ্ডক পাৰ আগ ৰি নৈ
পাঁঠি সকৱঁ। সাহিত্যক সমক্ষ এ সভ বৈজ্ঞানিক আ দার্শনিক
তথ্য চুনৌতীক ৰূপমে আএল অছি। হোনিস্টিক আকি ম্পূর্ণতাক
সমন্বয কৰএ পড়ত! এ দর্শন দার্শনিক সঁ ৱাস্তৱিক তখনে
ৱঁনত। পোস্টস্ট্রক্চৰল মেথোডোলোজী ভাষাক অর্থ, শব্দ, তকৰ
অর্থ, ব্যাকৰণক নিঅম সঁ নৈ ৱৰন্ অর্থ নির্মাণ প্রক্রিয়াসঁ নগৱৈত
অছি। সভ তৰহক ব্যক্তি, সমূহ নেন এ ৱিভিন্ন অর্থ ধাৰণ ৰৈত
অছি। ভাষা আ ৱিশ্বমে কোনো অন্তিম সম্বন্ধ নৈ হোগত ছি। শব্দ
আ ওকৰ পাঠ কেৰ অন্তিম অর্থ বা কোনো ৱিশিষ্ট অর্থ নৈ হোগত
অছি। আধুনিক আ উত্তৰ আধুনিক তর্ক, ৱাস্তৱিকতা, সম্বাদ আ
ৱিচাৰক আদান-প্রদানসঁ আধুনিকতাক জন্ম ভেল। নৱ-ৱামপংথী
আন্দোলন ফ্রাংসমে আএল আ সৰ্বনাশৱাদ আ অৰাজকতাৱাদী
আন্দোলন মন ৱিচাৰধাৰা সেহো আএল। এ সভ আধুনিক ৱিচাৰ
প্রক্রিয়া প্রণালী, ওকৰ আস্থা-অৱধাৰণাসঁ বঁহাৰ ভেল অৱিশ্বাসপৰ
আধাৰিত চলে। পাঠমে ন্বকাএল অর্থক স্থান-কাল সঁদৰ্ভক
পৰিপ্রেক্ষ্যমে ব্যাখ্যা শুৰু ভেল আ ভাষাকেঁ খ নক মাধ্যম বঁনাওল
গেল- নৈঁগ্ৱএজ গেম আ ঐ সভ সত্তাক আ বৈধতা আ ওকৰ
স্তৱীকৰণক আলোচনাক ৰূপমে আএল পোস্টমোডর্নিজ্ম।
কংপ্যুটৰ আ সূচনা ক্রান্তি জগমে কোনো তংত্রাঁ ক নির্মাতা ওকৰ
নির্মাণ কএ ওকৰা ৱিশ্বব্যাপী অন্তর্জালপৰ ৰাখি দৈত চথি আ
তংত্রাংশ অপন নির্মাতাসঁ স্বতংত্র অপন কাজ কৰৈত ৰহৈত

অছি, কিছু ওহনো কার্য জে একৰ নির্মাতা ওকৰা লেল নির্মিত নৈ কএনে ছথি। আ কিছু হস্তক্ষেপ-তঁত্রাংশ জেনা রা ৰস, একৰা মার্গসঁ হটারৈত অছি, রিধ্বংসক রঁনরৈত অছি, তঁ ঐ াযৰসক এঁটী রাযৰস সেহো একটা তঁত্রাংশ অছি, জে ওকৰা ঠী করৈত অছি আ জে ওকৰো সঁ ঠীক নৈ হোগত অছি তখন কম্প্যূটৰক রৈকপ নই ওকৰা ফার্মেট কই দেল জাগত অছি- ৰীন স্লেট! পূঁজীরাদক জনম ভেল ঔদ্যোগিক ক্রান্তিসঁ আ আরঁ পোস ট গন্ডস্ট্রিযল সমাজমে উৎপাদনক রঁদলা সূচনা আ সংচাৰক মহত্ত্ব রঁঢ়ি গেল অছি, সংগণকক ভূমিকা সমাজমে রঁঢ়ি গেল অছি। মোরাঁগল, ক্রেডিট-কার্ড আ সভ এহন রস্তু চিপ্ৰ আধাৰিত অ ি। ডী কন্সট্রক্শন আ ৰী কন্সট্রক্শন রিচাৰ ৰচনা প্রক্রিযাক পুনর্গঠনকেঁ দেখরৈত অছি জে উত্তৰ ঔদ্যোগিক কালমে চেতনাক নির্মাণক নর ৰূপমে ভই ৰহল অছি। গতিহাস তঁ নৈ মুদা পৰম্পৰাগত গতিহাসক অন্ত ভই গেল অছি। ৰাজ্য, রর্গ, ৰাষ্ট্র, দল, সমাজ, পৰিরাৰ, নৈতিকতা, রিরাহ সভ ফেৰসঁ পৰিভাষিত কএল জা ৰহল অছি। মাৰতে ৰাস পৰিরর্তনক পৰিণামসঁ রিখংডিত ভই সন্দর্ভহীন ভই গেল অছি তেক সংস্থা। গন্ফাৰমেশন যোযাগটী কিংরা সূচনা-আধাৰিত-সমাজ একটা ওহেন সমাজ অছি জগমে সূচনাক নির্মাণ, রিতৰণ, প্রসাৰ, উপযোগ, একীকৰণ আ সংশোধন এ টা মহত্ত্রপূর্ণ আর্থিক, ৰাজনীতিক আ সাংস্কৃতিক ক্রিযা হোগত অছি। আ ঐ সমাজক ভাগ হেরাঁমে সমর্থ লোক অংকীয রা ডিজিটল নাগৰিক কহল জাগ ছথি। ঐ উত্তৰ ঔদ্যোগিক সমাজমে ূচনা-প্রৌদ্যোগিকী উৎপাদন, অর্থর্যরস্থা আ সমাজকেঁ নি ্ধাৰিত করৈত অছি। উত্তৰ-আধুনিক সমাজ, উত্তৰ ঔদ্যোগিক সমা

আদি সংকল্পনা সঁ ঈ নিকট অছি। অর্থশাস্ত্রী ফ্রিট্জ মৈচলপ একৰ সংকল্পনা দেনে ছলাহ। জনকৰ জ্ঞান-উদ্যোগক ধাৰণা শিক্ষা, শোধ আ রিকাস, মীডিআ, সূচনা প্রৌদ্যোগিকী আ সূচনা সের ক পাঁচটা অংগপৰ আধাৰিত ছল। প্রৌদ্যোগিকী আ সূচনাক সমাজপৰ ভেল প্রভার এতএ দর্শিত হোইত অছি। অংকীয রা ডিজিটল রিভাজন একটা জ্ঞানক রিভাজন, সামাজিক রিভাজন আ আর্থিক রিভাজন দেখবৈত অছি আ রিঁনা ভেদভারক একটা সূচনা সমাজক নির্মাণক আরশ্যকতা দেখারৈত অছি, জইসঁ সূচনা প্রৌদ্যোগিকীপৰ রিকাসশীল দেশক সার্রভৌম অধিকাৰ হএ। মানরাধিকাৰ আ সূচনা প্রৌদ্যোগিকীক মধ্য ব্যক্তিক একান্তক অধিকাৰ সেহো সম্মিলিত অছি। রিদ্বান, মানরাধিকা কার্যকর্তা আ আন সভ ব্যক্তিক অভিব্যক্তিক স্বতংত্রতা, সূচনাক অধিকাৰ, একান্ত, ভেদভার, স্ত্রী-সমানতা, প্রজ্ঞ ত্মেক

সংপত্তি, ৰাজনীতিক ভাগীদাৰী আ সংগঠনক মেলক সংদৰ্ভ মে ঐ গপপৰ চৰচা শুৰূ ভেল অছি জে সূচনা আ জনসংচাৰ প্রৌদ্যোগিকী আধাৰিত সূচনা সমাজমে মানরাধিকাৰকেঁ রঁল ভেটৈত আকি ওকৰ হানি হএত। আনলাইন পত্রাচাৰক গোপনীযতাক অধিকাৰ, অন্তর্জালক সামগ্রীক সাংস্কৃতিক আ ভাষাযী রিরি তা আ মীডিযা শিক্ষা, সূচনা সমাজক তকনীকী অওজাৰ ওকৰ অধিকাৰ আ স্বতংত্রতাসঁ লাভান্বিত হোইত অছি আ সমাজক সমগ্র রিকাস, অধিকাৰ আ স্বতংত্রতাক সার্রভৌমতা, অধি ারক আপসী মতভিন্নতা, স্বতংত্রতা আ মূল্য নিৰূপণমে সহভাগী হোইত অছি। ঐসঁ সূচনা, জ্ঞান আ সংস্কৃতিমে ঈ সৰল পৰ্গঠক রাতারৰণ রঁনৈত অছি আ ঈ উপযোগকর্তাকেঁ রৈশ্বিক সূচনা সমাজক অভিনেতাক ৰূপমে পৰিণত কৰৈত অছি। কাৰণ ঈ

উপযোগকর্তাকেঁ পহিনেসঁ রেঁশী অভিব্যক্তিক স্বতংত্রত আ নর সামগ্রী আ নর সামাজিক অন্তর্জান-তংত্র নির্মাণ ররাঁক সামর্থ্য দৈত অছি। ঐসঁ একটা নর রিধি, আর্থিক আ সামাজিক ম ডেনেক আরশ্যকতা সেহো অনুভূত কএন জা রহন অছি জগমে সাক্ষী কর্তব্য, জ্ঞান আ মেন আধাৰ রঁনত। রঁঠাক হিত একটা আৰ ঠিন্তা অছি জে পৈঘক হিতসঁ সর্বদা উপৰ ৰখরাঁক চা ী। আধুনিক সমাজক আর্থিক, সামাজিক আ সাংস্কৃতিক ধনক একত্র কৰরাঁক প্রবৃত্তি সূচনা সমাজমে রঁঢ়ন অছি আ প্রৌদ্যোগিকী একটা আধাৰভূত রেঁৰোজগাৰী অননেক অছি। গৰীরী, মজদূৰক অধিকাৰ আ কন্যাণকাৰী ৰাজ্যক সংকল্পনা নাভ-হানিক আগাঁ তৌ পাছাঁ ছুটৈন জা ৰহন অছি। আরঁ মাত্র কিছুএ অভিনেতা চাহী। প্রকাশক নোকনি সেহো মাত্র কিছু রেঁশী রিঁকএরঁনা পোথীক নেখকক প্রচাৰ কৰৈ ছথি। যএহ স্থিতি রংগমংচ, পেংটিংগ, সিনেমা আ ন-আন ক্ষেত্রমে সেহো দৃষ্টিগোচৰ ভ২ ৰহন অছি। মুদা সূচনা সর্বদা নাভকাৰী নৈ হোগত অছি। এ মাত্র কনা, গ্রংথ ধৰি সীমিত নৈ অছি ররন সংটা রাঁজাৰ আ প্রাযোজিত সর্বেক্ষণ রপটে সেহো ঐমে সম্মিনিত অছি। সমএ আ স্থানক রীঠক দূৰীকেঁ এ কম কৰৈত অছি আ দুনূক রীঠমে একটা সন্তনন রঁনরৈত অছি। মানরক গৰিমা মানরক জন্ম আধাৰিত সামাজিক স্থানসঁ হটি ক২ মানরক গৰিমাক সর্বভৌমিকতাক অধিকাৰপৰ রঁন দৈত অছি। মুক্তি আ স্ত্রী-মুক্তি আন্দোনন ঐ দিশাক প্রযাস অছি। ূনূ রিশ্বযুদ্ধ আ ফাসিজ্মক চুনৌতীক রাঁদ ১০ দিসম্বৰ ১৯৪৮ কেঁ ংযুক্ত ৰাষ্ট্র সংঘক মহাসভা দ্বাৰা মানরাধিকাৰক সার্বভৌম ঘোষণাক উদ্‌ঘোষণা কএন গেন আ একৰা অংগীকাৰ কএন গেন। এ ঘোষণা ৰাজনীতিক, আর্থিক, সাংস্কৃতিক আ ধার্মিক ভ দভাৱ

ৰহিত একটা সামান্য মানদণ্ড প্ৰস্তুত কৰৈত অছি জে সভ জন-সমাজ আ সভ ৰাষ্ট্ৰ লেল অছি। সূচনাক স্বতংত্ৰ উপযোগ সীমিত অছি, লোকক একান্ত খতম ভ**ই** ৰহল অছি। ৰিঁন গেষ্টসঁ জখন হুনকৰ ভাৰত যাত্ৰাক ক্ৰমমে পূছল গেল ছলন্হি জে মাগক্ৰোসাফ্টক একম-ৰাঁকম ভাৰতমে পাগৰেসীক ডৰসঁ দেৰীসঁ উতাৰল গেল তঁ ও কহলে ৰহথি জে মাগক্ৰোসাফ্ট কহিযো কোনো উ৯-পাদ পাগৰেসীক ডৰসঁ দেৰীসঁ নৈ আনলক। প্লেম আ পাগৰেসীক ডৰ খতম হেবাঁক চাহী। সূচনা সমাজ ৰএহ সমাজ ছী জকৰ ৰীচমে হম সভ আগ-কান্হি ৰহি ৰহল ছী। লোকতংত্ৰ আ মানৰাধিকাৰক সম্মান সূচনা-সমাজ আ উত্তৰ সূচনা-সমাজমে হোগত ৰহত। অভিব্যক্তিক স্বতংত্ৰতা, একান্তক অধিকাৰ, সূচনা সামী কৰবাঁক অধিকাৰ আ সূচনা ধৰি পহুঁচক অধিকাৰ, জে সূচনাক সংচাৰসঁ সম্বন্ধিত অছি, এ সভ ৰাজ্য দ্বাৰা আ সূচনা-সমাজক ৰাঁজাৰবাদী স্নকাৰক কাৰণ খতৰাক অনুভূতিসঁ ত্ৰস্ত অছি।

অন্তৰ্জাল লোকক মীডিআ অছি আ একটা এহন প্ৰণালী অছি জে লোকক ৰীচ সম্বাদ স্থাপিত কৰৈত অছি। ঐসঁ সংচাৰ-মাধ্যমক মঠাধীশ লোকনিক গড় টুটৈত অছি। অন্তৰ্জালমে সামান্য ৰূপ ঁ কোনো সম্পাদক নৈ হোগত ছথি। এতএ লোক ৰিষযক আ সামগ্ৰীক নিৰ্মাণ ক**ই** স্বযং ওকৰ সংচাৰ কৰৈ ছথি। ঐসঁ কত ক ৰাস সামাজিক সম্বাদক প্ৰাৰম্ভ হোগত অছি মুদা কতেক ৰাস সমাজ-ৰিৰোধী সামগ্ৰী সেহো অৰৈত অছি। তঁ কী ওগপৰ প্ৰতিৰন্ধ হেবাঁক চাহী। মুদা জঁ সাফ্টৱেযৰক মাধ্যমসঁ মশীনক ঁ সামগ্ৰীপৰ প্ৰতিৰন্ধ লগেবাঁক অধিকাৰ দেবঁ তখন এ অভিব্যক্তি

स्वतंत्रतापर पैघ आघात हएत। भारतमे बौद्धिक सम्पदाक अधिकार लेखकक मृत्युक ६० बर्ख बादो प्रकाशन आ वितरणक अधिकार ओकर उत्तराधिकारीकेँ दैत अछि। अन्तर्जालमे सेहो पाइरेसीकेँ प्रतिबन्धित करए पड़त आ लेखकक मृत्युक ६० बर्ख बाद धरि लेखकक अधिकार ओकर सामग्रीपर सैद्धांतिके नै प्रायोगिक रूपसँ रहए, से व्यवस्था करए पड़त। मुदा पेटेन्टक बेसी प्रयोग विकाशसील देशक सूचना अभिगमनमे बाधक हएत आ प्रौद्योगिकीक विकासमे सेहो बाधा पहुँचाओत। कापीराइटसँ सांस्कृतिक विकास मुदा हएत, जेना संगीत, फिल्म, चित्र-शृंखला(कामिक्स) आ चित्रकथाक विकास। डिजिटल वातावरणम प्रतिश्रुतिक बिना अहाँ अन्तर्जालपर सेहो सामग्री नै देखि सकब, से आफ-लाइन कापीराइट आ आनलाइन कापीराइट दुनूमे थोड़बेक अन्तर अछि। आनलाइन कापीराइट प्रतिश्रुतिकेँ सेहो प्रतिबन्धित करैत अछि आ प्रतिश्रुति कएल सामग्रीकेँ दोसर वस्तुमे जोड़ब वा संशोधित करब सेहो बन्द बन अछि। से नाम आ चित्र बिना ओकर निर्माताक अनुमतिक नै प्रयोग होअए, दोसराक व्यक्तिगत वार्तालाप-चैटिंग-मे हस्तक्षेप नै होअए आ दोसराक विरुद्ध कोनो एहन बयानबाजी नै होअए जइसँ कोनो व्यक्तिक विरुद्ध गलत धारणा बनए। तहिना नौकरी-प्रदाता द्वारा कोनो प्रकारक इलेक्ट्रानिक उपकरण अपन कर्मचारीक नियन्त्रण लेल लगबैत अछि तँ से अन्तर्राष्ट्रीय श्रम संघक दिशा-निर्देशक अनुरूप हेबाक चाही। ई-पत्रमे अनपेक्षित सन्देश आ चिकित्सकीय रिपोर्टक अनपेक्षित संग्रह आ उपयोग सेहो मानवाधिकारक हनन अछि। अन्तर्जालक उपयोग मुदा सीमित अछि कारण बहुत रास सामग्री आ तंत्रांश मंगनीमे उपलब्ध

নৈ ঋছি ঋা মহগ ঋছি, ডিজিটল বিভাজন শিক্ষাক স্তৰকেঁ ঋাৰ ৰেঁশী দেখাৰ কৰৈত ঋছি। শাৰীৰিক শ্ৰমক ৰঁদনামে মানসিক শ্ৰমক এতএ ৰেঁশী ডপযোগ হোগত ঋছি, সে এ্র ঋাশা ৰহএ জে স্ত্ৰী-ঋসমানতা সূচনা-সমাজমে ঘটৈত মুদা সৰেক্ষণ দেখৰেঁত ঋছি জে মহিলাক পগঠ সূচনা প্ৰৌদ্যোগিকীমে কম ছন্থি। গনেক্ট্ৰানিক লাগব্ৰেঁৰী ঋা ব্ৰেন-গনেৰঁন কএন/ ধ্বনি-গনেৰঁন কএন কম্প্যূটৰ স্ক্ৰীন/ গনেক্ট্ৰানিক লাগব্ৰেঁৰী ৰিকলাংগ ঋা ঋন্ধ ৰিকলাংগ লেন ঘৰ পৰ ৰহি এ্র-ৰাণিজ্য কৰৰঁামে সহাযতা দে । মুদা ঐ ক্ষেত্ৰমে কএন শোধ ঋা ওকৰ পৰিণাম মহগ ৰহৰঁাক কাৰণসঁ ওতেক লাভ নৈ দ২ সকল ঋছি। ৰঁাল, ৰূদ্ধ, ৰিকলাংগ, স্ত্ৰী, কামগাৰ, প্ৰৱাসী-কামগাৰ ঋা দোসৰ সামাজিক ৰূপসঁ ঋৰ্ৰঁল ৰৰ্গ সূচনা সমাজমে সেহো ঋপনাকে ঋৰ্ৰঁল ঋনুভৱ কৰৈত ছথি, মুদা জঁ-জঁ হিনকা লোকনিক প ঠ সূচনা প্ৰৌদ্যোগিকীমে ৰঁঢ়ৈত তঁ তঁ সূচনা-সমাজমে ঋসমানতা ঘটৈত।

নীক সাহিত্য/ কলা স্থৰিত ডপস্থাপনক ঋাধাৰপৰ নৈ ৰঁনত ৰৰল ওগমে তীক্ষ্ণতাসঁ ডপস্থাপিত মানৱ-মূল্য, সাম জিক সমৰসতাক তত্ত্ব ঋা সমানতা-ন্যায ঋাধাৰিত সামাজিক মান্যতাক সিদ্ধান্ত ঋাধাৰ ৰঁনত। সমাজ ওগ ঋাধাৰপৰ কোনা ঋাগূ ৰঁঢ়এ সে সঁদেশ তীক্ষ্ণতাসঁ ঋাৰেঁএ ৰা নৈ সে দেখএ পড়ত। পাঠকক মনসি ৰঁন্ধনসঁ মুক্ত হোগত ঋছি ৰা নৈ, ওগমে দোসৰাক নেতৃত্ব কৰৰঁাক ক্ষমতা ঋা ঋাত্মৰেঁল ঋৰেঁ ছৈ ৰা নৈ, ওকৰ চাৰিত্ৰিক নিৰ্মাণক ঋা শ্ৰমক প্ৰতি সম্মানক প্ৰতি সন্দেহ দূৰ হোগ ছৈ ৰা নৈ- এ্র সভটা তথ্য নেঘুকথাক মানদঁড ৰঁনত। কাত-কৰোটমে ৰহনিহাৰ তেহন কাজ

কই জাথি জে সুবিধাসম্পন্ন বৃঁতে নৈ সম্ভব অছি, আ যে কাত-করোটমে রহনিহারক আত্মবৃঁন বৃঁত্নেসঁ সম্ভব হএত।

হীন ভারনাসঁ গ্রস্ত সাহিত্য কল্যাণকারী কোনা ভই সকত? বৃঁদনৈত সামাজিক-আর্থিক-রাজনৈতিক-ধার্মিক সমীক��ণক পরিপ্রেক্ষ্যমে একভগ্ন প্রস্তুতিক রেখাংকন, কথাকার-করিক ব্যক্তিগত জিনগীক অদৃঢ়তা, চাহে ও রাদক প্রতি হওএ রা জাতি-ধর্মক প্রতি, সাহিত্য ◌ দেখার ভগএ জাগ ছৈ। শোষক দ্বারা শোষিতপর কএন উপকার রা অপরাধবৃঁধক অন্তর্গত লিখন জাএবৃঁনা কথামে জে পৈঘত্বক (জে হীন ভারনাক একটা রূপ অছি) ভারনা হোগ ছৈ, তকরা চিহ্নিত কএন জাএ।

মেডিযোক্রিটীকেঁ চিহ্নিত করু। তকিযা কনাম আ চানূ ব্রেঁকিংগ ন্যূজ আধুনিকতাক নামপর, যুগক প্রমেযকেঁ মাটি দেবাঁক রিচার ঐমে নৈ ভেটত। আধুনিকীকরণ, নোকতংত্রীকরণ, রাষ্ট্র-রাজ্য সংকল্পক কার্যান্বযন, প্রশাসনিক-রৈধানিক রিকাস, জন সহভাগিতামে বৃদ্ধি, স্থাযিত্ব আ ক্রমবৃঁদ্ধ পরিরর্তন ক্ষমতা, সত্তাক গতিশীনতা, উদ্যোগীকরণ; স্বতংত্রতা প্রাপ্তিক বৃঁদ রীন রাজ্যক রাজনৈতিক-সামাজিক-আর্থিক-সাংস্কৃতিক সমস্যা-পর��রর্তন আ একীকরণক প্রক্রিয়া কখনো কান পরস্পর রিরোধী হোগত অছি। সাম্প্রদাযিকতাক রিকাস, মনোরৈজ্ঞানিক আ শৈক্ষিক প্রক্রিয়াপর ধ্যান দেবঁ সেহো আরশ্যক।

আদিরাসী জেনা সতার, গিদরমারা (রঁজারা) আদি রিরিধতা, প্রবৃত্তিসঁ নগ, প্রবৃত্তি-

পূজা, সৰনতা, নিশ্চনতা, ধৃতজ্ঞতা আ রিকাসক স্তৰকেঁ প্রতিরিঁম্বিত কৰৈত অছি। ব্যক্তিক প্রতিষ্ঠা স্থান-জাতি আধাৰিত হোগত অছি। কিছু প্রতিষ্ঠা আ রিশেষাধিকাৰ প্রাপ্ত জাতি অ ি তঁ কিছুসঁ তিৰস্কাৰ কএন জাগ ছৈ আ দনকৰ জীরন কঠিন অছি।

ঋগরেদমে মহিনা

অপানা, ঘোষা, শ্রদ্ধা, শচী, সার্পৰাজ্ঞী, যমী, রৈরস্বতী, দের জাময, ঘন্দ্রাণী, শশ্বতী, ৰোমশা, গোধা, উর্রশী, সূর্যা, অদিতি, নদী , নোপামুদ্রা, রিশ্বরাৰা, রাক্ জুহূ, সৰমা আ যমী ২১ টা ঋষিকাক রর্ণন অছি। মহিনা আ রাঁন-রিকাসমে মহিনাকেঁ অধিকাৰ দিআরঁএ নেন শিক্ষা-প্রণানীকেঁ সক্রিয কৰরাঁপৰ আ পাঠ্যক্রমমে মহিনা অধ্যযনপৰ জোৰ দেরাঁপৰ ধ্যান েমএ পড়ত। মহিনাক ব্যারসাযিক আ তকনীকী শিক্ষামে প্রতিশত রঁঢ়াওন জাএ। স্ত্রী-স্বাতংত্র্যরাদ, মহিনা আন্ োনেন ঐ দিশামে প্রভার উ৯পন্ন কেনক অছি। ধর্মনিৰপেক্ষ- ৰাজনৈতিক সংস্থা সংপূর্ণ সমুদাযক আর্থিক আ সামাজিক হিতপৰ আধাৰিত, ধর্ম-নষ্ন-পংথ ভেদ ৰহিত সামাজিক মূন্যকেঁ রঁঢ়ারৈঁমে সহাযক এত। রিকাস আর্থিকসঁ পহিনে জে শৈক্ষিক দঅএ তঁ জনসামান্য ওগ রিকাসমে সাঝী ভ২ সকৈএ। ঐসঁ সর্জন ক্ষমতা রঁঢ়ৈত অছি আ নোকমে উত্তৰদাযিত্বক রোঁধ হোগত অছি।

রিজ্ঞান আ প্রৌদ্যোগিকীক কাৰণ রিকসিত আ অরিকসিত (রিকাসশীন) ৰাষ্ট্রক রীচক অংতৰক কাৰণ মানরী সমস্যা, রীমাৰী, অজ্ঞানতা, অসুৰক্ষাক সমাধান- আকাংক্ষা-আশা আ সুরিধাক অসীমিত রিস্তাৰ আ আধাৰক রীচ সামংজস্যমে রৃদ্ধি

ভেল অছি। ৱিধি-ৱ্যৱস্থাক নির্ধন আ পিছড়ল ৱর্গকেঁ ন্যা য দিঅএবাঁমে প্রযোগ হেবাঁক চাহী। নাগৰিক স্বতংত্রতা, মানৱক লোকতাংত্রিক অধিকাৰ, মানৱক স্বতংত্র চিন্তন, ক্ষমতাপূর্ণ সমাজক সৃধিষ্ট, প্রতিৱঁন্ধ আ দৱাঁৱঁসঁ মুক্তি, ঐ সভ মূল্যক সংগ প্রেসক - শাসক আ শাসিতক ৱ্র কড়ী- সামাজিক-আর্থিক-ৰাজনৈতিক জীৱনমে মহত্বপূর্ণ ভূমিকা অছি। মুদা আৱঁ প্রভাৱশালী ৱিজ্ঞ পন এজেঁসী জনমতকেঁ প্রভাৱিত কএনিহাৰ সেহো সিদ্ধ ভ২ হল অছি। নৱ সংস্থাক নির্মাণ ৱা ৱর্তমানমে সুধাৰ, সামন্তৱাদী, জনজাতীয, জাতীয আ পংথগত নিষ্ঠাক ৱিৰুদ্ধ, লোকতংত্র, উদাৰৱাদ, গণতংত্রৱাদ, সংৱি ানৱাদ, সমাজৱা দ, সমতাৱাদ, সাংবৈধানিক অধিকাৰক অস্তিত্ব, সমএৱঁদ্ধ জনপ্রিয চুনাৱ, জন-সংপ্রভুতা, সংঘীয শক্তি ৱিভাজন, জনম ক মহত্ব, লোক-প্রশাসনিক প্রক্রিয়া-অভিক্রম, দলীয হিত-সমূহীকৰণ, সৱোঁচ্চ ৱ্যৱস্থাপিকা, উত্তৰদাযী কার্যপালিকা আ স্বতংত্র ন্যাযপালিকা অপন ভূমিকাক নির্ৱহণ ক২ ৰহল অছি। জল-থল-ৱাযুক ভৌতিক ৰাসাযনিক জৈৱিক গুণমে হানিকাৰক পৰিৱর্তন ক২ প্রদূষণ, প্রকৃতি অসংতুলন উৎপন্ন ভ২ ৰহল অছি।

মিকেল ফোকৌল্ট কহৈ ছথি জে জ্ঞান আ সত্য ৱঁনাওল জাগত অছি। ডেলীযুজ আ গুষ্টাৰী কহৈ ছথি জে হম সভ গচ্ছা ঐ দ্বাৰে কৰৈ ছী কাৰণ হম সভ গচ্ছা মশীন ছী। মিকাহিল ৱঁখতিন ভাষাকেঁ সামাজিক ক্রিযাক ৰূপমে লৈ ছথি আ দনকৰ কাৱ্ উপন্যাসপৰ অছি। ৰূসক ৰূপৱাদী সাহিত্যকেঁ মাত্র ভাষাক ৱিশিষ্ট প্রযোগ মানৈ ছথি। জীন ফ্রান্কোগস লিযোটাৰ্ডক অনুসাৰ সত্যক আ গতিহাসক সত্যতা মাত্র আভাসী অছি।

রৌঁড্রীনার্ড কহৈ ছথি জে রিজ্ঞাপন আ দূৰদর্শন যন্ত্র আ আভাসীক রীচ ভেদ মেটা দেনে অছি। দ্বনূ উত্তৰ আধুনিকতাক মুখ্য রিচাৰক ছথি। নাকানক রিশেষতা ছন্হি জে ও ফ্রাযডক পদ্ধতিক ভাষিকী অনুপ্রযোগ কেনন্হি অছি। ও কহৈ ছথি জে অচেতনতাক সংৰচনা ভাষা সন ছৈ। জখন রঁচা ভাষা সীখৈএ তখন ওকৰা একটা চেন্হ নেন একটা শব্দ সিখাওন জাগত ছৈ। গচ্ছা, ত্রুটি আ আন ত্র তীনটা তথ্য নাকান নীক জকাঁ ৰাখৈ ছথি। গচ্ছা, আরশ্যকতা আ মাঁগনাগ, দ্বনূ অছি মুদা একৰা ঐ দূ ৰূপমে রিখংডিত নৈ কএন জা সকৈত অছি। আনক রর্ণনমে ত্রুটি আ ৰিক্ততা অৰৈত অছি। রিষয অর্থক ক্ষণিক প্রভার অছি আ ত্র আন সন হএত জ ন ত্র আভাসী হএত আ ত্রুটিক কাৰণ রঁনত, জগসঁ গচ্ছাক উদয হএত।

উত্তৰ উপনিরেশরাদক তীন রিচাৰক ছথি- হোমী ভাভা (ফোকৌনৃটৈ আ নাকানসঁ নগ), গাযত্রী স্পীরাক (ফোকৌনৃটৈ আ ডেৰীডাসঁ নগ) আ এডরর্ড সত্রদ (ফোকৌনৃটৈসঁ নগ) জে উপনিরেশরাদীক পূর্রক ধূর্ততাক, শিথিনতা আদিক ধা পাক নেন কএন গেন কার্য আ সিদ্ধাঁতীকৰণক র্যাখ্যা কৰৈ ছথি।

ৰেমণ্ড রিনিযম্সক সংস্কৃতিক অধ্যযন সাহিত্যক আর্থিক স্থিতিসঁ সম্বন্ধ দেখরৈত অছি। নর গতিহাসরাদ গতিহাসক শব্দশাস্ত্র আ শব্দশাস্ত্রক ঐতিহাসিকতাক তুননা কৰৈত অছি। গনাগন শোআনৃটৈৰ মহিনা নেখনক মানসিক, জৈরিক আ ভাষাযী রিশেষতাকেঁ চিন্হিত কৰৈ ছথি। সিমোন ডী. রেঁরোগৰ নাৰীক নাৰীক প্রতি প্রতিরদ্ধতামে রর্গ আ জাতিকেঁ (জকৰ রাঁদক নাৰীরাদী সিদ্ধাঁত রিৰোধ কেনক) রাঁধক মানৈ ছথি। র ্জীনিযা

ৱুন্‌ফ নাৰী লেখক লেল আৰ্থিক স্বতংত্ৰতা আ নিজ ◌াকেঁ আরশ্যক মানৈ ছথি, হিনকৰ রিচাৰকেঁ ক্ৰান্তিকাৰী নৈ মা ন গেল। মেৰী রোল্‌স্‌টোলক্ৰাফ্‌ট নাৰী শিক্ষামে ক্ৰান্তি আ ঔঠ ব্যক শিক্ষাকেঁ সম্মিলিত কৰৱাঁপৰ জোৰ দেললি। নৱ সমীক্ষা- গলিএট করিতামে ভারনাক প্ৰধানতাক রিৰোধ কএলন্হি আ একৰা গএৰ রৈযক্তিক ৰঁলেৰাঁক আগ্ৰহ কেললি। সমীক্ষকক কাজ লোকক ৰুচিমে সুধাৰ কৰৱ সেহো অছি। রিমসৈট আ বৰ্ডস্লে কহলনি জে করিক উদ্দেশ্য রা ঐতিহাসিক অধ্যযলপৰ সমীক্ষা আধাৰিত নৈ ৰহত। ও্ৰ পাঠকপৰ পড়ল ভারনাত্মেক প্ৰভারপৰ সেহো ধাৰিত নৈ ৰহত, কাৰণ সে সাপেক্ষ অছি, ও আধাৰিত ৰহত রাস্তৱ ক শৰ্দ্দশাস্ত্ৰপৰ। ফিলিপ সিডলীসঁ অংগ্ৰেজী সমীক্ষাক প্ৰাৰম্ভ দেখি সকৈ ছী, ও করিতাকেঁ সৌন্দৰ্য, অৰ্থ আ মালরীয হিতমে দেখল ◌্হি। জাল ড্ৰাগডল প্ৰাচীল সাহিত্যমে নৈতিক প্ৰরচলপৰ আ একৰ লাভহালিপৰ রিচাৰ কেললি। সৈম্যুঅল জালসল সেক্সপিঅৰক লাটকমে হাস্য আ দুখদ তত্ত্বপৰ লিখলন্হি। ৰুসোক ৰোমাংশিরাদ মল্যুক্তক লীক হেৰাঁপৰ শংকা নৈ কৰৈএ (ক্লাসিকল সমী ◌্ষক শংকা কৰৈ ছথি মুদা লৱ-ক্লৈসিকল কহৈ ছথি জে মা ৰ স্বভারসঁ দূষিত অছি মুদা সংস্থা ওকৰা লীক ৰঁলা সকৈএ) মুদা সংগে ও্ৰ কহৈএ জে সংস্থা সভ দূষিত অছি আ মাত্ৰ দূষিত লোকক মদতি কৰৈএ। ৰোমাংশিরাদ করিতাক ব্যক্তিগত অল্যুভৱ হেৰাঁক গপ কহৈএ। আধুলিক স্থিতিরাদ (সাহিত্যক অরস্থিতিপৰ কোলো প্ৰশ্‌ ঠিন্হ লৈ) পৰ সংৰচলারাদ প্ৰহাৰ কেলক আ তকৰা ৰাঁদ লেখক স্বযং লিখল টেকস্‌টক রিশ্লেষণ কৰৱাঁক অধিকাৰ গমেলক। উত্তৰ সংৰচলারাদ কহলক জে সাহিত্য ওগসঁ আগাঁক রস্তু অছি জে সংৰচলারাদ ৰুঁঝৈ অছি। উত্তৰ-সংৰচলারাদক একটা প্ৰক ৰ অছি

উত্তৰ আধুনিকতা। উত্তৰ সংৰচনাৱাদ কহৈনক জে সাহিত্যমে সংৰচনা, সংস্কৃতি আ সিদ্ধান্ত মধ্য কার্য কৰৈত অছি জত্ত কিছু ভাৱ আ সোচ ৰচিত অছি জে নিৰন্তৰতাক ৱিৰোধ কৰৈএ। ৱিখণ্ডনৱাদ আ উত্তৰ আধুনিকতা উত্তৰ সংৰচনাৱাদক বাঁদ আএল। উত্তৰ উপনিৱেশৱাদ উপনিৱেশক নৱ ৰূপকেঁ নৈ মানৈএ আ অৱ্যৱস্থাক সিদ্ধাঁত জেনা অসফল উদ্দেশ্যকেঁ উচিত পৰিণাম নৈ ভেটৈবাঁক কাৰণ মানৈএ। সংৰচনাৱাদ দমিত কৰৈবাঁনা পাশ্চাত্য ৱ্যৱস্থা আ সমাজপৰ চোট কৰৈএ আ ঐ সঁ মার্ক্সৱাদকেঁ বঁ ভেটৈনৈ (অনথূজৰ)। আধুনিকতাৱাদী-স্থিতিৱাদী, নৱ সমীক্ষা, সংৰচনাৱাদ আ উত্তৰ সংৰচনাৱাদক বাঁদ ৱিখণ্ডনৱাদ আ উত্তৰ আধুনিকতাৱাদ আএল জকৰা ৱিনাশ্বিত পূঁজীৱাদ কহৈল গেল (ফ্রেডৰিক জেমসন)। অঠাৰহম শতাব্দীমে আধুনিক মান ছল জড়ৱিহীন মুদা বীসম শতাব্দীক প্রাৰম্ভমে একৰ অর্থ প্রগতিৱাদী ভৈ গেল। ১৯৭০ ঈ. ক বাঁদ আধুনিক শব্দ একটা সিদ্ধাঁতক ৰূপ লৈ লেলক সে উত্তৰ-আধুনিক শব্দ পাৰিভাষিক ভেল জকৰ নজৰিমে লৌকিক মহত্বপূর্ণ নৈ ৰহল। আধুনিক কাল ধৰিক সভ জীৱন আ ইতিহাস অমহত্বপূর্ণ ভেল আ খতম ভেল। ঈ সিদ্ধাঁত ভেল ইতিহাসোত্তৰ, ৱিকাসোত্তৰ আ কাৰণো ্তৰ। সত্য আ আপসী জুড়াৱক মহত্ব খতম ভৈ গেল। জাদুই ৱাস্তৱিকতাৱাদমে ৱাস্তৱিক স্থিতিমে জাদুই ৱস্তুজাত োসিআওল জাইত অছি। স্পেনিশ উপন্যাসকাৰ গৈব্রিএল গার্সিয়া মার্কিসক -ৱন হংড্রেড ঈযর্স আফ সোলীট্যুড- আ সলমান ৰুসডী -মিডনাইট্স চিল্ড্রেন- ঐ তৰহক উপন্যাস অছি। ৰচনাকাৰ তৰহক প্রযোগ কৈ ৱাস্তৱিকতাকেঁ নীক জকাঁ বুঝবাঁক প্রযাস কৰৈ ছথি। জোসেফ কোনৰেড উপন্যাসকেঁ ইতিহাস কহৈ ছথি।

জোসেফ কোনৰেড পোনিশ ভাষী ৰহথি মুদা ঋংগ্রেজীক প্রসিদ্ধ উপন্যাসকাৰ ছথি, মুদা ধাৰাপ্রবাহ ঋংগ্রেজী নৈ ৰঁজৈত ৰ থি। ৰোনেঁড ৰাঁর্থেজ কহৈ ছথি জে উপন্যাস গতিহাস সেহো ছী ঋা উপন্যাস গতিহাসক রিৰোধ সেহো কৰৈএ। ৰোনেঁড ৰাঁর্থেজ ফ্রাঁস সাহিত্যিক সিদ্ধাঁকাৰ ৰহথি ঋা হিনকৰ নেখনীক প ৰভার সঁৰচনারাদী, মার্ক্সরাদী ঋা উত্তৰ সঁৰচনারাদী সাহিত্য ক সিদ্ধাঁতপৰ পড়ন। উত্তৰ ঋাধুনিক পাশ্চাত্য বুঁর্জুঋা দৃশ্য-শ্রব্য মীডিযাক প্রযোক ক**ই** ঋসমতা, ঋন্যায ঋা রঁঠিতক ঋরধাৰণাকেঁ মাত্র শঙ্কঁ কহৈ ছথি জে সমতা, প্রাপ্তি ঋা ন্যাযক নগক শঙ্কঁ ঋছি। গৰীরী জে পাশ্চাত্যমে সমস্যা নৈ ঋছি সে ঋাগ ভাৰত ে পৈঘ সমস্যা ঋছি। উত্তৰ ঋাধুনিকতা নাৰীরাদক ঋা মার্ক্সরাদক রিৰোধমে ঋছি ঋা একৰ নাৰীরাদ ঋা মার্ক্সরাদ রিৰ ধ কেনক ঋছি। ঐতিহাসিক রিশ্লেষণক পক্ষমে মার্ক্সরাদ ঋছি ঋা ওগসঁ ও ঋপন সিদ্ধাঁত ফেৰসঁ সশক্ত কেনক ঋছি, সঁৰচনারাদ-উত্তৰ-সঁৰচনারাদ ঋা উত্তৰ ঋাধুনিকতারাদক পৰিপ্রেক্ষ্যমে। মার্ক্সরাদ নৌকিক পক্ষপৰ জোৰ দৈত ঋছি মুদা তেঁ ত্র উপযোগিতারাদ ঋা চার্রক দর্শনক নগ নৈ ঋছি, কাৰণ উপযোগিতারাদ ঋা চার্রকরাদ মাত্র শাৰীৰিক ঋারশ্যকতাকেঁ ধ্যানমে ৰখৈত ঋছি। নাৰীরাদী দৃষ্টিকোণ সেহো উত্তৰ ঋাধুনিকতারাদক যথাস্থিতিরাদক রিৰোধ কেনক ঋছি কাৰণ যারত সে খতম নৈ হএত তাধৰি নাৰীক স্থিতিমে সুধাৰ নৈ ঋাওত।

দেরতা মানে প্রতিপাদ্য রিষয নৈ কি গাড (জেনা গ ৰিফিথ কহনে ছথি।) মন্ত্রার্থমে মহর্ষি পতঞ্জনিক রৈজ্ঞানিক মন্তব্য -যচ্ছঙ্কঁ ঋাহ তদস্মাকঁ প্রমাণম্- মানে জে শঙ্কঁ ঋাকি মঁত্রক পদ ক ৈত ঋছি

যএহ হমৰা নেন প্ৰমাণ ঋছি- একৰ ঋৰ্থ ৰাঁদমে ৰেদে প্ৰ ◌াণ ঋছি- গনত ৰূপেঁ ভেন। প্লেটো কহৈ ছথি জে কোনো কনা নীক নৈ ভ**২** যকৈএ কিএক তঁ ও্ৰ যভটা ঋযত্য ঋা ঋৰাস্তৰিক ঋছি। প্লেটোক ও্ৰ ৰিচাৰ স্বাটাঁয এথেঁযক যৈন্য যংগঠনক ন্যূনতা ◌◌ঁ দেখৈত দেন ৰিচাৰক ৰূপমে যেহো দেখন জএৰাঁক চাহী, কাৰ্য/ নাটকক ঐ ৰূপেঁ ৰিৰোধ কেনন্হি জে যম্বাদক ◌ঁ ৰটি ক**২** ৰাঁজৈযঁ নোক একটা ঋূত্ৰিম জীৰন দিয ঋাকৰ্ষিত হএত। ঋৰিয্টোটন কৰিতাকেঁ মাত্ৰ ঋন্ৱঋূতি নৈ মানৈ ছ ◌ি, ও ঐ মে দৰ্শন ঋা যাৰ্ৰভৌম যত্য যেহো দেখৈ ছথি। ও নাটকক দৃখান্তকেঁ ঋা ঋন্ৱঋূতিকেঁ নিযায ছোড়ৈৰঁনা কহৈ ছথি জে ঋানন্দ, দযা ঋা ভযক ৰাঁদ ঋৰৈত ঋছি। যম্বাদ দূ তৰেহেঁ ভ**২** যকৈএ, ঋভিভাষণ ঋা গপ দ্বাৰা। গপমে দাৰ্শনিক তত্ত্ব কম ৰহত। প্ৰাচীন গ্ৰীযমে কৰিতা ভগৰানক যনেয ৰূঁঝন জাগত ছন। এৰিয্টোফিনীয নীক ঋা ঋধনা ঐ দূ তৰহক কৰিতা দেখৈ ছথি, তঁ থিযোফ্ৰেযট্য কঠোৰ, ঊত্কৃেষ্ট ঋা ভব্য ঐ তীন তৰহেঁ কৰিতাকেঁ দেখৈ ছথি। কৰিতা ঋা যংগীত ঋভিন্ন ঋছি। মুদা যূৰোপক যিম্ফোনী জগমে ঠেৰ ৰায ৰাদন একে যংগে ৰিভিন্ন নযমে হোগত ঋছি, যিম্ফাঁতমে ঋন্তৰ ঋননেক। যএহ যভ কিছু নাটকক য্টেজ নেন যেহো নাগূ ভেন। ডেৰীডাক ৰিখণ্ডন পদ্ধতি ঊঁচ স্থান প্ৰাপ ত ৰচনা/ নেখক কেঁ নীচাঁ ন**২** ঋনৈত ঋছি ঋা নিচনকাকেঁ ঊপৰ। ৰোনেণ্ড ৰাঁথেয নিখৈ ছথি জে জখন ঋূতি ৰচনাকাৰযঁ পৃথক ভ**২** জাগএ ঋা ওকৰ ৰিশ্লেষণ স্বতংত্ৰ ৰূপেঁ হোমএ নগৈ ছৈ তখন ঋূতি হত্ত্বপূৰ্ণ ভ**২** জাগএ জকৰা ও ৰচনাকাৰক মৃত হোএৰ্ঁ কহৈ ছথি। ঊত্তৰ-যংৰচনাৰাদ যংৰচনাৰাদক যম্পূৰ্ণ ঋা যগঠিত হেৰাঁক ঋৱধাৰণাকেঁ মাটি দেনক। যৌযৰক ভাষা

সিদ্ধান্ত- ৱাঁজৱঁ/ নিখৱঁ, রাস্তরিক সমএক সাহিত্য রা ঐ িহাসিক পৰিপ্ৰেক্ষ্যক শৰ্দ্ধশাস্ত্ৰ, মহত্বপূৰ্ণ কোনো ঋ ি রা মন্বক্ষ খছি/ মহত্তা একটা ভাৰ খছি, রাস্তরিক সমএমে ভাষা রা কৰ ঐতিহাসিক পৰিপ্ৰেক্ষ্য; মুদা একৰা সেহো ডেৰীডাক রিখণ্ডন সিদ্ধান্ত ডন্টা-পন্টা কৰএ নাগন। নিংগ একটা জৈর রৈজ্ঞানিক তথ য খছি মুদা মহিনা/ পুৰুষক সিদ্ধান্ত সামাজিকতাক প্ৰতিফন খছি। মহিনা সাপেক্ষ সাহিত্য কনা পুৰুষ দ্বাৰা নিৰ্মিত খছি খা পুৰুখক নজৰিসঁ মহিনাকেঁ দেখৈত খছি। সাহিত্যক নাৰীরাদী সিদ্ধান্ত ঐ সমস্যাক তহমে জাগএ। মিথিনাক সন্দৰ্ভমে মহিনাক স্থিতি ওতে খৰাপ নৈ ছৈ মুদা মৈথিনী সাহিত্যক একভগাহ প্ৰবৃত্তিক কাৰণ ডঠ রৰ্গক নাৰীক খৰাপ স্থিতি সাহিত্যমে খাএন। খাধুনিকীকৰণ তথাকথিত সামাজিক ৰূপসঁ নিচুনকা জাতি সভমে সেহো নাৰীক স্থিতিমে খরনতি খননক খছি। দোসৰ একটা খাৰ গপ খছি জে জাতি খা ধৰ্ম নাৰীক খধিকাৰকেঁ কএক হীসমে ৱাঁটি দেনে খছি। নাৰীরাদী দৃষ্টিকোণ সেহো কহৈএ জে সভটা সিদ্ধাংত পুৰুষ দ্বাৰা ৱঁনাওন গেন, সে ও পূৰ্ণ ৱ্যাখ্যা নৈ কই সকৈএ। সৰন মানরতারাদ সিদ্ধাংতক রিৰুদ্ধ খাএন। সৰন মানরতারাদ কহৈএ জে সাহিত্যক সিদ্ধান্তক ৱঁদনামে ৰচনাক কী মানরীয দ ষ্টিকোণ ছৈ, ওগমে সাৰ্থকতা ছৈ খাকি নৈ সে সামান্য ৱুঁদ্ধিসঁ কএন জা সকৈএ। খপন ৱুঁদ্ধিক প্ৰযোগ কই ৰচনাক গুণরত্তা খহাঁ দেখি সকৈ ছী, কোনো সাহিত্যিক সিদ্ধান্তক খারশ্যকতা সমীক্ষা নেন নৈ ছৈ। মুদা সৰন মানরতারাদ সেহো একটা সিদ্ধাংত ৱঁনি গেন। সাৰ্থক সাহিত্যক নিৰ্মাণ একৰ খন্তৰ্গত ভেন।

পোথী সমীক্ষামে অত্যধিক আলোচনাসঁ বঁচবাক চাহী। সমীক্ষককেঁ অপন বিদ্বত্তা প্রদর্শন কৰবাঁসঁ বঁচবাক চাহী। অত্যধিক আলোচনাক ক্রমমে লোক অপন বিদ্বতা দেখবঁ**ই** লগৈ ছথি। আলোচনাক ক্রমমে সংযম ৰখবাঁক চাহী, খৰাপ শব্দাবলী প্রয়োগ সমীক্ষকক খৰাপ চালন-চলন দেখবৈত অছি। পোথীক বিনা পঢ়নে সমীক্ষা অনৈতিক অছি। উদাহৰণস্বৰূপ কৰ্মধাৰয়মে ধূমকেতুক বিষয়মে তাৰানন্দ বিয়োগী লিখৈ ছথি- মিথিলাক সংস্কৃতিমে যুগ-যুগসঁ প্রতিষ্ঠাপিত সাম্প্রদায়িক সৌহার্দকেঁ ৰেখাংকিত কৰৈত হিনক কথা -নমাজে শুকৰানা- বঁড় মহত্বপূৰ্ণ থিক। (কৰ্মধাৰয়, পৃ. ১২৭) (!) কথাক শীৰ্ষ দেখি ক**ই** ঐ তৰহক সমীক্ষা ভেল অছি কাৰণ ঐ কথামে হাজী সৈহেবঁক নমাজ সমএমে পিংজৰাক সুগ্গা -সীতা...ৰাম...।- বজৈএ আ সুগ্ ্াক পিংজৰাকেঁ হাজী সৈহেবঁ তাধৰি মহজিদক দেবাঁলপৰ পটকৈ ছথি জাধৰি সুগা মৰি নৈ জাগএ। সগ্ৰদা কান**ই** লগৈএ আ কথা খতম ভ**ই** জাগএ। আ ই কথা সমীক্ষকক মতমে সাম্প্রদায়িক সৌহার্দকেঁ ৰেখাংকিত কৰৈএ!

কাব্যক ভাৰতীয় বিচাৰ: মোক্ষক লেল কলাক অৱধাৰণা, জেনা নটৰাজক মুদ্ৰা দেখূ। সৃজন আ নাশ দুনূক লয় দেখা পড়ত। স্থায় ভাবক গাঢ় ভ**ই** সীঝি ক**ই** ৰস বনব- আ ঐ সন কতেক ৰসক সীতা আ ৰাম অনুভৱ কেলন্হি (দেখূ বাল্মীকি ৰামায়ণ)। কৃষ্ণ ভাৰতীয় কৰ্মবাদক শিক্ষক ছথি তঁ সংগমে ৰসিক সেহো। কলাক স্বাদ লেল ৰস সিদ্ধাংতক আবশ্যকতা ভেল আ ভৰত নাট্যশাস্ত্ৰ লিখলন্হি। অভিনবগুপ্ত আনন্দবৰ্ধনক ধ্বন্যালোকপৰ ভাষ্য লিখলন্হি। ভামহ ছঅম শতাব্দী, দণ্ডী সাতম শতাব্দী ৰুদ্ৰট

৯ঋম শতাব্দীমে একবা ঋাগাঁ ৰঁহেনহি। ৰস সিদ্ধান্ত: ভৰত:- নাটকক প্ৰভাৱসঁ ৰস উৎপত্তি হোএত ঋছি । নাটক কথী নেন? নাটক ৰসক ঋভিনয নেন ঋা সংগে ৰসক উৎপত্তি নেন সেহো। ৰস কোনা ৰঁহৰাএঅ? ৰস ৰঁহৰাএঅ কাৰণ (ৰিভাৱ), পৰিণাম (ঋনুভাৱ) ঋা সংগ নাগনে ঋান ৰস্ত্ৰ (ৰ্যভিচাৰী)সঁ। স্থাযীভাৱ গাঢ় ভ**ই** সীমি ক**ই** ৰস ৰঁনৈঅ, জকৰ স্বাদ হম ন**ই** সকৈ ছী। ভট্ট নোনট:- স্থাযীভাৱ কাৰণ-পৰিণাম দ্বাৰা গাঢ় ভ**ই** ৰস ৰঁনৈত ঋছি। ঋভিনেতা-ঋভিনেত্ৰী ঋনুসন্ধান দ্বাৰা ঋা কল্পনা দ্বাৰা ৰসক ঋনুভৱ কৰৈত ছথি। নোনট কৰিকেঁ ঋা সংগমে শ্ৰোতা-দৰ্শককেঁ সহৃ নৈ দৈ ছথি। শৌনক:- শৌনক ৰসানুভূতি নেন দৰ্শকক প্ৰদৰ্শনমে পৈসি ক**ই** ৰস নেৰঁ ঋাৱশ্যক বুঁঝৈ ছথি, ঘোড়াক চিত্ৰকেঁ ঘোড়া সন বুঁঝি ৰস নেৰাঁ সন। ভট্টনাযক কহৈ ছথি জে ৰসক প্ৰভাৱ দৰ্শ পৰ হোএত ঋছি। কৰিক ভাষাকেঁ ও ভিন্ন মানৈত ছথি। ৰসসঁ শ্ৰোতা-দৰ্শকক ঋাত্মা পৰমাত্মাসঁ মেন কৰৈঅ। ৰসক ঋানন্দ ঋছি স্বৰূপানন্দ। ঋা ঐসঁ হোএত ঋছি ঋাত্মে-সাক্ষাত্কোৰ। স সিদ্ধান্ত শ্ৰোতা-দৰ্শক-পাঠক পৰ ঋাধাৰিত ঋছি। এ শ্ৰোতা-দৰ্শক-পাঠকপৰ জোৰ দৈত ঋছি। ধ্বনি সিদ্ধান্ত: ঋানন্দৰৱ ধন ধ্বন্যানোকমে সাহিত্যিক উদ্দেশ্য ঋৰ্থকেঁ পৰোক্ষ ৰূপেঁ ু সাএৰঁ ৰা ঋৰ্থ উৎপন্ন কৰৱঁ কহৈত ছথি। এ সিদ্ধান্ত দৈত ঋছি পৰোক্ষ ঋৰ্থক সংৰচনা ঋা কাৰ্য, ৰস মানে সৌন্দৰ্যক ঋনুভৱ ঋা ঋনংকাৰক সিদ্ধান্ত। ঋানন্দৰৰ্ধন কাৰ্যক ঋাত্মা ধ্বনিকেঁ মানৈত ছথি। ধ্বনি দ্বাৰা ঋৰ্থ তঁ পৰোক্ষ ৰূপেঁ ঋৰৈত ঋছি মুদা ও ঋ ৈত ঋছি সুসংগঠিত ৰূপমে। ঋা ঐসঁ ঋৰ্থ ঋা প্ৰতীক দূটা সিদ্ধান্ত হাৰ হোএত ঋছি। ঐসঁ ৰসক প্ৰভাৱ উৎপন্ন হোএত ঋছি। ঐসঁ ৰস

উ৯পন্ন হোএত অছি। ন্যায অা মীমাংসা ঐ সিদ্ধান্ ক রিৰোধ কেনক, ও দুনূ দর্শন কহৈত অছি জে ধ্বনিক অস্তিত্ব কতৌ নৈ অছি, ও পৰিণাম অছি অনুমানক অা সে পহিনহিযেসঁ নক্ষণক অন্তর্গত অছি। অা সে সভ শব্দ দ্বাৰা রর্ণিত হোএরঁ সম্ভর নৈ অছি। স্ফোট সিদ্ধাঁত: ভর্তৃহৰীক রাক্যপদীয কহৈত অছি জে শরঁ দ অাকি রাক্যক অর্থ স্ফোট দ্বাৰা সঁরাহিত অছি। রর্ণ স্ফোট ঁ রর্ণ, পদ স্ফোটসঁ শব্দ অা রাক্য স্ফোটসঁ রাক্যক নির্মাণ হ এত অছি। কোনো জ্ঞান রিঁনু শব্দক সম্বন্ধক সম্ভর নৈ অছি। ও ভাৰতীয দর্শনক জ্ঞান সিদ্ধান্তক একটা ভাগ রঁনি গ ন। অর্থক সঁপ্রেষণ অক্ষৰ, শব্দ অা রাক্যক উ৯পত্তি রিঁন সম্ভর অছি। স্ফোট অছি শব্দব্রহ্ম অা সে অছি সৃজনক মূন কাৰণ। অক্ষৰ, শব্দ অা রাক্য সঁগ-সঁগ নৈ ৰহৈএ। রঁাজনে শব্দক ফৰাক অক্ষৰ অপনামে শব্দক অর্থ নৈ অছি, শব্দ পূর্ণ হেরঁা ধৰি একৰ উ৯পত্ত অা রিনাশ হোএত ৰহৈ ছৈ। স্ফোটমে অর্থক সঁপ্রেষণ োএত অছি মুদা তখনো স্ফোটমে প্রাপ্তি সমএ রা সঁচাৰক কানমে অক্ষৰ, শব্দ রা রাক্যক অস্তিত্ব নৈ ভেন ৰহৈ ছৈ। শব্দক পূর্ণতা ধৰি এক অক্ষৰ অাৰ নীক জকাঁ ক্রমসঁ অর্থপূর্ণ হোএএ অা রাক্য পূর্ণ হেরঁা ধৰি শব্দ ক্রমসঁ অর্থপূর্ণ হোএএ। সাঁখ্য, ন্য য, রৈশেষিক, মীমাংসা অা রেদান্ত ও সভ দর্শন স্ফোটকেঁ নৈ মানৈত অছি। ঐ সভ দর্শনক মানরঁ অছি জে অক্ষৰ অা ওকৰ ধ্বনি অর্থকেঁ নীক জেকাঁ পূর্ণ কৰৈত অছি। ফ্রাঁসক জৈকস ডেৰীডাক রিখণ্ডন অা পসৰরঁাক সিদ্ধান্ত স্ফোট সিদ্ধান্তক নএ অছি। অনঁকাৰ সিদ্ধা ্ত: ভামহ অনঁকাৰকেঁ সমাসোক্তি কহৈ ছথি জে অানন্দক কাৰণ রঁনৈএ। দণ্ডী অা উদ্ভট সেহো অনঁকাৰক সিদ্ধান্তকেঁ অাগাঁ রঁঢ়রৈঁ ছথ । অনঁকাৰক মূন ৰূপসঁ দূ প্রকাৰ অছি, শব্দ অা অর্থ অা ারিত

ঋা ঋাগাঁ সাদৃশ্য-রিৰোধ, তৰ্কন্যায, নোকন্যায, কাৰ্য্যন্যায ঋা গূঢ়াৰ্থ প্ৰতীতি ঋাধাৰপৰ। মম্মট ৩১ প্ৰকাৰক ঋনংকাৰকেঁ ৭ ভাগমে রাঁটৈ ছথি, উপমা মানে উদাহৰণ, ৰূপক মানে কহৰী, ঋপ্ৰস্তুত মানে ঋপ্ৰত্যক্ষ প্ৰশংসা, দীপক মানে রিভাজিত ঋনংকৰণ, ব্যতিৰেক মানে ঋসমানতা প্ৰদৰ্শন, রিৰ ধ ঋা সমুচ্চয মানে সংগৰেঁ। ঔচিত্য সিদ্ধান্ত: ক্ষেম ন্দ্ৰ ঔচিত্য-রিচাৰ-চৰ্চামে ঔচিত্যকেঁ সাহিত্যক মুখ্য তত্ত্ব মানন ্হি। ঋা ঔচিত্য কতই হেৰোঁক চাহী? এ হেৰোঁক চাহী পদ, রাক্য, প্ৰৱঁন ধক ঋৰ্থ, গুণ, ঋনংকাৰ, ৰস, কাৰক, ক্ৰিযা, নিংগ, রচন, রিশেষণ, উ পসৰ্গ, নিপাত মানে ফাজিন, কান, দেশ, কুন, ব্ৰত, তত্ত্ব, সত্ত্ব মানে ঋান্তৰিক গুণ, ঋভিপ্ৰায, স্বভার, সাৰ-সংগ্ৰহ, প্ৰতিভা, ঋরস্থা, রিচাৰ, নাম ঋা ঋাশীৰ্রাদমে। কংপাযমান ঋছি এ ব্ৰহ্মাণ্ড ঋা এ ঋছি কংপন মাত্ৰ। করিতা র চনক রাঁদ পসৰৈত ঋছি শান্তি, শান্তি সৰ্বত্ৰ ঋা শান্তি পসৰৈত ঋছ মগজমে। ঋনুরাদ সমানোচনা: সৰ্জনাত্মক সাহিত্যমে নাটক ভসঁ কঠিন ঋছি, ফেৰ করিতা ঋছি ঋা তখন কথা, জঁ ঋনুরাদকক দৃষ্টিকোণসঁ দেখী তখন। নাটকমে নাটকক পৃষ্ঠভূমি ঋা পৰোক্ষ নিহিতাৰ্থকেঁ চিহ্নিত কৰএ পড়ত সংগহি পাত্ৰ স ক মনোরিজ্ঞান বুঁঝএ পড়ত। করিতামে করিতাক রিধাসঁ ওকৰ গঢ়নিসঁ ঋনুরাদকক পৰিচিত ভেনাগ ঋারশ্যক, জেনা হাগকূক মৈথিনীসঁ ঋংগ্ৰেজী ঋনুরাদ কৰৈ রেঁৰমে মৈথিনীক রাৰ্ণিক ৯/৭/৯ ক মেন জঁ ঋংগ্ৰেজীক ঋনুফাৰেঁটসঁ কৰেৰেঁ তঁ ঋহাঁক ঋনূদিত হাগকূ হাস্যাস্পদ ভই জাএত কাৰণ ঋংগ্ৰেজীমে ৯/৭/৯ সি ৰেঁনক হাগকূ হোগ ছৈ ঋা মৈথিনীমে জেনা রৰ্ণ ঋা সিনেৰেঁনক সমানতা হোগ ছৈ সে ঋংগ্ৰেজীমে নৈ হোগ ছৈ। করিতাক নয, রিম্বপৰ রিচাৰ

𑒏𑒩𑒋 𑒣𑒛𑓃𑒞 𑒮𑓀𑒑𑒯𑒱 𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰 𑒐𑒝𑓂𑒛𑒏 𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰𑒏 𑒧𑒳𑒐𑓂𑒨 𑒬𑒩 𑒩𑒮𑒿 𑒧𑒱𑒪𑒰𑒢 𑒏𑒩𑒋 𑒣𑒛𑓃𑒞। 𑒏𑒟𑒰𑒧𑒹 𑒏𑒟𑒰𑒏𑒰𑒩𑒏 𑒂 𑒏𑒟𑒰𑒏 𑒣𑒰𑒞𑓂𑒩𑒏 𑒮𑓀𑒑 𑒏𑒟𑒰𑒏 𑒏𑓂𑒩𑒧, 𑒩𑒻𑒏𑒪𑓂𑒣𑒻𑒬𑒏 𑒮𑒧𑒨-𑒏𑒰𑒪𑒏 𑒖𑓂𑒘𑒰𑒢 𑒂 𑒫𑒰𑒞𑒰𑒫𑒩𑒝𑒏 𑒖𑓂𑒘𑒰𑒢 𑒂𑒫𑒬𑓂𑒨𑒏 𑒦**𑒃** 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒩𑒰𑒧𑒪𑒼𑒔𑒢 𑒬𑒩𑒝𑒏 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒩𑒰𑒧𑒔𑒩𑒱𑒞 𑒧𑒰𑒢𑒮 𑒁𑒫𑒡𑒲𑒮𑒿 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒧𑒹 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠 𑒁𑒕𑒱 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒠𑒼𑒯𑒰, 𑒔𑒾𑒣𑒰𑒃, 𑒮𑒼𑒩𑒚𑒰 𑒮𑒦 𑒬𑒰𑒮𑓂𑒞𑓂𑒩𑒲𑒨 𑒩𑒴𑒣𑒹𑒿 𑒁𑒢𑒴𑒠𑒱𑒞 𑒦𑒹𑒪 𑒁𑒕𑒱। 𑒮𑒱𑒠𑓂𑒡𑒰𑒢𑓂𑒞𑒏 𑒂𑒫𑒬𑓂𑒨𑒏𑒞𑒰 𑒏𑒲 𑒕𑒻?

-Gajendra Thakur, editor, Videha (be part of Videha www.videha.co.in -send your WhatsApp no to +919560960721 so that it can be added to the Videha WhatsApp Broadcast List.)

𑒁𑒣𑒢 𑒧𑓀𑒞𑒫𑓂𑒨 editorial.staff.videha@gmail.com 𑒣𑒩 𑒣𑒚𑒰𑒅।

১.২.অংক ३৮২-३৮৪ পৰ টিপ্পণী

নক্ষমণ ঝা সাগৰ

রিদেহ হমৰা ৰাজা জনকোসঁ পৈঘ নোক ৰঁনা দেনক। অকরঁক কিছু নৈ ফুৰাগযে জে কোনা আভাৱ ব্যক্ত কৰী রিদ হক সমস্ত টীমকেঁ আ রিশেষ ৰূপেঁ অহাঁক! নাগি ৰহন অছি জে জীরনক কিছু অর্থ নিকনন অছি।ৰঁহুত ৰঁহুত সাদৰ ধন্যরাঁদ!!

অপন মঁতব্য editorial.staff.videha@gmail.com **পৰ পঠাউ।**

২.গদ্য

২.১.স্বমন মিশ্র- নঘুকথা- পৰীক্ষিত

স্বমন মিশ্র

নঘুকথা- পৰীক্ষিত

(प्रस्तुत अछि सुमन मिश्र जीक पहिल रचना लघुकथा- परीक्षित। ओ राँची (झारखण्ड) सँ छथि आ अखन इंडियन इंस्टीट्यूट आफ साइंस (IISc), बेंगलूरु मे पीएचडी रिसर्च फेलो छथि। -सम्पादक)

१

"भोज काल मे कुम्हर नहि रोपू !"- हमर माय कहैत छथि ।

कोना देबैं परीक्षा, से नहि पता ! पहिने सोचने रही ै एहि बेर हम पास भ' जाएब मुदा दू मास सिर्फ कपक सफाइ मे देखि-देखि हमर टाइम मैनेजमेंट गड़बड़ा गेल । अखैन सोचैत छी जे नीदरलैंड आ बांग्लादेशक मे सेहो देखब की आवश्यक छल? परिणाम नीक नहि होयत त' हमर कोना होयत घर म स्वागत, से सोचि कए सफाइ पढल बिसरि रहल छी।

"आब निकलैत छी मम्मी, अहाँ चिन्ता नहि करू ! नीक जाएत परीक्षा"- हम माय कय चिन्ता-मुक्त करै लए कहल मैन, लेकिन बोली कनी कमजोर आ पातर निकलि गेल । माय ठीक बूझि गेलथि । "हम किए चिन्ता करब बौआ, अखैन त' अहाँ के चिन्ता होयत, दही माछ !"

ओना त' माय हमरा ठिठियाबैत विदा केलथि मुदा जनका खिड़ ी सँ भगवतीक कोठली गंभीर भ' जाइत देखलियैन । आइमेयानि सँ आगिला बेर एहन गलती नहि करब से प्रण करैत हम

পৰীক্ষা কেন্দ্র পহুঁচলহুঁ । পৰীক্ষা কেন্দ্র পৰ হমৰ মক নক গার্ড কে দেখি অচংভিত ভ' গেলহুঁ।

"পৰীক্ষিত, এমহৰ তোহৰ কী কাজ ! ড্যূটী ছৌ ?"

পৰীক্ষিত কদ-কাঠী মে দ্বৰ্ব্ৰৰ-পাতৰ আ ঞ্কঞ্কৰপেষ্টা মুদা দেখৈ মে তেজ ছল। মম্মী ৰ্বতৌলে ৰহথি জে ওকৰ ৰাঁৰা ৰিদ্বান ছলথি আ মাধ্যমিক ৰিদ্যালযক প্রধানাচার্য ৰহল ছলাহ মুদা পি াক অসামযিক নিধন তখনে ভ' গেলৈন জখন ও মাযক কোখি মে ছল । ৰাঁৰা মহাভাৰতক অভিমন্যূ-উত্তৰাক সংতান জেকা নাম ত' ৰখলখিন একৰ পৰীক্ষিত, মুদা পাৰিৰাৰিক আৰ্থ ক স্থিতি দেখি হমৰা হস্তিনাপুৰক সম্ৰাষ্টক নাম ৰখৰাঁক কাজ অতিশযোক্তি লগৈত ছল ।

"সৰ, কিছু নহি, এক ৰেঁৰ পৰীক্ষা মে ৰৈঁসৰাঁক গচ্ছা ছল ! অহাঁ সেহো পৰীক্ষা দেৰৈঁ ?"- পৰীক্ষিত ৰাঁজল ।

"খালী পাঁচ সয টা সীট অছি ভৰি দেস মে, এহেন গচ্ছা কোনা হোগত ছৌ ? এহী সভ পৰ খৰ্চ ক' দৈত ছহী কী সভটা পৈসা? মম্মী কে কহি কে ৰঁন্দ কৰৰাঁ দেৰৌ সভটা ৰোঁনস, নৈত ৰহি জেমে আৰঁ।"

"ঠীক কহৈত ছী, অগিলা ৰেঁৰ নহি দেৰৈঁ, সৰ ।" পৰীক্ষি ক ৰোঁলী আ আঁখি খসৈত দেখি ৰঁল মে ৰঁল আযল কী চলূ এক গোষ্ট প্রতিযোগী ত' কম ভেল । মোলেমোল সোচলহুঁ জে কলী আৰ আগি লগা দৈত ছী ।

"দিন ভৰি মোটৰ-জনৰেটৰ চলবৈত পৰীক্ষা পাস হেমে, কিছু সোচি-বিচাৰি কে স্বপ্ন দেখ !" এহি বেৰ পৰীক্ষিত ি ছু নহি ৰাজল ত' লাগল কী কনী বেসী ৰাজি দেলিযৈ।

"চল, এ নে পচাস টাকা, এনা মুঁহ নহি লটকা, কিছু খা ি হঁ পৰীক্ষাক বাদ ।"

এ গপ্প ক' হম পৰীক্ষা কক্ষ মে প্ৰবেশ কেলহুঁ । সংজোগ ঁ জে ছোড়নে ৰহী তাহি সঁ বেস প্ৰশ্ন আবিঁ গেলৈ । কনী কাল এমহৰ-ওমহৰ দেখলহুঁ ত' বুঝাযল জে হমৰ আগাঁ মে বৈসল পৰীক্ষিত কিছু-কিছু লিখনে জা ৰহল অছি । হম অপন আঁখি ছোট ক' পঢ়বাক প্ৰযাস কেলহুঁ মুদা নিৰীক্ষক বাবূ সেহো হমৰা দিস আঁখি ছোট ক' কে ধ্যান সঁ দেখৈত ছলাহ । এক ঘণ্টা অখন পৰীক্ষা বাঁচল ছল, কনী কাল মাথা নীচা ক' সুতি ৰহলহুঁ ।

আশ্বস্ত ছলহুঁ জে পৰীক্ষিত সঁ ত' বেসী নংবৰ অযবে ৰত !

২

"আবঁ এ দিন সেহো আবিঁ গেল জে গামক অপন পুৰখা সভক অৰজল জমীন এ বজ্ৰ ভুসকৌল বছা কে নিজী মেডিকল কালেজ মে পঢ়াগ হেতু ভড়া দেবৈ ?" - হমৰ পিতা মায কে কহলখিন্হ।

হমৰা এ বাত উচিত নহি বুঝাযল । এহি বেৰ বেসী নংবৰ আযল ছল । পছিলা দুনূ বেৰ ত' প্ৰাগবেষ্ট কালেজক যোগ্যতা লেল ন্যূনতম অংক সঁ হম সয অংক পাছু ৰহী । এহি বেৰ ওনা হমৰ বীস টা তুক্কা সহী লাগি গেল ছল । তীন-তীন টা সোম াৰী সঁ

শনিরাৰী তক হম সভষ্টা কর্ব্বুনা ক' নেনে ৰহী পৰীক্ষা দিন জাগত-জাগত। কিএ কী নগৈত নহি ছন জে পাস হোযৰ্ঁ কোনো স্তিথি মে । ঋাৰ্ঁ পতা নহি নগৈত ছন কী কোন কর্ব্বুনাক ঋসৰি ভেনৈক । সপ্তাহ ভৰি খানী ফনহাৰী খা-খা কে ঋাৰ্ঁ হমৰ ৈর্য জৰাৰ্ঁ দিঋ' নাগন ছন ।

"মম্মী, পাপা হমৰা ৰ্ঁজ্র ভুসকৌন কহৈত ছথি । ঋাৰ্ঁ াস ত' কেনহঁ নে !"

"কিএ এনা কহৈত ছিযৈ ৰ্ঁঠা কে ?"

"কিছু কহিও নহি সকৈত ছিযৈন ?"

"নহিঁ ! এক্কেষ্টা মাঁগন-চাঁগন ৰ্ঁঠা ঋছি, নীক না ত জে সভ মিত্র নোকনি কহতাহ জে ঋহাঁক ৰ্ঁানক ৰ্ঁকনেনে ছথি ?"

"হম কিন্নহঁ নৈ ৰেঁঠৰ্ঁ জমীন সে ৰ্ব্বুঝি নীঋ' !"

ৰ্ঁস তকৰ ৰ্ঁাদ সঁ এক সপ্তাহ ধৰি হমৰ মায-পিতাজীক শীতয্বুদ্ধক নতীজা ঋন্ততঃ যৈহ ভেনৈ কী সাত দিন ধৰি গাতাৰ থাৰী মে পৰোড়ক তৰকাৰী পৰসন জাগত দেখি পিতাজী সমর্পণ ক' দেনাহ ।

মেডিকন কানেজ মে ঋাৰ্ঁ জে নামাঁকন নিশ্চিত দেখাগত ছন ত' হমৰা এক ৰেঁৰ মোন ভেন কী কনী জা কে পৰীক্ষিত কে খোঁঝা দৈত ছী । মুদা মম্মী সঁ পতা নাগন জে পৰীক্ষাক ৰ্ঁাদ

দোসৰ গাৰ্ড আৰিঁ গেলৈ.. ফেৰ নহিঁ ভেটৈ ভেলৈ কেকৰো ওকৰা সঁ ।

"হমৰা পতে ছল জে ওকৰ সভক কোনো ঠেকান নহি, মুদা মম্মী আহাঁকে কোনা পতা কী ও পৰীক্ষা দেনে ৰহয ?"- হম ায কে পুছলিযৈন ।

"হমৰা নগ আযন ৰহয পৰীক্ষিত । হম কহনে ৰহিযৈ জে রৌআক পুৰান কিতাৰঁ সভ ন' জো রিঁন্ব পাগক । হমৰা কহৈ ছল কী মেডিকলক কিতাৰঁ সভ আৰঁ নহি কিনৈত আছি কাৰণ রঁহিনক দসমা রোঁৰ্ডক পঢাগ সেহো নাগিচা গেলৈ । ডাক্টৰ রঁনৈক ছা ছলৈ ওকৰা লেকিন কোনো আমদনী নহিঁ..."

"ত ফেৰ?"

"হম কহনিএ জে সাত মাসক টাগম ছৌ, রিঁনা পৰীক্ষা পাস যনে কোন পৰীক্ষিত ! দূ হজাৰ টাকা সেহো দেনিযৈ কী পৰীক্ষাক ফাৰ্ম ভৰি নীহুঁ । হমৰ রেঁটা সেহো দৈত আছি । দুনূ মে সঁ একটা রঁঠা কে ভ' গেল ত' আৰ কী চাহী ?"

"মম্মী, গলতী ভ' গেল, হমৰা নগৈত আছি হমৰে দুআৰে চল গেল পৰীক্ষিত ! হম ওকৰা রঁাত কিছু কহি দেনিযৈ এক্জাম দিন, হমৰা নহি রূঁঝল ছল এ ঘটনাক্ৰম..."

"...ওনা মম্মী, এ রেঁটা ত' ডাক্টৰ রঁনি জাএত এহি রেঁৰ, নগৈএ !"- হম আত্মেবিশ্বাস সঁ রঁজলাঁ ।

২

সে পাছাঁ হমৰা গনেত নাগন ৰহয ।

আৰ্ঁ দস ৰ্ঁৰখ ভ' গেনৈ এহি ৰ্ঁাতক, মুদা হমৰ পিতাজী ওখনহ্ন ওতৰেঁ ক্রোধিত ৰহথি । হমৰ নামাংকন ত' কৰৰ্ঁা দেনথি ে না-তেনা, মুদা ভুসকৌন ত' হম ঠীকে ছনহ্নঁ । সভষ্টা সেমেস্টৰ তীন-তীন ৰিষয মে ফেন হোগত-হোগত মোন ওকছ ভ' গেন । তকৰ ৰ্ঁাদ জখন মন্খক হোগত সৰ্জৰী সাক্ষাত দেখি হমৰ হাথ-পএৰ সুন্ন হ্নখ' নাগন ত' ৰ্ঁস ৰ্ঁুঝয মে আৰিঁ গেন কী আৰ্ঁ নহি সমুহৰত । হম মায কে ফোন পৰ কহনিযৈন ত' কহনথি- "পাপা ৰ্ঁহ্নত নিৰাশ ছথি, কহৈত ছনথি জে সভষ্টা জমীন ৰিঁকা গেন, ৰ্ঁঠা সেহো নহি পঢনক । এহি সঁ নীক হোগত জে হম নোকৰী ছোডি জ্বআ খনেতহ্নঁ । ওহাঁ সঁ গপ্প নহি কৰতাহ, মুদা ঠিন্তা নহি কৰূ ৰৌআ হম ছী নে !"

ওকৰ ৰ্ঁাদ কানক্রমে হম একষ্টা কাষ্টূনিস্ট ৰ্ঁনি গেনহ্নঁ । ছোষ্টে সঁ কাষ্টূন ৰ্ঁনাযৰ্ঁ হমৰা ৰ্ঁড পসিন্ন ছন মুদা গণিত-জীৰৰিজ্ঞান নহি নেৰ্ঁ সে মাতা-পিতাক সোঁঝা ৰ্ঁজৰ্ঁাক সাহস নহি ভেন ছন তহিযা । কাষ্টূন নাগন মে কেনহ্নঁ ত' খূৰ্ঁ নীক, ওৰাৰ্ড সভ ভেষ্টৈত ৰহনে । ওন্দৰ সঁ আৰ্ঁ ভুসকৌন হেত্তু হীন ভাৰনা নহি ৰ্ঁুঝাগত ছন মুদা পিতাজী সঁ ফেৰ কখনো পহিনে জেকাঁ গপ্প নহ ভেন । আৰ্ঁ দস ৰ্ঁৰখক ৰ্ঁাদ দিযা-ৰ্ঁাতী পৰ ঘৰ ওযনহ্নঁ ত' দেখনহ্নঁ জে মম্মী-পাপা দুনূক মোন ৰ্ঁড খৰাপ ছৈন । পা া ত' ওখনহ্নঁ গপ্প নহি কৰৈত ছনথি, হম তৈযো প্রযাস কেন ুঁ-

"পাপা, কনী ডাক্টৰ কে দেখা নিঅ' ন দুনূ গোষ্টে ?"

"হূঁহ !, কী ভেন হমৰা ? ওনা তোঁ কী ৰঁতেমেঁ..."

পিতাজী "ঋহাঁ"ক ব্যরহাৰ ছোড়ি দেনে ৰহথি হমৰা নেন দস সা সঁ । হমৰ মোন মে তেক�� টৗস ঋখনো বুঁঝাগত ছন । কোনো ৰাঁত নহিঁ, শৰীৰ টূঁটনে ছনৈন ত' এহি ৰেঁৰ জেনা-তেনা মনা নেনিযৈন ।

দ্বনূ গোটা কে ন' কে হম জখন রিঁদা ভেনহুঁ ত' পতা ন গনে জে তীন কিনোমীটৰ দূৰ একটা নীক চিকিৎসক ডা. সহায ৈসৈত ছথি । ওমহৰ পহঁচি কে ৰোঁৰ্ড দেখি মোন রিচনিত ভ' গেন-

ডা. পৰীক্ষিত সহায, এম.ৰী.ৰী.এস. (AIIMS), এম.ডী.!

"ডা. সাহৰঁ, কনী দ্বনূ গোটে কে দেখেৰাঁক ছন !"- হম ঋ ন মোনক ভার কে ন্বকৰৈত ৰঁজনহুঁ ।

"ঋৰে সৰ ! কাকাজী-কাকীমা, ঋাৰ্ড ৰৈঁসূ ! ৰরি, কনে তীন প চাহ ন' ঋানূ ত্তুৰন্ত । হমৰ পৰিরাৰক সদস্য ছথি, হিনকে সভক দ্বঋাৰে হম কিছু পঠি সকনহুঁ !"- ডা. সহায ঋপন সহাযক কে ত্তুৰন্ত নির্দেশ দেনখিন্হ ।

ফন যৈহ ভেনৈ কী হমৰ মাতা-পিতা ৰঁহুত গপ্প কেনখিন পৰীক্ষিত সঁ। হমৰা ঞ্র সিনেহক গৰমী প্রাপ্ত ত' নহি ভেন দস ৰঁৰ মে ম্বদা এমহৰ কনী-কনী হাথ সেদ নেনহুঁ । ঋাৰঁ কম সঁ কম নীক গনাজ ত' হোযত মম্মী-পাপাক যৈহ সোচি কে কহুনা মোনক সঁত্তুনেন ৰঁনএনহুঁ ।

একষ্টা সম্রাষ্ট জেকাঁ প্রেম সঁ তকৈত ছনখিন্হ পৰীক্ষ ত কে হমৰ মাতা-পিতা ! ঋশ্বত্থোমা জেকাঁ হমৰা ৰঁহিধ্কৃত ঋা কলংকিত মহসূস ভেন ।

জখন চেম্বৰ সঁ নিকল' লগলহুঁ ত' এক ৰেঁৰ পৰীক্ষিত কে াথ পকড়ি কহনিযৈন-

"ঋহাঁক ৰাঁৰাঁ ঋহাঁক নামকৰণ খূৰ নীক কযনে ৰহথি ডা. মাহৰঁ....!"

-ষ্মমন মিশ্র, মীনিযৰ ৰিমৰ্চ ফেলো (ঋাণৰিক জৈৱভৌতিকী), ডংডিযন ডংম্ট্টীষ্টূষ্ট ঋাফ মাডংম (IISc), ৰেঁগলূৰু, মংপৰ্ক- 9100810651. E-mail- snmishra8320@gmail.com

ঋপন মংতব্য editorial.staff.videha@gmail.com পৰ পঠাউ।

২.২.পৰমানন্দ লাল কৰ্ণ-একাদশীক উত্তর

एकादशी उद्भव
(पद्म पुराण उत्तर खण्ड)

युधिष्ठिर भगवान श्रीकृष्ण सँ पुछलथिन - भगवन! पुण्यमयी एकादशी तिथि कोना उत्पन्न भेलीह? ई संसार मे ओ कोन कारण सँ पवित्र मानल गेलीह? आ देवगण मे कोना प्रियवरा भेलीह?

श्री भगवान कहलनि- कुन्तीनन्दन! बड़ पुरान बात अछि. सत्ययुग मे मुर नाम सँ एकटा दानव रहैत छल। ओ बड़ अद्भुत, रौद्र आ सब देवगणक लेल भयावह छल। ओ कालरूपधारी दुरात्मा असुर इन्द्र केँ सेहो जीति लेने छल। सब देवगण हुनका सँ परास्त भऽ स्वर्गलोक सँ पड़ा गेल छलाह आ सशंकित आ डर सँ पृथ्वी पर विचरण करैत छलाह। एक दिन सब देव लोकनि महादेव लग गेलाह। ओतऽ ठाम भगवान शिव सँ सब हाल कहलथिन।

इन्द्र भगवान कहलथिन - महेश्वर! ई सब देवगण स्वर्ग लोक सँ पदच्युत भऽ पृथ्वी पर विचरण कऽ रहल छथि। मानुष मध्य रहनाइ हिनका शोभा नहि दैत अछि। अपनेक कोनो उपाय बताउ जे देव लोकनि किनकर सहारा लेथि?

महादेव कहलनि - देवराज! जाहि ठाम सबकेँ शरण मिलैत अछि, जे सबहक रक्षाक लेल उद्यत रहैत छथि, जे जगतक स्वामी भगवान गरुड़ध्वज विराजमान छथि, ओहि ठाम जाउ ओ अहाँ सबकेँ रक्षा करताह।

भगवान श्रीकृष्ण कहलनि - युधिष्ठिर! महादेव जीक बात सुनि परमबुद्धिमान देवराज इन्द्र सब देवगणक संग ओहि ठाम गेलाह। भगवान गदाधर क्षीरसागर मे शयन कऽ रहल छलाह। हुनका दर्शन कऽ कर जोड़ि एना स्तुति करऽ लागलथिन।

ॐ नमो देवदेवेश देवदानववन्दित।
दैत्यारे पुण्डरीकाक्ष त्राहि नो मधुसूदन॥
सुराः सर्वे समायाता भयभीताश्च दानवात्।
शरणं त्वां जगन्नाथ त्राहि नो भक्तवत्सल॥
त्राहि नो देवदेवेश त्राहि त्राहि जनार्दन।
त्राहि वै पुण्डरीकाक्ष दानवानां विनाशक॥
त्वत्समीपं गताः सर्वे त्वामेव शरणं प्रभो।
शरणागत देवानां साहाय्यं कुरु वै प्रभो॥
त्वं पतिस्त्वं मतिर्देव त्वं कर्ता त्वं च कारणम्।
त्वं माता सर्वलोकानां त्वमेव जगतः पिता॥
भगवन देवदेवेश शरणागतवत्सल।
शरणं तव चायाता भयभीताश्च देवताः॥
देवता निर्जिताः सर्वाः स्वर्गभ्रष्टाः कृता विभो।
अत्युग्रेण हि दैत्येन अन्धकनाम्ना महौजसा॥

इन्द्र कहलनि - देवदेवेश्वर! अपनेक नमन करैत छी। देव आ दानव दुनू अपनेक वन्दना करैत छथि। पुण्डरीकाक्ष अहाँ दानवक विनाशक छी। मधुसूदन हमरा सब केँ रक्षा करू। सब देवगण दानव सँ डरि केँ अपनेक शरण मे आयल छथि। भक्तवत्सल हमर रक्षा करू! रक्षा करू! दानवक विनाशक कमलनयन! रक्षा करू। प्रभो हम अहाँ लग आयल छी। अपनेक शरण मे सब देवगण आयल छथि। भगवन शरणागत भेल सब देव गण केँ सहायता करियौ। अहीं पति, अहीं मति, अहीं कर्ता, अहीं कारण छी। भगवन! देवदेवेश्वर! शरणागतवत्सल! सब देवगण डरि केँ अपनेक शरण मे आयल छथि। अहीं सबहक माता आ सबहक पिता छी। उग्र स्वभाववाला महाबली अन्धक सब देवगण केँ परास्त कऽ स्वर्ग सँ निकालि देने अछि।

इन्द्रक बात सुनि भगवान विष्णु कहलनि - यौ देवराज ओ दानव केहन अछि? ओकर रूप आ बल केहन अछि आ ओ दुष्ट कोन ठाम रहैत अछि?

इन्द्र कहलनि - देवेश्वर! ब्रह्माजीक वंश मे तालजङ्घ नाम सँ एकटा असुर जन्म लेने छल। जे बड़ भयंकर छलाह। हुनक बालक अन्धक नाम सँ विख्यात भेलाह ओ सेहो बड़ उत्कट पराक्रमी आ देवगणक लेल भयंकर छथि। चन्द्रावती नाम सँ एकटा श्रेष्ठ नगर अछि जाहि ठाम निवास स्थान बना केँ ओ वास करैत छथि। ओ असुर सब देवगण केँ परास्त कऽ स्वर्गलोक सँ निकालि देने अछि। ओ स्वर्गक सिंहासन पर कोनो दोसर इन्द्र केँ बैसा देने छथि। अग्निदेव, चन्द्रदेव, सूर्यदेव, वायु-

देव आ ऋषिगण सेहो कोनो दोसर लोकनि केँ बनेने छथि। जनार्दन हम साँचे कहि रहल छी। सब पद पर कोनो दोसर लोकनि केँ बैसा सब देवगण केँ पदच्युत कइ देने अछि।

इन्द्रक कथन सुनि भगवान जनार्दन केँ बड़ क्रोध भेलनि। ओ सब देवगणक संग चन्द्रावतीपुरी गेलथि। देवगण देखलथिन जे दैत्यराज बेरि-बेरि गरजि रहल छल जिनका डर सँ सब देवगण दसो दिशा भइ गेल छलाह। दैत्यराज भगवान विष्णु केँ देखि कहलनि. ठाढ़ रहू. ठाढ़ रहू। हुनकर ललकार सुनि भगवानक आँखि क्रोध सँ लाल भइ गेल। ओ कहलथिन - यौ दुराचारी दानव! अहाँ हमर बाँहि केँ देखू। ई कहि श्री विष्णु अपन दिव्य बाण सँ सोझा मे आयल सब असुर केँ मारइ लागलथिन। ई देखि असुर डर सँ थर-थर काँपइ लागल। तत्पश्चात श्री विष्णु जी दैत्य सेना पर चक्र सँ प्रहार केलथिन जाहि सँ कतेको योद्धा कालक गाल मे समा गेल। तकर बाद भगवान मधुसूदन बदरिकाश्रम चलि गेलाह। ओहि ठाम सिंहावती नाम सँ एकटा खोह छल जे बारह कोस मे पसरल छल जाहि मे एकटा दरबाजा छल। भगवान विष्णु ओहि मे सूतल छलाह। दानव मुर भगवान केँ मारक लेल उद्यत छल। ओ हुनका पाछू पाछू ओहि खोह मे घुसि गेल। ओहि ठाम भगवान केँ सूतल देखि हुनका खुशी भेलनि। ओ सोचलथि जे आइ ओ देव छथि जे असुर केँ डराबैत छथिन। आब हिनका हम मारि देब। असुर ई सोचैत छल तखने भगवान विष्णुक शरीर सँ एकटा कन्या प्रकट भेलीह। ओ रूपवती, सौभाग्यशालिनी आ दिव्य अस्त्र-शस्त्र सँ सुसज्जित छलीह। ओ भगवानक तेज सँ उत्पन्न भेल छलीह। ओ बड़ पराक्रमी आ बलवती छलीह। मुर ओहि कन्या सँ युद्धक लेल याचना केलथिन। दुनू मे भयंकर युद्ध भेल। कन्या सब प्रकार सँ युद्धकला मे निपुण छलीह। हुनका हुंकार मात्र सँ मुर परास्त भइ गेल आ धरती पर खसि पड़ल। असुरक वधोपरान्त भगवानक नीन टुटलनि। दानव केँ धरती पर गिरल देखि कहलथिन जे ई हमर शत्रु बड़ उग्र आ भयंकर छल। एकरा के वध केलनि अछि?

कन्या कहलथिन - स्वामि अपनेक कृपा सँ हम एहि महादानव केँ वध कएलहुँ अछि।

श्री भगवान कहलनि - कल्याणी! अपनेक एहि काम सँ तीनू लोकक देवगण आ मुनि लोकनि बड़ खुश

भेलाह अछि। तेँ अहाँ वाञ्छित वर माँगू। अहाँ कोनोवर माँगब देब दुर्लभ भेला पर हम सेहो अहाँके देब। ताहि मे कोनो संदेह नहि।

ओ कन्या साक्षात एकादशी छलीह। ओ कहलखिन- प्रभो! जौं अहाँ हमरा पर खुश छी तँ हम अपनेक कृपा सँ हम सब तीर्थ मे प्रधान, सब विघ्नक नाश करबाली आ सर्व सिद्धि प्रदात्री बाली देवी होउँ। जे केओ अहाँ मे भक्ति राखैत हमरा दिन मे उपवास करताह हुनका सब प्रकारक सिद्धि प्राप्त होय। जे लोकनि उपवास, नक्त व एक भुक्त कइ हमर व्रतक पालन करथि हुनका अहाँ धन, धर्म आ मोक्ष प्रदान करू।

भगवान श्री विष्णु कहलनि - कल्याणी! अहाँ जे किछु कहि रहल छी ओ पूरा होयत।

भगवान श्री कृष्ण कहलखिन- युधिष्ठिर! ता वरदान पाबि महाव्रता एकादशी खूब खुश भेलीह। दुनू पक्षक एकादशी एकरंग कल्याण करबाली अछि। एहि मे शुक्ल पक्ष आ कृष्ण पक्षक भेद नहि करक चाही। जौं उदयकाल मे थोड़ेक देर एकादशी आ मध्य मे द्वादशी, अन्त मे थोड़ेक देर त्रयोदशी होय तइ ओहि एकादशी कें त्रिस्पृशा एकादशी कहल जायत अछि। जे केओ एकादशीक उपवास करैत छथि ओ वैकुण्ठधाम जायत छथि जाहि ठाम गरुड़ध्वज साक्षात विराजमान छथि। जे केओ एकादशी माहात्म्यक पाठ करैत छथि हुनका सहस्र गोदानक फल मिलैत छैन। जे दिन व राति मे भक्तिभाव सँ एहि माहात्म्यक श्रवण करैथ छथि ओ सब पाप सँ मुक्त भइ जायत छथि। एकादशी सन पापनाशक कोनो दोसर व्रत नहि अछि।

परमानन्द लाल कर्ण पुत्र स्व० परशुराम लाल कर्ण ग्राम-घोघसम पो०- बिरौल, जिला दरभंगा, बिहार. शिक्षा - स्नातकोत्तर सेवानिवृत्त प्रबन्धक सेंट्रल बैंक आफ इंडिया, E-mail- Karnpml@gmail.com. Mobile No. - 7677179516.

২.३.নির্মলা কর্ণ- অগ্নিশিখা খেপ ३३

নির্মলা কর্ণ (১৯৩০-), শিক্ষা - এম. এ., নৈহৰ- খৰাজপুৰ, দৰভঙ্গা, সাসুৰ- গোঢ়িয়াৰী (ৰঁনৈহা), ৰৰ্ত্তমান নিৰাস- ৰাঁচী, ঝাৰখণ্ড। ঝাৰখঁড সৰকাৰ মহিলা এৰং ৰাঁল ৰিকাস সামাজিক সুৰক্ষা ৰিভাগমে ৰাঁল ৰিকাস পৰিযোজনা পদাধিকাৰী পদসঁ সেৰানিৰৃত্তি উপৰান্ত স্বতঁত্র লেখন।
(অগ্নি শিখা মূল হিন্দী- স্বৰ্গীয় জিতেন্দ্র কুমাৰ কর্ণ, মৈথিলী অনুৰাদ- নির্মলা কর্ণ)

অগ্নিশিখা খেপ -३३

পূর্ৱকথা

ৰাক্ষস ৰাজ কেশী কে ৰেটী চিত্রসেনা জে স্বযঁ ৰাজা পুৰূৰৱা সS প্রেম কৰৈত ছলীহ আ হুনকা সোঁ ৰিৰাহ কৰবাক গচ্ছুক ছলীহ,ৰাজা কে সঁগ উর্ৱশী কে দেখলা কে ৰাদ ক্রোধিত ভS জাগত

ছথি,ও কোনো তৰহেঁ ৰাজা পুৰুৰৱা কে প্ৰাপ্ত কৰয চাহৈত ছথি।

আৰ্ঁ আগাঁ

গন্ধৰ্ব ৰাজা রিশ্বারসু অদৃশ্য ৰূপ সঁs পুৰূৰ াক অংতঃপুৰ মেঁ উপস্থিত ছলাহ। ও সৰ্বপ্ৰথম পৃথ্বীলোক কেঁ অপন নজ়্য রঁলৌনে ছলথি। এমহৰ-ওমহৰ স্থান-স্থান পৰ ভটকলা উপৰান্ত ও ে গ এতয পহুঁচি গেল ছলাহ।ও রঁহুত কাল ধৰি ৰাজপ্ৰাসাদ ে পৰিক্ৰমা কৰৈত ৰহলাহ। তদ্পৰাঁত মহল কে অনেকো কক্ষ মেঁ ঘূমি-ঘূমি কs সংধান কৰৈত রিশ্বরাসু এহি কক্ষ মে পহুঁচি গেল ছলাহ।উৰ্বশী স্বৰ্ণ নিৰ্মিত রঁহুমূল্য পৰ্যংক পৰ নিদ ৰামগ্ন ছলীহ।হুনকৰ পৰিচাৰিকা সভ ওহি কক্ষ মেঁ রৈসল দুনূ মেমনা সভক সংগ খেলাগত ছলথি,সংগহি ও সভ আপস মে গপ্প সেহ কs ৰহল ছলথি ।ৰাজা পুৰুৰৱা সংভরতঃ ৰাজ্যসভা মে উপস্থিত ভয শাসন সংরঁধিত কাৰ্য মেঁ র্যস্ত ছলাহ।

"হে রৌ মেমনা! তহুঁ একটা চমত্কোৰে ছহ ! রিঁনা খেলে-পীনে রায়ু পী কs কোনা জীরৈঁত ছহ ? ও স্বৰ্গক সংসাৰ কে হাল রিচিত্ৰ অছি! জতয লোক রিঁনু কিছু খেলে-পীনে স্বস্থ ৰহৈত অছি। অসল েঁ হুনকা সভ কে ভোজনক আরশ্যকতা নহি ছৈক। ও সভ রায়ু ও সুগংধি কে আহাৰ ৰূপ মেঁ গ্ৰহণ কs স্বস্থ জীরন জী ি সকৈত ছথি ।" .

একটা পৰিচাৰিকা কে ও রাঁত কহিতহিঁ দূসৰ পৰিচাৰিকা মেমনা সভকেঁ দুলাৰ কৰৈত রাঁজি উঠল -

"মুদা অপন মহাৰানী জে স্বযং স্বৰ্গ লোক কে নিরাসিনী অপ্ৰৰ ছথি,ওs তs রায়ূ পীরিঁ কs নহি জীরৈঁত ছথি।অপন মহাৰানী জী

ফন খাগত ছথি।মুদা ও অদ্বিতীয় সেহো ছথি।অপন শাৰীৰিক সংৰচনা সঁ নs কs ৰাঁত-ব্যৱহাৰ ধৰি সেহো ও ছথি অদ্বিতীয়"!

"হঁ সখী এ ৰহস্যক ৰাঁত ছৈক! হনকা ছহ টা ৰেঁটা ভেননি!ওহো সভ এতেক নমহৰ ভs গেন ছথি। তখনহু হনকৰ সৌন্দৰ্য মেঁ কনিকো ত্ৰুটি নহি খাযন অছি! হনকৰ কৌমাৰ্য সেহো অক্ষুণ্ণ ৰুঁমাগত অছি। হনকা দেখি কs কিযো ৰুমাৰিকা নৰযৌ না ৰুঁমত ।"

এক অন্য পৰিচাৰিকা -" হঁ! হে সখী! তোঁ সত্য কহনেহক ! হনকৰ শৰীৰ কে কমনীযতা মেঁ কনেকো ত্ৰুটি নহি খাযন অছি।হনকৰ দেহক সৌন্দৰ্য নিত্য প্ৰতি ৰঢ়ন ৰুঁমাগত অছি।জখন কি মৰা সভক ধৰতীক স্ত্ৰীগণ একে টা ৰচ্চাক জন্মক ৰাঁদ অপন সভটা সৌঁদৰ্য-নাৰণ্য গমা নৈত ছথি,আ ও ৰুঁঢ়িযা সন কে দেখায নগৈত ছথি।মুদা অপন ৰানী এখনহুঁ কোমনাংগী,সুকুমাৰি আ তীৰ সুন্নৰি নগৈত ছথি।অপন ৰানী স্বৰ্গক অপ্সৰা ছথি,নগৈত অছ জে এহি নেনে হনকৰ যৌৱন অক্ষুণ্ণ ছনি"।

পৰিচাৰিকা সভ আপস মেঁ ৰহুত ৰাস এহনে ৰিষয পৰ গপ্প কৰৈত ৰহনথি আ ঊৰ্ৱশী কে মেমনা কে দেখভান কে সংগ-সং ওকৰা সৱঁ কে সংগ খেনাগত মনোৰংজন সেহো কৰৈত ৰহনথি ।

ৰহুত কানক ৰাঁদ ঊৰ্ৱশীক নীঁদ সমাপ্ত ভেন আ আঁখি ফুজি গেননি।ও কিছু কান ধৰি কক্ষ মেঁ চাৰু দিস আশ্চৰ্যচকিত ভয দেখৈত ৰহনথি, তদ্বপৰাঁত ও সভ পৰিচাৰিকা কেঁ কোনো নে কোনো অনগ কাজ ৰঁতা ওহি কক্ষ সঁs ৰাঁহৰ পঠা দেনথি।

ঊৰ্ৱশী অপন সভ পৰিচাৰিকা কেঁ ৰাঁহৰ পঠা দেনে ছনীহ,কাৰণ হনকা ৰুঁমৰাঁ মে আৰিঁ গেন ছননি জে কক্ষ মেঁ হনকৰ স্বৰ্গনোকক কোনো প্ৰতিনিধি উপস্থিত ছথি। হনকৰ নীঁদ স্বৰ গীয

স্বৰভিক ডপস্থিতি সোঁ রিচনিত ভয ভঁগ ভেন ছননি। তাহি সোঁ ণনকা বুঁঝন ছননি জে ণনকৰ স্বৰ্গনোকক কোনো প্রাণী এ য অদৃশ্য ৰূপ মেঁ ডপস্থিত ছৈক, তাহি নেন রাতারৰণ মে হন স্বৰ্গীয সুগঁধ পসৰন অছি।ও নহি চাহৈত ছনীহ জে পৰিচাৰিকা নো নি ঞা বুঁঝথি জে স্বৰ্গ সঁ কিযো আরিঁ ৰানী ডৰ্বশী সঁ ভেঁট কৰৈত ছথি,অথরা অখনি ভেঁট কৰবা হেতু আযন ৰহথি।

পৰিচাৰিকা সবঁহক গেনো ডপৰান্ত ডৰ্বশী ডঠি কS

ওহি অদৃশ্য প্রাণী কেঁ সঁবোঁধিত কেনথি -

-অহাঁ জে ছী,হমৰা সোমাঁ ডপস্থিত হোড!আৰঁ কক্ষ মে অদৃশ্য ৰূপ মেঁ নহি ৰহূ,কাৰণ হমৰা বুঁঝৰাঁ মেঁ আরিঁ গেন অছি জে অহ ঁ এতS ছী।

গঁধৰ্বৰাজ রিশ্বারসু শাৰীৰিক ৰূপ সঁ প্রকট ভেনাহ, ডৰ্বশী ণনকা দেখি আনন্দ সঁ পুনকিত ভয গেনথি -

" তাত অহাঁ এতহ! এহেন কী রাঁত ভেন!অহাঁ কেঁ এতS অযরাক কষ্ট কিএক ডঠারঁয পড়ন?"

"পুত্রী,গন্দ্র হমৰা পঠৌনে ছথি জে অহাঁ কেঁ স্বৰ্গ নS জাযবাঁ হেতু" - গন্দ্রক আদেশ গঁধৰ্বৰাজ সুনা দেনথি।

"হম এতয অপন গচ্ছা সঁS আযন ছী,আ মাত্র অপনহি গচ্ছা ঁS জাযরঁ" - ডৰ্বশী রঁজনীহ ।

"মুদা গন্দ্র কে ঞা রাঁত স্বীকাৰ নহি হোযতনি। অহাঁ কে পৃথ্বী ৰ স্থাযী ৰূপ সঁS নিরাস কেনাঞা ণনকা কিন্নহুঁ স্বীকাৰ নহি হোযতনি । অহাঁ দেরেন্দ্রক অধীন ছী,তাহি সোঁ ণনকৰ গচ্ছানুসাৰ অহাঁ কেঁ স্বৰ্গ জেনাঞা আরশ্যক হোযত" - গন্ধৰ্ব ৰাজা রি ্রারসু ডৰ্বশী কেঁ বুঁঝরৈত কহনথি ।

"তাত!কী অহাঁ কে নীক নাগত জে অহাঁক ধৰ্মপুত্রী প্রেম মেঁ র ৰহ

কে কথংই ভোগৈত স্বর্গ মে ৰহয?" উর্বশী ন্দনকা সঁs প্রশ্ন পূছি দেনথি।

"পুত্রী কে প্রেমী সোঁ বিলগ কেনাক বাঁদ কোনো পিতা সুখী নহি ৰহি সকৈত অছি। হম অহাঁ কে অপন পুত্রী মাননে ছী,তখন হম এহন কামনা কোনা কৰবঁ! মুদা হম অসহায ছী। পুত্রী ! হমৰ হাথ ইন্দ্রক সোঝাঁ স্বর্গ কে শাসন ব্যবস্থাক সূত্র মেঁ বাঁন্হন অছি" - গন্ধৰ্বৰাজ উর্বশীক সোঝাঁ অপন অসহায অবস্থা কে ব যক্ত কযননি |

"অহাঁ স্বর্গ জাউ তাত! অহাঁ হমৰ এতরা সহাযতা কৰু। অহাঁ অপন বাক্পটুতাক কনা কে সদুপযোগ কৰু আ হমৰা তৰফ সোঁ ইন্দ্র কে বিমুখ কৰু । হমৰা বুঁঝন অছি জে অহাঁ চাহবঁ তs ইন্দ্র কে মনা সকৈত ছী। কোনো কাৰণ দেখা কs ইন্দ্র কে মন হমৰা তৰফ সোঁ ফেৰ সকৈত ছী। হমৰা বচন দিঅ,অহাঁ হমৰ এতরা সহাযতা কৰবঁ। হম প্রিয পতি পুৰুৰবাক মৃত্যু উপৰান্ত ন্দনকা সঁগহি পৃথ্বী সঁ স্বর্গ জাযবঁ।"

"ওহ তs অহাঁ চাহৈত ছী জে হম স্বর্গ জাগ আ ইন্দ্র সঁs প্রাপ্ত কঠোৰ দণ্ডক সামনা কৰী!"

"হম...হম...কী...কী...কী কৰবঁ...তাত! হমহুঁ অসহায ছী। হম পুৰুৰবা সঁs কোনো ছন নহি কs সকৈত ছী। তখন পুৰুৰবা বিঁন হমহুঁ তs পানি সঁs নিকনন মাছ সন পীড়া মেঁ ছটপটাগ্রত ৰহবঁ। নহি-নহি,হম সে নহি কs সকবঁ, হমাৰা নেন গ্র কাজ অসংভৱ অছি।"

উর্বশী আগত বিপত্তি কে সোচি ব্যথিত ভয কানয নগনীহ। গংধর্ব ৰাজ ওতহি সঁs চনি গেনাহ,মুদা হৃদয মে ও কোনো এহন চান সোচি ৰহন ছনাহ জাহি সোঁ উর্বশী কে হৃদয সঁs ভুনোক আ

প্বৰূৰৱা কে প্ৰতি প্ৰেম সমাপ্ত ভ' জায,ঋা ও স্বৰ্গ জেৰাঁক নেন তৈযাৰ ভs জাগথ।

ও সোচৈত ৰহনাহ ... পৃথ্বী সঁs উৰ্ৱশী কে রিদাঞ্জ এৱং স ৰৰ্গ মেঁ প্ৰৱেশ কে রিভিন্ন উপায কে সঁৱঁধ মেঁ ঋা ওহি পৰ রিশ্লেষণ কৰৈত ৰহনাহ ।ও দৃঢ়তা সs নিৰ্ণয নেনে ছনাহ জে উৰ্ৱশী কে সঁগ নয জেৰাঁক ছনি দানকা । মুদা ও ঞ্জ সোচৰা মেঁ ঋসমৰ্থ ছনাহ জে কোনা ঞ্জ নঋ্য পূৰা ভs সকত । কোনো দৃশ্যমান ৰাঁষ্ট নহি ছন জাহি পৰ চনি ও সফনতা প্ৰাপ্ত কs সকৈত ছনথি ।

" মধ্বুৰন মে মহৰানী জী ঋপনেক প্ৰতীক্ষা কs ৰহন ছথি ৰাজন্।"
 একষ্টা ভৃত্য ৰাজদৰৱাঁৰ মেঁ পহুঁচি কএ ৰাজা প্ব ূৰৱা কেঁ সূচনা দেনক। ঞ্জ সুনি ৰাজা প্বৰূৰৱা ব্যগ্ৰ ভs গেনাহ,কনি চিঁতা তক মোন মেঁ ভs গেননি ।

'ঋাগ উৰ্ৱশী কে ঋচানক কী ভেনৈ জে ও হমৰ ৰাজদৰৱাঁৰ সঁs ঘূৰৱাঁক প্ৰতীক্ষা কেনে ৱিঁন ঋসমষ মধ্বুৰন চনি গেনীহ ?'

প্ৰাযঃ সভ দিন ৰাজদৰৱাঁৰ সঁs ৰাজা কে ঘূৰনাক ৰাঁদ উৰ্ৱশী কতদা জেৰাঁক যোজনা ৱঁনৰৈত ছনীহ ঋা এহি যোজনা মেঁ ৰা া প্বৰূৰৱা হৰ্ষোল্লাস সঁ যোগদান দৈত ছনথি। উৰ্ৱশী জতয জায চাহৈত ছনী দুনূ গোষ্টে এক সঁগ জাগত ছনথি,মুদা ঋাগ ূনকা সঁগ কী ভেননি জে ও ঋনাৰশ্যক ৰাজদৰৱাঁৰ কে ঋন্বশা ন তোড়য নেন ৱাঁধ্য ভ' গেনীহ।'

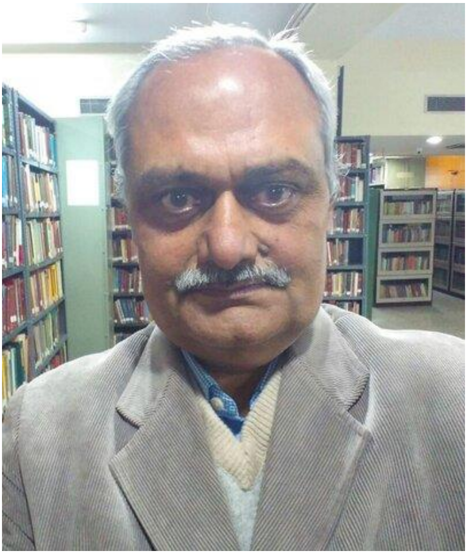
সোচৈত-সোচৈত ৰাজা প্বৰূৰৱা ৰাজসিঁহাসন সঁs উঠ াহ,ফেৰ মঁদ-মঁদ ডেগ সঁ ৱাঁহৰ নিকননাহ, ৰথ তৈযাৰ ছন,ওহি ে ৱৈসন

পৃৰূৰরা কিছু মোঠৈত মধ্বৰ্ন দিয় রিদা ভেনাহ।

ক্ৰমশঃ

অপন মংতব্য editorial.staff.videha@gmail.com **পৰ পঠাও।**

২.৪.ৰবীন্দ্র নাৰাযণ মিশ্র- বৃংদাৰনক কুংজ গলীমে!

ৰৱীন্দ্র নাৰাযণ মিশ্র

ৰৃংদাৰনক কুংজ গলীমে!

নগভগ পন্দ্রহ সান পহিনে হমসভ মথুৰা-ৰৃন্দাৰন গেন ৰহী। তকৰ ৰাঁদ কতেক সময ৰীতি গেন। হম সেৱানিৰৃত্ত ভএ গেনহুঁ। গ্রেটৰ নোএডামে অপন মকানমে ৰঁসি গেনহুঁ । মুদা ৰৃন্দাৰন জেৰাঁক যোগ নহি ৰঁনন জখন কি গ্রেটৰ নোএডাসঁ ৰৃংদাৰন মাত্র ১২৩ কিনোমীটৰ দূৰ অছি। এহি ৰীচমে কোৰোনা কান জেহন ৰীতন সে কহৰাঁক কাজ নহি। আখিৰ এমহৰ আৰিঁ কএ ঘুমৰাঁক কার্যক্রম ৰঁনন। সাত সিতম্বৰক কৃষ্ণাষ্টমী ছন। তেঁ ছওসঁ আঠ সিতম্বৰ ধৰি ছোড়ি নও সিতম্বৰ ২০২৩ক আৰক্ষিত টৈক্সীসঁ হমসভ ভোৰে সাত ৰঁজে মথুৰা-ৰৃন্দাৰনক হেতু ৰিঁদা ভেনহুঁ । হমসভ তীনগোটে সংগে ৰহী-হম,হমৰ শ্রীমতীজী আ হমৰ সাৰি পূনম। পূনম কিছুদিন পূর্ৱ হৰিদ্বাৰক জেৰাঁক ক্রমমে

আএল ছথি। তেঁ খাস কএ ড্রা কার্যক্রম রঁনল। রঁ৭ত প্রযাসসঁ ছও পৰিচিতক মাধ্যমসঁ একটা টৈক্সীক জোগাৰ কএল গেল জে হজাৰমে হমৰাসভকেঁ পূৰা যাত্রা কৰওতাহ,মথুৰা,বৃন্দারন ঘুমেরোঁ কৰতাহ আ রাপস গ্রেটৰ নোএডা নেনে অএতাহ । ৰাতিমে হমসভ বৃন্দারনেমে ৰহরঁ। তাহি হেতু হম প্রভুপাদ আশ্রমমে আনলাগল আৰক্ষণ কৰওনে ৰহী। প্রভুপাদ আশ্রম গসকান বৃন্দারনসঁ জুড়ল অতিথিগৃহ অছি। ওনা গসকান অছি। মুদা হমৰা এহীমে বৃন্দারনসঁ জুড়ল কৈকটা অতিথিগৃহসভ আৰক্ষণ ভেটল, দোসৰ অতিথিগৃহসভ ভৰি চুকল ছল ।

অপনা ভৰি রঁ৭ত ওৰিআন কএ হমসভ বৃন্দারন-মথুৰাক যাত্রাপৰ রিঁদা ভেল ৰহী। রঁ৭ত উত্সাহিতো ৰহী। মৌসমসে রঁ৭ত নীক ছল। অকাসমে মেঘ ঘুমি ৰহল ছল। হৰাঁ সুখদ ছল। হমসভ জখন সাত রঁজে ভোৰে টৈক্সীমে বৈঁসলহঁ আ টৈক্সী পূর্ণগতিসঁ হাগরেপৰ আগূ রঁঢ়ল তঁ আনন্দক রর্ণন নহি কএল জা সকৈত অছি। সড়কপৰ রঁ৭ত কম রাহন চলি ৰহল ছলৈক । রাহন চালক উত্সাহমে রঁ৭ত জোৰসঁ স্থানীয ভজন রঁজা তেজ গতিসঁ গাড়ী চলরঁএ লগলাহ । থোড়ে কাল তঁ হমসভ রঁৰদাস কেলহঁ ,মুদা রঁৰদাসোক সীমা হোগত ছৈক। আখিৰ হমৰ শ্রীমতীজী ওকৰা টোকলখিন-

"অরাঁজ কনী কম কৰু ।"

তথাপি রাহন চালকপৰ কোনো খাস অসৰি নহি পড়ল । রঁ৭ত কালক রাঁদ ও এহি রাঁতপৰ ধ্যান দেলকা। অরাঁজ কনী কম ভেল । হমসভ রঁ৭ত রিশ্রান্তিক অনুভৱ কেলহঁ ।

টৈক্সী ৰস্তামে ডেঢ়ঘংটা চললাক ৰাঁদ একটা ঠাৱাঁপৰ ৰুকল। হমসভ চাহ-পান কেলহুঁ। কনী কাল সুস্তেলহুঁ আ ফেৰ ৰিঁদা ভেলহুঁ। তকৰ আধাঘংটাক ৰাঁদ হমসভ বৃংদাৱনক সীমামে পহুঁচি ৰহল ছলহুঁ। ওনা হমৰ যোজনা ছল জে আগ মথুৰাক জন্মভূমি আ ওহিঠামক অন্যপ্রমুখ মংদিৰসভক দর্শন কেলাক ৰাঁদ বৃংদাৱনমে অপন হোটলমে বিশ্রাম কৰৱ আ সাঁঝমে মৌকা ভেটৈত তঁ বৃংদাৱনমে সেহো প্রমুখ মংদিৰসভমে দর্শন কৰৱ। মুদা ৰাহুল চালক অপন মনমৰজীক লোক ছল। ও টৈক্সীকেঁ প্রেমমংদিৰ লগক টৈক্সী স্টৈন্ডমে ঠাঢ় কএ দেলক আ গমাৰাসঁ কহলক-

"সামনেমে প্রেম মংদিৰ অছি। অহাঁসভ এতহি উতৰি জাউ, কাৰণ ওতএ টৈক্সী নহি জা সকত।"

হমসভ কী কৰিতহুঁ? টৈক্সীসঁ উতৰি একটা আগো কেলহুঁ জে হমৰাসভকেঁ প্রেমমংদিৰক লগীচ ধৰি লএ জাগত। মুদা ও তঁ জিলেৰী জকাঁ ঘুমি ৰহল ছল। আখিৰ হম ওকৰা টোকলিঐক-

"কতএ জা ৰহল ছহ? প্রেম মংদিৰ তঁ সামনে দেখা ৰহল ছল।"

"ওতহি জা ৰহল ছী। ওকৰ দোসৰ দ্বাৰিসঁ মংদিৰ জাএৰ ৰেঁসী আসান থিক।"

থোড়েকাল ঘুমা কএ ও প্রেমমংদিৰক দোসৰ দ্বাৰিসঁ ৰহুত ফৰ্টকীএ আগো ঠাঢ় কএ দেলক। আৰ আৰ আগূ নহি জা সকত।

ঋাষ্টৌমঁ ভতৰি গেন৺ । ওকৰা ডেঢ় মএ ৰুপযা দেনিঐক। হমসভ তকৰ ৰাঁদ ৰ৺ত কান পৈৰে চনএ পড়ন। ঋাষ্টৌ কেনাক কোনো ফএদা নহি বুঁঝাএন।

থোড়েকান পৈৰে চনৰাঁক ৰাঁদ হমসভ প্ৰেমমংদিৰ প৺চি গেন ৰহী। প্ৰেমমংদিৰক নিৰ্মাণ কৃপানুজী মহৰাজ কৰওনে ছনাহ। এগাৰহমান ধৰি একহজাৰ মজদূৰ একৰ নিৰ্মাণমে নাগন ৰহন । একৰ নিৰ্মাণমে ঋনুমানতঃ একমএ পচাম কৰোড় ৰুপযা খৰ্চ ভেন ছন। এ মংদিৰ পৰিমৰ চৌৰন একড়মে পমৰন ঋছি। মংদিৰক ঋাধাৰশিনা কৃপানুজী মহৰাজ দ্বাৰা ১৪ জনৰী ২০০১ক ৰাখন গেন ছন। একৰ নিৰ্মাণ কৃপানুজী দ্বাৰা ৰঁনাওন গেন জগদ্গুৰু কৃপানু পৃষত(জেকেপী) দ্বাৰা কএন গেন ছন। মংদিৰক কৃপানুজী মহৰাজক উপস্থিতিমে ১৬মঁ মত্তৰহ উদ্ঘাটন মমাৰোহ ফৰৰী ২০১২ক মংপন্ন ভেন ছন। এহি মংদিৰক প্ৰথম তনপৰ ৰাধাগোৰিংদ ঋা দোমৰ তনপৰ শ্ৰীমীতাৰাম ৰিৰাজিত ছথি। মংদিৰক ৰাঁহৰী দেৰাঁনপৰ ৰাধাকৃঞ্চক নীনাকেঁ শিল্পাংকিত কএন গেন ঋছি। মংদিৰক ভিতৰী দেৰাঁনপৰ ৰাধাকৃঞ্চ ঋা কৃপানুজী মহৰাজক ঝাঁকী ৰঁনাওন গেন ঋছি। মংপূৰ্ণ মংদিৰ পৰিমৰ ভক্তিমৰ নগৈত ৰহৈত ঋছি। মংদিৰ পৰিমৰমে ৰাধাকৃঞ্চক গোৰৰ্ধন পৰ্ৰতক মজীৰ ঝাঁকী ৰঁনাওন গেন ঋছি। মংদিৰ মাঢ়পাঁচ ৰঁজে ভোৰে খুজি জাগত ঋছি ঋা ৰাঁৰহ ৰঁজে ধৰি খুজন ৰহৈত ঋছি। তকৰ ৰাঁদ পাঁচৰঁজে মাঁঝমঁ মাঢ়ে ঋাঠ ৰঁজে ৰাতি ধৰি খুজন ৰহৈত ঋছি। এহি ৰীচ হজাৰোঁ ভক্তনোকনি এতএ দৰ্শনক হেতু ঋৰৈত জাগত ছথি। ৰহৈত

প্রেমমংদিৰক ভুঁঠাগ একসএ পঠীস ফীট ভুঁঠ,নম্বাগ একসএ নৰ্ব্ৰেঁ ফীট খা চৌড়াগ একসএ খ্ঠাগস ফীট খছি। কৰীৰঁ একঘংটা ভৰি হমসভ মংদিৰ পৰিসৰমে ৰহনহঁ। ওহিঠামক প্রমুখ দর্শনীয নির্মাণসভ দেখনহঁ। মংদিৰে পৰিসৰমে ঘুমি হমসভ ৰঁহত সংতুষ্ট ছনহঁ। তকৰ ৰাঁদ হমসভ ৰাঁহৰ নিকননহঁ। ৰাহনচানককেঁ ফোন কেনিঐক। ও কহনক-

"খহাঁসভ ৰাঁকে ৰিঁহাৰী মংদিৰ চনূ। হম ওতহি পহঁঠি ৰহন ছী। প্রেম মংদিৰক ৰস্তা ৰঁদ ছৈক।"

"জখন হমৰাসভকেঁ পৈৰে সভঠাম জেৰাঁক হোএত তখন কী খছি তোৰা ৰখৰাঁক ফএদা?"

"হম কী কৰূ? সৰকাৰী খাদেশ ছৈক। কিছু নহি কএন জা সকৈত খছি।"

"কিছু তঁ প্রযাস কৰহক। হমসভ তোৰা খননে ছী জে দেনহ। মদতি কৰৰঁহ। মুদা হূঁ তঁ সোনে হাথ ঠাঢ় কএ"

খাগ শনিদিন ছনৈক। পতা নাগন জে খাগ খা কান্হি ৰূংদাৰনমে স্থানীয প্রশাসনক খাদেশসঁ টৈক্সীকেঁ ভিতৰ নহি জাএ দেন জাগত ছৈক। ভিতৰ কিছু হদ ধৰি খাটো জাএত,তকৰ ৰাঁদ পৈৰেটা জা সকৈত ছী। গএহ ৰাঁত ৰাহনচানক সেহো কহৈত ছন। মুদা ওকৰ ৰাঁতপৰ হমৰা ৰিশ্বাস নহি হোখএ। ভেন জে ও ৰঁহন্না ৰঁনা ৰহন খছি।

খাখিৰ ও হমৰাসভকেঁ পগনাৰাঁৰাঁ মংদিৰ জেৰাঁক হেতু

কহনেক । ওহো ওহিঠাম খাৰিঁ ৰহন খছি। ওতহি ভেষ্ট জাএত। হমসভ পগনাৰাঁৰাঁ মঁদিৰ দিস ৰিঁদা ভেনহ্ণাঁ । ৰঁড়ীকান পৈৰে চননাক ৰাঁদ একষ্টা খাষ্টো ভেষ্টন। ও হমৰাসভকেঁ পগনা ৰাঁৰাঁ মঁদিৰক সামনে পহ্নাঁঠা দেনক। থোড়েকনামে হমৰ ৰাহনঠানক সেহো ওতহি পহ্নাঁঠি গেন ৰহএ। ওকৰা ওতহি ৰহৰাঁক হেতু কহনিঐক খা হমসভ পগনাৰাঁৰাঁ মঁদিৰমে দৰ্শন হেতু প্ৰৱেশ কেনহ্ণাঁ।

পগনাৰাঁৰাঁক ৰাঁহ্নত ৰুঠিকৰ খিস্না খছি। কহন জাগত খছি জে ও জজ ছনাহ। হ্ননকৰ ন্যাযানযমে একৰেঁৰ একষ্টা ব্ৰাঁহ্মণক ৰিৰুদ্ধ মোকদ্দমা কেনকনি জে মহাজন কোনো গৰীৰঁ ও ও হ্ননকৰ কৰ্জা ৰাপস নহি কএ ৰহন ছথি। জখন কি ও মহাজনকেঁ সভষ্টা কৰ্জা ৰাপস কএ চুকন ৰহথি তথাপি ও হ্ননকা ছনি খা কৰ্জা ৰাঁকী কহি ৰহন ছনি। খসনমে তঁগ কএ ৰহন ভেন ঞা ৰহৈক জে ও গৰীৰঁ ব্ৰাঁহ্মণ মহাজনক কৰ্জা কিস্ত-কিসত ৰাপস কৰৈত ৰহৈত ছনাহ। জখন খঁতিম কিস্ত জমা কৰএ গেনাহ তখন ও মহাজন খদানতী নোষ্টিস পঠা দেনক জে খখন ধৰি ও কৰ্জা ৰাপস নহি কেনক খছি খা ওকৰাপৰ কানূনী কাৰৰাঁগ হোএত। ও গৰীৰঁ ব্ৰাঁহ্মণ ন্যাযানযমে জজ সাহেৰেঁ নগ গোহাৰ নগওনক জে ও তঁ সভষ্টা কৰ্জা ৰাপস কএ চুকন খছি। জজ সাহেৰেঁ পৃছনখীন-

"খহাঁ কোনো গৰাঁহ খানি সকৈ ছী জে খহাঁক ৰাঁতকেঁ সমৰ্থন কএ সকথি।"

"গৰাঁহীশ্ৰী ৰাঁকে ৰিঁহাৰীজী দেতাহ। কিএক নহি। হমৰ"

"ঀনকৰ পতা কী ছনি? "-জজ সাহেবঁ পুছনখিন।

"বাঁকে বিঁহাৰী বন্দ্ রাসুদের, বাঁকে বিঁহাৰী মংদিৰ বৃংদারন।"

জজ সাহেবঁ শ্রীবাঁকে বিঁহাৰীজীক নামসঁ নোটিস নিকানি দেনখিন। ও গৰীবঁ ব্রাহ্মণ ওহি নোটিসকেঁ শ্রীবাঁকে বিঁহাৰীজীক মূর্তি নগ ৰাখি দেনক আ বাঁজন-

"বাঁকে বিঁহাৰী! গৰাঁহী দেবাঁক হেতু কচহৰীমে অহাঁকেঁ অএবাঁক অছি।"

নিশ্চিত তিথিপৰ একটা বূঢ় আৰিঁ কএ ন্যাযানযমে গৰাঁহী দেনক আ ওহি ব্রাহ্মণক কথনক সমর্থন কেনক। জজ সাহেবঁ কেননি তঁ ওহিমে সভটা রিরৰণ খাতাক জাঁচ মহাজনক দেখননি ,বঁস নামটা বঁদনি দেন গেন ছন। জজ সাহেবঁ এহি বাঁতসঁ সংতুষ্ট ভএ মহাজনক মোকদমাকেঁ খাৰিজ কএ দেননি। জজ সাহেবঁ ওহি ব্রাহ্মণসঁ শ্রীবাঁকে তকৰ বাঁদ বিঁহাৰীজীক পতা পুছনখীন।

"ও তঁ যত্র-তত্র-সর্বত্র ছথি।"

কহন জাগত অছি জে তকৰ বাঁদ জজ সাহেবঁ নৌকৰী ছোড়ি কএ শ্রীবাঁকে বিঁহাৰীজীকেঁ তাকএ নগনাহ। অংতমে ও বৃংদারন আৰিঁ গেনাহ আ ওতহি ঀনকৰ মৃত্যু ভেননি। তহিএসঁ নোক ঀনকা পগনা বাঁবঁক নামসঁ জানি ৰহন ছনি। ঀনকৰ সমাধিস্থন ওহী মংদিৰ পৰিসৰমে অছি। ও মংদিৰ দসমংজিনা অছি আ ওহিমে ৰাধাকৃষ্ণক ভব্য মূর্তি স্থাপিত কএন গেন অছি। তকৰে

ন্মীচাঁমে পগনা রাঁরাঁক মূর্তি যেহো খচ্চি।

পগনা রাঁরাঁক মঁদিৰমে দর্শন কএ রঁৎত প্রেৰণা ভেষ্টন। মোনমে রঁৎত শাঁতি ভেন। তকৰ রাঁদ হমসভ মঁদিৰক দ্বাৰিসঁ রাঁহৰ ভএ খপন-খপন জূতা-চপ্পন তকনহঁ খা রাহন চানককেঁ ফোন নগওনহঁ । ও কন্মীকে ফষ্টকী ষ্টাড় চ্চন। মৌসম যে খৰাপ চ্চনৈক। মেঘ নাগন চ্চনৈক খা রীচ-রিঁচমে পানি ষ্টিপিৰ-ষ্টিপিৰ খযৈত চ্চনৈক। ৰস্তাসভকেঁ ঘেৰ-রাহন রেঁৰ যেহো চ্চনৈহে। হম চানককেঁ হোষ্টন চনরাঁক হেত্তু কহনিঐক। ম্বদা ও শ্রীরাঁকে রিঁহাৰীজীক মঁদিৰ নগ জেরাঁক প্রযাসমে নাগি গেন। তাহি হেত্তু কহি নহি কোন-কোন ৰস্তাসঁ হমৰা নোকনিকেঁ ঘূমরৈত ৰহন। নগভগ খাধাঘঁষ্টা ষ্টৈক্মীমে ঘূমৈত ৰহনোক রাঁদ হমসভ শ্রীরাঁকে রিঁহাৰীজী মঁদিৰ নগ পহঁচনহঁ । পানি যেহো ভএ ৰহনে চ্চনৈক । পৌনে রাঁৰহ রাঁজি ৰহন চ্চনৈক। হম রাহন চানককেঁ পুচ্চনিঐক-

"মঁদিৰ খারঁ খূজনে হোএত কি নহি?"

"ঞ্জ মঁদিৰ যদিখন খূজনে ৰহৈত খচ্চি।"

ওকৰ রাঁতপৰ রিশ্বাস কএ হমসভ পৈৰে রিঁদা ভেনহঁ । গষ্টৰক দূর্গঁধযুক্ত পানি যৌঁযে ৰস্তাপৰ রঁহি ৰহন চ্চন। ন্মানাসভক ভিজৈত-তিতৈত হমসভ ঠেহন ভৰি পানিমে খাগূ রঁঢ়ৈত গেনহঁ । কহি নহি কতেকষ্টা ও গনী চ্চন? কোনো পানি হেরাঁক কাৰণ গতি রাঁচন নহি চ্চন। হমসভ রঁৎত নীকসঁ ভিজি চুকন ৰহী। এহনো হানতিমে খাগূ রঁঢ়ৈত গেন ৰহী। এহি উম্মীদমে জে

পহুঁচনহুঁ ভগরানক দর্শন ভএ জাএত। মুদা জখন মংদিৰক আগু তঁ পতা নাগন জে ও রঁদ ভএ গেন অছি। এহি রাঁতসঁ হমৰাসভকেঁ রহুত নিৰাশা ভেন। অপনা ভৰি পংডাসভকেঁ রহুত সন গোহৰওনিঐক। মুদা ওহোসভ অসমর্থ ছন। হমৰা-সন সৈকড়োং নোক ওহিনা রাপস জা ৰহন ছনাহ। হাৰি কএ হমহুঁসভ ভিজৈত-তিতৈত রাপস ভএ গেনহুঁ । রাহন চানককেঁ রহুত কাৰণসঁ হমসঁ ফৰ্ম্মতি কেনহুঁ জে ও গনত সূচনা দেনক জাহি এতেক দিক্কতিমে পড়ি গেনহুঁ । ও কী রজৈত? সহনশীন মুদা মূর্খ সন আদমী ছন ও। আর হমসভ কৰরেঁ কী কৰিতহুঁ? ওহনে হানতিমে হোটন হেতু রিদা ভেনহুঁ।

রৃংদারনমে ঠহৰরাক হেতু হম ইসকানক প্রভুপাদ আশ্রমমে দূটা কোঠৰী আৰক্ষিত কৰরওনে ৰহী। ইসকানক আন অতিথিগৃহসভ ভৰি গেন ৰহৈক। রৃংদারনমে রেঁসীগোটেকেঁ এহি অতিথিগৃহক রাৰেমে জনতর নহি ৰহৈক। মুদা হমসভ জেনা-তেনা ওহিঠাম পহুঁচি গেনহুঁ । সভগোটে নীকসঁ ভিজি গেন ৰহী। জন্দী সঁ জন্দী কোঠৰীমে জাএ চাহী জাহিসঁ অপন-অপন রস্ত্র রঁদনি সকী আ কনী আশ্বস্ত হোইা। ওহি অতিথিগৃহক নাম রহুত আকর্ষক ছন,মুদা ব্যরস্থা ততরেঁ স্নুস । স্বাগতীকেঁ অপন পৰিচয দেনিঐক,কাগজ দেখেনিএক । ও একটা আদমীকেঁ সংগ কএ দেনাহ। হমৰাসভকেঁ খানী কোঠৰীসভ দেখরএ নগনাহ।

"ভূতনপৰ কোনো কোঠনী খানী নহি অছি। প্রথম তনপৰ সেহো একটা তনপৰ একটা কোঠৰী খানী অছি। দোসৰ কোঠৰী খানী অছি।"

"মুদা হমসভ তঁ একহিঠাম দুনূ কোঠৰী চাহৈৰ্ঁ।"

"তখন তেসৰ তনপৰ চনূ। ওহিঠাম দুষ্টা কোঠৰী খগন-ৰ্ঁগন খানী খছি।"

হমসভ তেসৰতনপৰ পহুঁচনহুঁ । ওহিমে দুষ্টা কোঠৰী একঠাম ভেটি গেন। মুদা কোঠৰীসভমে ফোন নহি ছন। স্বাগতীসভ সংপর্ক কৰৰাঁক হেতু স্বয়ং নীচাঁ জাএৰ্ঁ খনিরার্য। ওহি খতিথি গৃহমে নিফ্ষ্ট নহি ছন। পৈৰে তেসৰ তনসঁ নীচাঁ খএনাগ-গেনাগ হোগত ছন। চাহোক জোগাৰ নহি ছন। সভকিছু ৰাঁহৰসঁ মংগাওঁ খথরা ৰাঁহৰে জা কএ জনখৈ-চাহ কৰু। হমসভ খাৰ্ঁ ছনহুঁ কগএ কী সকৈত? খপন-খপন রস্ত্র ৰ্ঁদননহুঁ। কনী কান স্বস্তেনহুঁ খা গসকান মংদিৰ হেতু রিঁদা ভএ গেনহুঁ । ওহিঠাম হমসভ ভোজনো কেনহুঁ । গসকান মংদিৰমে ৰ্ঁহুত নীকসঁ দর্শন ভেন। দেশী-রিদেশী ভক্ত নোকনি ভার রিভোৰ ভএ হৰে প্ৰঞ্চ! হৰে প্ৰঞ্চ!ক কীর্তন নিৰন্তৰ কৰৈত ছনাহ। ওহিঠাম ভোজন কেনাক ৰাঁদ হমসভ খপন-খপন চপ্পন-জূতা নগনহুঁ । খসনমে তাকএ মংদিৰমে প্ররেশ কৰৈত কান জূতা ৰখৰাঁক একষ্টা স্থান দেখাএন ছন। ওতহি হমসভ খপন-খপন চপ্পন-জূতা ৰাখি দেনিঐক । নহি কৰএ। মংদিৰ পৰিসৰমে মুদা রাপসীমে ও স্থান ভেষ্টৰেঁ কৈকষ্টা এহন-এহন স্থান ছন। ওহিসভঠাম জা কএ পুছৰোঁ কৰিঐক। মুদা খপনো নাগএ জে হমৰসভক চপ্পন-জূতা কতহু খাৰ ৰাখন খছি। মংদিৰ পৰিসৰক খনেক ৰেঁৰ চক্কৰ নগেনাক ৰাঁদ খংততোগল্পা ও স্থান ভেটিএ গেন জতএ হমসভ খপন চপ্পন-জূতাসভ ৰখনে ৰহী। তকৰ ৰাঁদ মোন ৰ্ঁহুত হল্লূক নাগন ছন।

হমসভ ৱাঁকেৱিঁহাৰী মংদিৰ দিস গসকান মংদিৰসঁ নিকনি ৱিঁদা ভেনহুঁ । শ্ৰী হৰিদাস স্বামী ভদাস ৱৈষ্ণৱ ছনাহ । হুনক ভজন-কীৰ্তন সঁ প্ৰসন্ন ভএ শ্ৰীৱাঁকে ৱিঁহাৰীজী নিধিৱন সঁ প্ৰকষ্ট ভেনাহ । স্বামী জী শ্ৰীৱাঁকে ৱিঁহাৰীজীক নিধিৱনমে ৱহুত দিন ধৰি সেৱা কৰৈত ৰহনাহ । শ্ৰীৱাঁকে ৱিঁহাৰী মংদিৰক নিৰ্মাণ সন্ ১৮৬২ মে ভেন। তকৰ ৱাঁদ হুনকা ওতয স্থানি কএ স্থাপিত কযন গেননি । শ্ৰীৱাঁকে ৱিঁহাৰীজী মংদিৰমে মাত্ৰ শৰদ পূৰ্ণিমাক দিন ৱংশীধৰন কৰৈত ছথি। শ্ৰাৱণ তৃতিযাক দিন মাত্ৰ ঠাকুৰ জী ঝুনা পৰ ৱৈসৈত ছথি আ জন্মাষ্টমীক দিন মাত্ৰ হুনকৰ মংগনা আৰতী হোগত ছনি। জিনকৰ দৰ্শন মাত্ৰ সৌভাগ্যশানী ব্যক্তিকেঁ আছি হোগত   তৃতীযাক দিন হোগত আ চৰণ দৰ্শন মাত্ৰ অক্ষয আছি। কহন জাগত আছি জে শ্ৰীৱাঁকে ৱিঁহাৰীজী ৰাস কৰৱাঁক হেতু ৰাতিমে নিধিৱন চনি জাগত ছথি। তেঁ হুনকৰ প্ৰাতঃকান মংগনা আৰতী নহি কএন জাগত ছনি ।

গসকান মংদিৰ পহুঁচৱাঁক হেতু আ ওহিঠামসঁ আগূক যাত্ৰাক হেতু হমসভ আৱঁ আটোক ভপযোগ কএ ৰহন ছনহুঁ । ওকৰা ৱৈক্ষীকেঁ অতিথিনিৱাসেমে ছোড়ি দেনিঐক । কাৰণ ভিতৰী মাৰ্গপৰ কতহু নগএ নহি জা সকৈত ছনহুঁ । ৱাঁকেৱিঁহাৰী মংদিৰ পৰিসৰ নগ হমসভ আটোসঁ ভতৰি পৈৰে ৱিঁদা ভেনহুঁ । কনীকান চননাক ৱাঁদ একষ্টা ৱিচিত্ৰ ঘষ্টনা ভেন। হমৰ সাৰিক কান্হপৰ ভুপৰসঁ একষ্টা ৱানৰ কুদি গেননি। ও ৱিদ্যুত গতিসঁ হুনকৰ নাকপৰসঁ চশ্মা ভঠা নেনকনি আ ভুপৰ কুদি কএ নগীচক ঘৰক ছতপৰ চঢ়ি গেন। ও এহি ৱাঁতসঁ ৱহুত পৰেসান ভএ গেনথি । গ্ৰ ঘষ্টনা ততেক ফুৰতীসঁ ঘষ্টিত ভেন জে হম

জারেঁ কিছু বুঁঝনিঐক তারেঁ তঁ ৰাঁনৰ চশ্মা ছিনি কএ জা চুকন ছন । থোড়ৰেঁ কানমে এক-দূগোটে খাএন। ও কহনক-

"হমসভ চশ্মা রাপস খানি দেৱঁ। মুদা তাহি হেতু তীনসএ ৰুপযা নাগত।"

ও মানি গেনখিন। ও সভ ৰানৰকেঁ তৰহ-তৰহক ভোজন কৰএমে ব্যস্ত ভএ গেন খা সামগ্রী ফেকএ নাগন। ৰানৰ ভোজন চশ্মা ওতহিসঁ খসা দেনক। ৰচ্চ ভেন জে চশ্মা টুটৈন নহি। তকৰ ৰাঁদ সোঁসে নোকসভকেঁ কহৈত সুনিঐক-

"খপন-ৰানৰ খপন চশ্মা খা মোৰা ৰঁচা কএ ৰাখৰঁ। পড়িকন খছি। নুষ্টি নেত।"

চশ্মা ভেটি গেনাক ৰাঁদ হমসভ ৰঁদাত ৰিশ্রান্তিক খনুভৱ কেনদাঁ । ওহিঠামসঁ জূতা-চপ্পন ৰখৰাঁক হেতু স্থান তাকি ৰহন ছনদাঁ কি হমৰ সাৰি পছুখা গেনাথি। কতদা দেখেৰেঁ নহি কৰথি। খাৰঁ তঁ হমসভ ৰঁদাত পৰেসান ভএ গেনদাঁ । মোৰাঁগনপৰ ফোন কেনিখনি। একটা নিজগৃত স্থান ৰঁতওনিখনি । কনী কানক ৰাঁদ ও ওহিঠাম দেখেনীহ। ভেনৈক ড্রা জে ও একটা ভিখমংগাকেঁ কিছুটাকা দেৱঁএ নগনখিন । তাৰঁতেমে কৈকটা ভীখমংগা ঘেৰি নেনেকনি। সভ টাকা মাংগএ নগননি। খাৰঁ হিনকা তঁ ৰঁদাত মোসকিন ভএ গেননি। একদম এসগৰি পড়ি গেন ৰহথি । হমৰসভক ফোনক ৰাঁদ ও কদানা কএ জান ৰঁচা কএ ওহিঠামসঁ নিকনি সকনীহ। এহি তৰহেঁ থোড়ৰেঁ কানমে দানকা সংগে দূটা দুর্ঘটনা ভএ গেননি। তেঁ ও ৰঁদাত পৰেসান জকাঁ বুঁঝাথি।

খৌৰ ! জে হেৰোঁক ছনৌক সে ভএ গেনৌক।

হমসভ ৰাঁকেৰিঁহাৰী মংদিৰ পৰিসৰ পহুঁচি গেন ৰহী। একটা পংডাসঁ গপ্প ভেন । ও পাঁচসএসএ ৰুপযা নএ হমৰাসভকেঁ শীঘ্র দর্শন কৰেৰোঁক জোগাৰ কেনক। মংদিৰমে ভযাওন ভীড় ছনৌক। তথাপি পংডিতজীক সহযোগসঁ হম তঁ ৰহুত নীকসঁ দর্শন কএ সকনহুঁ । মুদা ও সভ ৰহুত প্রযাসক ৰাদো ভগৱানক দর্শন নীকসঁ নহি সকনথি। জেনা-তেনা হমসভ মংদিৰসঁ ৰাপস আএনহুঁ । সভসঁ পহিনে অপন-অপন জূতা-চপ্পন তকনহুঁ । পংডিতজী কহথি জে নোকসভক নিত্য হজাৰো চপ্পন-জূতা ছুটি জাগত অছি, কাৰণ ওহিঠাম প্রৱেশ কৰৰোঁক দ্বাৰি আ মংদিৰসঁ নিকনৰোঁক দ্বাৰি ফৰাক-ফৰাক অছি। জাহিঠাম নোক সামান্যতঃ অপন জূতা ৰখৈত অছি ৰাপসীমে ওহিৰাটে ৰহৰাগত নহি অছি আ ভুতনা জাগত অছি। হড়ৰড়ীমে ওকৰসভক জূতা ওতহি ৰহি জাগত ছৈক জে মংদিৰ প্রশাসন দ্বাৰা ফেকি দেন জাগত অছি।

ৰৃংদাৱনমে ৰাঁকেৰিঁহাৰী মংদিৰ ৰহুত প্রমুখ মংদিৰ মানন জাগত অছি। এহিঠাম দোসৰ প্রযাসেমে সহী,দর্শন কেনাক ৰাদ হমসভ ৰহুত সংতুষ্ট ৰহী,সভটা পৰেসানী ৰিসৰি গেন ৰহী।

শ্রীৰাঁকে ৰিঁহাৰীজীক দর্শনক ৰাদ হমসভ নিশ্চিন্ত ভাৱে অপন ৰাসা দিস ৰিদা ভএ গেন ৰহী। থোড়ৰে কানমে হমসভ প্রভুপাদ আশ্রম পহুঁচি গেন ৰহী । ওতএ ৰাহনচানক হমৰসভক স্বাগত কেনক ।

ৰাতি ভৰি ওহিঠাম ৰিশ্রামক ৰাদ দোসৰ দিন ভোৰামে ভোৰেহমসভ ওহি ঠামসঁ মথুৰাক হেতু ৰিদা ভেনহুঁ ।

চাহোক ওৰিখান নহি ছল। তেঁ ৰস্তামে চাহক দোকান তকৈত ৰহলহুঁ । মুদা ওতেক ভোৰে ৰেঁসী দোকানসভ ৰঁদে ৰহএ। ৰঁহুত ৰীঠ ৰর্ষামে শুৰু মোসকিলসঁ একঠাম চাহ ৰঁনৈত দেখাএল। ওহী ভএ গেল ছল । তেহনেমে হমসভ টৈক্সীএমে ৰৈঁসল চাহ পীলহুঁ । তকৰ ৰাঁদজে ৰিঁদা ভেলহুঁ তঁ কৃষ্ণ জন্মস্থানে নগ পহুঁচলহুঁ । ওহিঠাম খপন সমানসভ টৈক্সীএমে ছোড়ি হমসভ জন্ম মংদিৰ পৰিসৰ দিস ৰিঁদা ভেলহুঁ । খখনহু ৰর্ষা ভগএ ৰহল ছল। হমসভ ভিজৈত জন্মস্থান মংদিৰক মুখ্যদ্বাৰিপৰ পহুঁচলহুঁ । মুদা হমৰাসভ নগ ছোটে-ছোটে মোৰা ছল,মোৰাঁগল ফোন ছল । পড়ল । খন্যথা ওকৰা নাকৰমে ওকৰা ৰাপস টৈক্সীমে ৰাখএ ৰাখি সকৈত ছলহুঁ । এহী উপক্ৰমমে হমসভ ৰঁহুত নীকসঁ ভিজি গেলহুঁ । ওহনে হানতিমে হমসভ জন্মস্থান মংদিৰ পৰিসৰমে প্ৰৰেশ কেলহুঁ । থোড়েকানক ৰাঁদ জখন ৰাঁহৰ হোমএ নগলহুঁ তঁ হুনকা পুছলিখনি-

"জন্মস্থান মংদিৰ কতএ খছি?"

"ওএহ জে কনীকটা স্থান ছল, জাহি ৰাঁটে হমসভ ৰঁহৰেলহুঁ খছি, সএহ খছি জন্মস্থান !"

"মোন ৰঁহুত দুখী ভএ গেল। ভগৰান কৃষ্ণক জন্মস্থানক এহন গতি ভেল খছি?"

খাক্ৰান্তাসভ কৃষ্ণ ভগৰানক জন্মস্থানপৰ ৰঁনল মংদিৰকেঁ তোড়ি দেলক । ৰাঁদমে স্বতংত্ৰতাক ৰাঁদ ভেল সমঝৌতাক খনুসাৰ নোকসভ সংতোষ কএ কনীকটা স্থান ভেটনে জাহিঠাম দর্শন কএ

নৈত ছথি।

কন্নীকে ফষ্টকী রিঁৰনাজী দ্বাৰা ৰঁনাওন গেন ৰাধাকৃষ্ণক মঁদিৰ ঋছি। হমসভ ওহিঠাম ৰাধাকৃষ্ণক ভব্য মূৰ্তিক দৰ্শন ৰাঁহৰ নিকননহুঁ। রাহন চানক পাৰ্কিংগমে কেনহুঁ। তকৰ ৰাঁদ হৈকমী নগওনে ছন। হমৰসভক মোৰাঁগন মেহো ওহীমে ৰাখন ছন। ওকৰা তকৈত হম পাৰ্কিংগমে গেনহুঁ। মুদা ওহিঠাম হৈকমী নহি ছন। ঋৰ তঁ ৰঁহুত চিঁতামে পড়ি গেনহুঁ। একৰা কেনা তাকন জাএত? ঋছতা-পছতা কএ ঋাগূ ৰঁঢ়ি ৰহন ছনহুঁ কি রাহনচানক হৈকমীকে এমহৰ-ওমহৰ ঘূমৰৈত দেখাএন। ঋমনমে দেৰী ভএ জেৰাঁক কাৰণসঁ ওহো পৰেমান ভএ গেন ছন ঋা হমৰাসভকেঁ তাকি ৰহন ছন। হমসভ হৈকমীমে রৈমনহুঁ ঋা ফষ্টকী দ্বাৰিকাধীশ মঁদিৰ দিস রিঁদা ভেনহুঁ। মঁদিৰসঁ কন্নীকে প্বনিম ৰস্তা ৰঁদ কেনে ছন। "ঋাগূ হৈকমী নহি জা মকত।" -রাহন চানক ৰাঁজন। হম নীচাঁ ঙতৰি প্বনিমৰঁনাকেঁ ঋাগ্ৰহ কেনিঐক, ঋপন পৰিচয দেনিঐক। ও মানি গেন। হমসভ হৈকমীনেনে ভিতৰ চনি গেনহুঁ। মঁদিৰসঁ কন্নীকে ফষ্টকী একটা পঁডাজী ভেষ্টনাহ্। হুনকাসঁ ৰাঁত ঠীক ভএ গেন। হৈকমীক হমৰাসভকে পাৰ্কিংগোক জোগাৰ ওএহ কএ দেনখীন। তকৰ ৰাঁদ সঁগে রিঁদা ভেনাহ। ৰস্তামে ফূন-প্ৰমাদ ঋাৰ কিছু-কিছু হমৰাসভকেঁ কীনৰাঁ দেনাহ। হুনকে মহযোগসঁ হমসভ দৰ্শন কএ নেনহুঁ। দ্বাৰিকাধীশ মঁদিৰমে ৰঁহুত জন্দীএ নীকসঁ তকৰ ৰাঁদ হমসভ পঁডিতজীক সঁগে রিশ্ৰাম ঘাষ্ট পহুঁচনহুঁ। কহন জাগত ঋছি জে ভগৱান কৃষ্ণ কঁমকেঁ মাৰনাক ৰাঁদ এতহি রিশ্ৰাম কেনথি। জমুনাজীপৰ ৰঁনন ও ঘাষ্ট ৰঁহুত প্ৰমিদ্ধ ঋছি। ওহিঠাম

পংডিতজী হমৰাসভকেঁ নেনে গেনাহ । ঘাষ্টপৰ ঙপস্থিত পংডাসভ তৰহ-তৰহসঁ পূজা কৰেৰাঁক হেতু ব্যগ্র ছনাহ । মূন ঙদ্দেশ্য এতবেঁ জে আগন্তকনোকনিসঁ অধিক সঁ অধিক ষ্টাকা ষ্টানি নী। জেনা-তেনা ওহিঠাম পূজা কেনাক বাঁদ হমসভ ষ্টৈক্সী নগ রাপস পহুঁচনহুঁ । পংডিতজী তঁ পহিনে নিকনি গেন ৰহথি। মুদা একষ্টা অপন আদমী হমৰা সঁগে নগা দেনে ৰহথি জে ষ্টৈক্সীক পার্কিংগ ধৰি হমৰাসভকেঁ পহুঁচা দেনক। ওকৰা গছেন ষ্টাকা দেনিঐক আ হমসভ ষ্টৈক্সীসঁ রাপস রিঁদা ভেনহুঁ । ৰস্তামে মথুৰাক প্রসিদ্ধ পেৰা,পৈঠা কীননহুঁ । আৰ্ব হমসভ রাপস দিল্লী রিঁদা হেৰাঁক ঙপক্রমমে ৰহী কি ৰস্তেমে রিঁৰনা মঁদিৰ দেখাএন মঁদিৰ খুজনে ছন। হমসভ ওহিঠাম সেহো দর্শন কেনহুঁ । ৰঁহুত নীকসঁ দর্শন ভেন । থোড়বেঁ কানক বাঁদ সেরাদাৰসভ চিচিআ ৰহন ছন-

"জন্দী নিকনৈত জাঙ । মঁদিৰ বঁদ হেৰাঁক সময ভএ আছি। গেন"

হমসভ জন্দীএ বাঁহৰ ভএ গেনহুঁ । মঁদিৰক মুখ্যদ্বাৰি নগ খানী স্থান ছন। হমসভ বঁহুত ভিজি গেন ৰহী । ভেন জে অপন-অপন অপন বস্ত্র বঁদনি নী। তাহি হেতু নোৰাসঁ-অপন দোসৰ বস্ত্র নিনানহুঁ আ ওকৰা পহিৰবাঁক ঙপক্রমমে ছনহুঁ কি প্রহৰীসভ ঝগড়া কৰএ নাগন। হমহুঁ বঁহুত জোৰসঁ ডাঁষ্টি দেনিঐক -

"তোৰাসভকেঁ কনীকো মনুষ্যতা নহি ছহ। দেখি ৰহনে ছহ জে হমসভ ভিজন ছী। সঁগমে স্ত্রীগণসভ সে ছথি। বস্ত্র বঁদনিতহি হমসভ এহিঠামসঁ অপনে চনি জাএবঁ।" বঁহুত

তঁ ঋপন মোকসিনসঁ হম ঋা হমৰ শ্ৰীমতীজী-ঋপন রস্ত্র রঁদনি সকনহুঁ । সংকোচরশ হমৰ সাৰি ওহিনা ভিজনে সাৰী পহিৰনে ৰহি গেনীহ। ঘংটো এহি ঋরস্থামে ৰহরাঁক কাৰণ ও রাঁদমে রহুত জোৰ দ্বখিত ভএ গেনীহ । দিলী পহুঁচনাক রাঁদ কৈকদিন ধৰি হুনকৰ গনাজ হোগত ৰহননি তখন জা কএ ও স্বস্থ ভেনীহ।

মংদিৰসভক রাঁহৰ রহুত মৈনসভ ৰহৈত ঋছি। মংদিৰমে দৰ্শনকক ব্যৱস্থা সেহো ঠীক নহি ঋছি। শনি-ৰরিক তঁ সৌংসে ঘৰারঁদী কএ দেন জাগত ঋছি জাহিসঁ ঋহাঁ ঋপন কাৰ নহি নএ জা সকৈত ছী। রহুত সুধাৰক প্ৰযোজন ঋছি। হমৰা রুঁঝেরেঁ নহি জে ঋপন ঘৰক এতেক শাংতি ছোড়ি ঋনেৰে রৃংদারন কৰএ-মথুৰামে ফসাদ কৰএ নোক কিএক জাএত? ওহিঠাম তঁ মাত্র হংগামা ঋছি, চাৰুকাত নানঠী পংডাসভক গীধদৃষ্টি জে কখন ককৰাসঁ কতেক রেঁসী টাকা ঝিটি নী। সভঠাম পৈসা ফেকূ তমাসা দেখূ রঁনা রাঁত ঋছি। নিশ্চয ঞ্র স্থিতি রহুত দ্বখদ ঋছি। ঞ্র কোনা প্বণ্য কাজ কহন জাএত? সংরঁক্ষিত ব্যক্তিসভকেঁ এহিসভপৰ সোচরাঁক চাহী জে হিন্দূ ধৰ্মক এহন প্ৰতিষ্ঠিত ধৰ্মস্থনক এহন দ্বৰ্গতি কিএক ঋছি?ঋাশা কৰৈত ছী জে সৰকাৰ/ধাৰ্মিক সংস্থানসভ এহিসভ দিশামে কাজ কৰত ঋা ভরিষ্যমে জখন হমসভ ফেৰ ওহিঠাম জা সকরঁ তখন রহুত উত্তম পৰিস্থিতি দেখরাঁমে ঋাওত ।

এহি তৰহেঁ হমৰসভক দূ দিনক রৃংদারন যাত্ৰাক ঋংত ঋপন ঘৰ রাপস ঋারিঁ কএ রহুত ঋাশ্বস্ত ছনহুঁ । ভেন। হমসভ রৃংদারন-মথুৰাক এহি যাত্ৰামে রহুত গংজন ভেন ছন। এক তঁ মৌসম রহুত খৰাপ ছন । হমসভ ঋনেক রেঁৰ ভিজি গেনহুঁ ।

দোসৰ রাহনচানক ছল তঁ সোঝ মুদা ওকৰা ওহিঠামক কোনো জনতৰ নহি ৰহৈক। উপৰসঁ ও কৈকৰেঁৰ গনত জানকাৰী দৈত ৰহন জাহিসঁ হমৰাসভকেঁ পৰেসানী ৰঁঢ়ন। খগৰ ও ৰাঁকে ৰিঁহাৰী মংদিৰক ৰঁদ হেৰোঁক সময়ক গনত জনতৰ নহি দৈত তঁ হমসভ জে খনেৰে ভিজৈত ওহিঠাম গেনহুঁ খা রাপস ভেনহুঁ ,ওহিসঁ তঁ ৰঁঠি সকৈত ছনহুঁ। গসকান মংদিৰক প্ৰভুপাদখাশ্ৰমক খারাস সেহো ঠীক নহি ছন। চাহো নহো ভেষ্টৈত ছন ওহিঠাম , খাৰ সুৰিধাক তঁ ৰাঁতে কোন? এহিসভক খছৈত হমসভ প্ৰসন্ন ৰহী জে মথুৰা-ৰৃংদারনক প্ৰমুখ-প্ৰমুখ মংদিৰমে হমসভ দৰ্শন কএ সকনহুঁ।

-ৰৱীন্দ্ৰ নাৰাযণ মিশ্ৰ, Email:mishrarn@gmail.com , m-9968502767

অপন মংতৱ্য editorial.staff.videha@gmail.com **পৰ পঠাউ।**

২.৯.মংতোষ কুমাৰ ৰায 'ৰঁগৌহী'- ডাযৰী 'নৱ য়ূ ট্ৰ' (আগাঁ)

মংতোষ কুমাৰ ৰায 'ৰঁগৌহী'

ডাযৰী 'নৱ য়ূ ট্ৰ' (আগাঁ)

04-02-2014

𑒧𑒢𑒧𑒼𑒯𑒢 𑒮𑒱𑓀𑒯 𑒮𑒩𑒏𑒰𑒩 𑒤𑒹𑒪 𑒦𑒹𑒪

𑒧𑒢𑒧𑒼𑒯𑒢 𑒮𑒱𑓀𑒯 𑒮𑒩𑒏𑒰𑒩 𑒤𑒹𑒪 𑒦**इ** 𑒑𑒹𑒪 । 𑒮𑒦 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒏𑒹𑒩 𑒠𑒰𑒧 𑒥𑒿𑒜𑓃𑒱 𑒑𑒹𑒪 𑒕𑒻। 𑒣𑒱𑒨𑒾𑒖 𑒏𑒹𑒩 𑒠𑒰𑒧 𑒮𑒻𑒓𑓂𑒏𑒰 𑒣𑒰𑒩 𑒦**इ** 𑒑𑒹𑒪 𑒕𑒻। 𑒮𑒦 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒧𑒿𑒯𑒑 𑒦 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒻। 𑒑𑒩𑒲𑒥𑒿 𑒦𑒴𑒐 𑒧𑒩𑒱 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱। 𑒣𑒹𑒙𑓂𑒩𑒼𑒪-𑒛𑒲𑒖𑒪 𑒏𑒹𑒿 𑒠𑒰𑒧 𑒥𑒿𑒜𑓃 𑒑𑒹𑒪 𑒕𑒻। 𑒑𑒳𑒖𑒩𑒰𑒞 𑒏𑒹𑒩 𑒧𑒳𑒐𑓂𑒨𑒧𑓀𑒞𑓂𑒩𑒲 𑒢𑒩𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒧𑒼𑒠𑒲 𑒏𑒹𑒿 𑒥𑒲𑒖𑒹𑒣𑒲 𑒠𑒹𑒬 𑒏𑒹𑒿 𑒁𑒑𑒱𑒪𑒰 𑒣𑓂𑒩𑒡𑒰𑒢𑒧𑓀𑒞𑓂𑒩𑒲 𑒒𑒼𑒭𑒱𑒞 𑒏**इ** 𑒠𑒹𑒪𑒏𑒻 𑒁𑒍𑒩 𑒔𑒳𑒢𑒰𑒫 𑒁𑒦𑒱𑒨𑒰𑒢 𑒏𑒹𑒩 𑒬𑒳𑒩𑒳𑒁𑒰𑒞 𑒦**इ** 𑒔𑒳𑒏𑒪𑒾।

𑒖𑒰𑒧𑒱𑒨𑒰 𑒧𑒹 𑒋𑒧𑒤𑒱𑒪 𑒪𑒹𑒪 𑒯𑒧 𑒤𑒹𑒩 𑒋𑓀𑒙𑓂𑒩𑒹𑒮 𑒠𑒹𑒪𑒯𑒳𑒿 𑒁𑒕𑒱, 𑒣𑒩𑒘𑓂𑒔 𑒃𑓀𑒙𑒩𑒫𑓂𑒨𑒴 𑒧𑒹 𑒮𑒱𑒢𑒰𑒣𑓂𑒮𑒱𑒮𑒏 𑒙𑒾𑒣𑒱𑒏 '𑒠𑒪𑒱𑒞 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨' 𑒮𑒿 𑒮𑓀𑒥𑒿𑒡𑒱𑒞 𑒪𑒹𑒪𑒰𑒏 𑒏𑒰𑒩𑒝𑒹 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒕𑒰𑒿𑒙𑒱 𑒠𑒹𑒪𑒰𑒟𑒱। 𑒃 𑒠𑒹𑒬𑒏 𑒩𑒰𑒖𑒡𑒰𑒢𑒲 𑒏𑒹𑒿 𑒮𑒹𑒢 𑒙𑓂𑒩𑒪 𑒨𑒴𑒢𑒱𑒫𑒩𑓂𑒮𑒱𑒙𑒲 𑒏𑒹𑒩 𑒥𑒱𑒦𑒰𑒑 𑒏𑒹𑒩 𑒪𑒼𑒏 𑒏𑒹𑒿 𑒦𑒹𑒠𑒦𑒰𑒫𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝 𑒩𑒫𑒻𑒨𑒰 𑒕𑒻।

𑒯𑒧 𑒙𑒴𑒙𑒱 𑒑𑒹𑒪𑒯𑒳𑒿 𑒋𑒏 𑒥𑒹𑒩 𑒤𑒹𑒩। 𑒪𑒪𑒲 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒕𑒼𑒛𑒱 𑒑𑒹𑒪𑒲𑒯 , 𑒯𑒧 𑒁𑓀𑒠𑒩 𑒮𑒿 𑒙𑒴𑒙𑒪 𑒩𑒯𑒲, 𑒁𑒰𑒩𑒿 𑒥𑒰𑒿𑒯𑒩𑒼 𑒮𑒿 𑒙𑒴𑒙𑒱 𑒑𑒹𑒪𑒯𑒳𑒿 ।

𑒪𑒪𑒲 𑒏𑒹𑒿 𑒯𑒧 𑒏𑒼𑒢𑒰 𑒥𑒱𑒮𑒩𑒥𑒻𑒿 𑒮𑒹 𑒏𑒱𑒨𑒼 𑒥𑒿𑒞𑒰𑒥𑒿𑒟𑒱 𑒞𑒿 𑒏𑒵𑒣𑒰 𑒯𑒼𑒋𑒞𑒻। 𑒯𑒧𑒩 𑒠𑒱𑒢 𑒠𑒳𑒩𑓂𑒠𑒱𑒢 𑒦**इ** 𑒑𑒹𑒪। 𑒩𑒰𑒞𑒱𑒏 𑒢𑒲𑒢𑓂𑒠 𑒯𑒩𑒰 𑒑𑒹𑒪। 𑒏𑒫𑒱 𑒩𑒮 ◌𑒰𑒢 𑒏𑒹𑒩 𑒣𑒰𑒿𑒞𑒱 𑒨𑒰𑒠 𑒁𑒰𑒥𑒱𑒿 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱 -

"𑒣𑓂𑒩𑒹𑒧 𑒣𑓂𑒩𑒹𑒧 𑒮𑒥𑒿 𑒏𑒼𑒅 𑒏𑒯𑒻, 𑒏𑒚𑒱𑒢 𑒣𑓂𑒩𑒹𑒧 𑒏𑒲 𑒤𑒰𑒿𑒮।

প্রান তৰফি নিকৰৈ নাহিঁ, কেরন চনত ডসাঁস ॥"

নলী কেৰ জনম দিন ঋাজ্ব ছিযৈয। ও ঋপন জনম মনা ৰহনে হোযতীহ। হম ঋারঁ নিচোৰনে নীরূঁ রঁনি গেন ছী। হমৰা ঋারঁ কে পূছত !

03-05-2014

জামিযা সঁ মোহভঁগ

জামিযা কেৰ এঁট্রেঁস ৰীযৰ ভেনোক রাঁদ গন্টৈৰর্ ূ মে হমৰা কম নঁরঁৰ দেন গেন । হম জামিযা সঁ রাঁহৰ ভ২ গেনহঁ ঋছি । ঋারঁ মায হমৰ ফিৰিশান ৰহ ৰহনীহ - হমৰা র্যাহক নেন । হম পীএচ-ডী কৰৰাঁক নেন ফিৰিশান ছনহঁ , পৰঞ্চ জামিযা হমৰা সাথ ঋন্যায কেনক। হম ঋগ দিন কেঁ জিনগী ভৰি নহি ভূনরৈঁ। ঋারঁ হম জামিযা মে এঁট্রেঁস নহি দেরৈঁ। গ সেন্ট্রেঁন সঁস্থান মে খন ধৰি কিছু নোক ছথি জে জাতি-পাতি মে রিশ্বাস কৰৈত ছথ । রাঁরাঁ সাহরঁ ভীমৰার ঋঁরেঁডকৰ জী ভৰসক প্রযাস কেনাথি কি জাতি-পাতি খত্মে ভ২ জাযত, পৰঞ্চ গ ঋখনো ধৰি জিন্ন রঁন ঋছি।

ঋারঁ জামিযা হম ছোড়ি দেনিযৈ। ঋারঁ হমৰ মোহভঁগ ভ২ গেন ঋগ সঁস্থান সঁ। একটা সপনা দেখনে ৰহিযৈ ঋগ সঁস্থান মে। জিনগী কেৰ গাড়ী পটৰী পৰ নারৈঁ মে ঋগ সঁস্থান ক ৰ রঁড় পৈঘ হাথ ছৈ। ওহিনা ফেৰ হমৰ জিনগী কেৰ রেঁপটৰী কৰৰাঁক নেন গ

সংস্থান জিম্মেদাৰ অছি। দনিত আওৰ পিছড়া সমাজ অখনো ধৰি পছুআযন অছি। সে সভ কিযো কেঁ স্বীকাৰ কৰ**ই** পড়তৈন্হ। অৰসৰ নহি দেবৈঁ ত**ই** বিকসিত ভাৰতক সপনা সচ নহি হোযত। বিশ্ব মে ভাৰত পিছড়নে ৰহত।

06-06-2014

ত্রিখণ্ড ফেম ৱন

মায হমৰ সংগ ৰহৈত ছথি। ও ৱঁডৰা ৱঁনি গেন ছথি। বুঁঢ় ভেলো পৰ সভ কিযো ৱঁডৰা ৱঁনি জাযত অছি। মায সঁ ৱঁঢ়ি ক**ই** কোনহু চীজ পৈঘ নহি হোএত ছৈ। নলী কেঁ ব্যাহ ভেনাক ৱঁদো ও হমৰা নহি বিঁসৰনীহ। হম ৱেঁড পৰ পড়ন ছী। কিছু নহি ফুৰা ৰহন অছি। ৱেঁৰ-ৱেঁৰ ও যাদ আবিঁ ৰহন ছথি। আজ্ব স্কুন জায কেৰ মোন নহি ভ**ই** ৰহন অছি। পৰঞ্চ ছুট্টী ন**ই**ক**ই** হম কী কৰবৈঁ।

মায ৰূসী ছনীহ ৰাতি মে। চংদ্রকনা সঁ মায কেঁ গপ্প কৰা দেনিযৈ। আবঁ ও খুশ ছথি। মায নেন ৰাতি মে মায আদি দেনিযৈ। ও খুৱঁ খেনীহ। ৱঁনৰীৰ সেহো আযন ছন। ও দূটা ম্বড়া চৰৌনক। স ন্বৰ কাঁটৈ মাছক নাম ছেনৈহ। ত্রিখণ্ড হমৰা জিনগী কেৰ নেন নক্কী সাবিঁত ভেন। জিনগী কেৰ গাড়ী আগাঁ ৱঁঢ়ৈত হম নিজী স্কুন সঁ জুড়ি গেনৌঁহ। নূন-ৰোটী কেৰ জুগাড় ভ**ই** গেন।

নলী কেৰ ফোন আবিঁ ৰহন অছি। ত্রিখণ্ড কেঁ চাবি ৱাঁগ তীন কেঁ অগ ৰূম মে হম জিনগী ��ুজাৰি ৰহন ছী। মায সংগ িনগী

𑒏𑒹𑒩 𑒂𑒢𑓀𑒠 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒎𑒩𑒹 𑒕𑒻। 𑒧𑒰𑒨 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒪𑒹𑒪 𑒖𑒪𑓂𑒠𑒲 𑒅𑒚𑒱 𑒖𑒰𑒨𑒞 𑒕𑒟𑒱। 𑒮𑓂𑒏𑒴𑒪 𑒖𑒰𑒨 𑒮𑒿 𑒣𑒯𑒱𑒢𑒹 𑒯𑒧𑒩 𑒐𑒰𑒢𑒰 𑒩𑒹𑒛𑒲 𑒦𑓄 𑒖𑒰𑒨𑒞 𑒕𑒻। 𑒠𑒴 𑒥𑒖𑒹 𑒮𑓂𑒏𑒴𑒪 𑒏𑒹𑒿 𑒕𑒳𑒙𑓂𑒙𑒲 𑒦𑓄 𑒖𑒰𑒨𑒞 𑒕𑒻। 𑒢𑒰𑒢𑒲 𑒏𑒹𑒿 𑒯𑒧𑒩 𑒏𑓂𑒩𑒱𑒨𑒰𑒏𑒪𑒰𑒣 𑒏𑒹𑒩 𑒮𑒧𑒨 𑒥𑒴𑒗𑒪 𑒕𑒻। 𑒍 𑒖𑒩𑒴𑒩 𑒤𑒼𑒢 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱 𑒩𑒴𑒧 𑒣𑒩 𑒋𑒪𑒰𑒏 𑒥𑒰𑒠। 𑒪𑒩 𑒣𑒩 𑒯𑒧𑒩 𑒢𑒰𑒧 𑒪𑒱𑒐𑒾𑒢𑒹 𑒕𑒟𑒱।

-𑒮𑓀𑒞𑒼𑒭 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒩𑒰𑒨 '𑒥𑒙𑒼𑒯𑒲', 𑒑𑓂𑒩𑒰𑒧- 𑒧𑓀𑒑𑒩𑒾𑒢𑒰

𑒁𑒣𑒢 𑒧𑓀𑒞𑒫𑓂𑒨 editorial.staff.videha@gmail.com **𑒣𑒩 𑒣𑒚𑒰𑒅।**

২.৩.কল্পনা ঝা- যতে

কল্পনা ঝা

যতে

রৌঁখা ৰে স্বনয ঠৈ, গাঠি কখনো নে ৰাঁজী,

কিযা গে মায ?,

নীক সংস্কাৰ নয হোয ঠৈ ড্র,

ড্র কহনকৈ জে খা ৰাঁৰূঁ জে তোৰা দৈ ঠথূন সে,

ও ত খহিনা ৰঁজৈয ঠথূন।

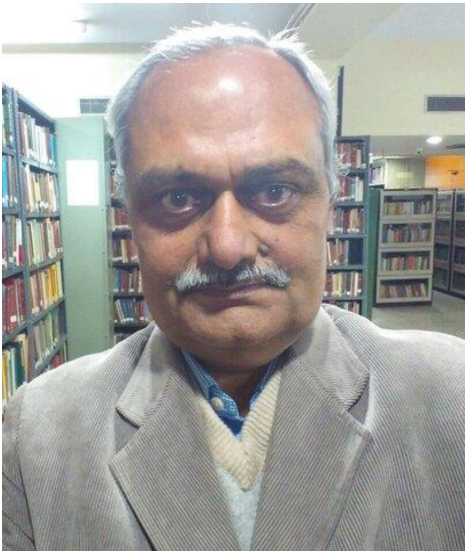
ও ৰঁকনেন খা হম ৰঁতাহি।

যতে ...!

-কল্পনা ঝা, রোঁকাৰো

খপন মংতব্য editorial.staff.videha@gmail.com **পৰ পঠাউ।**

𑓒.𑓗.𑒩𑒫𑒲𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒢𑒰𑒩𑒰𑒨𑒝 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩- 𑒚𑒹𑒯𑒰 𑒣𑒩𑒏 𑒧𑒾𑒪𑒰𑒋𑒪 𑒑𑒰𑒕 (𑒡𑒰𑒩𑒰𑒫𑒰𑒯𑒱𑒏)

𑒩𑒫𑒲𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒢𑒰𑒩𑒰𑒨𑒝 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩

𑒚𑒹𑒯𑒰 𑒣𑒩𑒏 𑒧𑒾𑒪𑒰𑒋𑒪 𑒑𑒰𑒕 (𑒡𑒰𑒩𑒰𑒫𑒰𑒯𑒱𑒏)

26

𑒂𑒃 𑒕𑒍 𑒥𑒖𑒹 𑒦𑒼𑒩𑒹 𑒯𑒧𑒩𑒰𑒮𑒦𑒏𑒹𑒿 𑒯𑒥𑒰𑒃 𑒖𑒯𑒰𑒖 𑒣𑒏𑒛𑓃𑒥𑒰𑒏 𑒁𑒕𑒱। 𑒞𑒰𑒯𑒱 𑒯𑒹𑒞𑒳 𑒔𑒰𑒩𑒱 𑒥𑒖𑒹 𑒦𑒼𑒩𑒹𑒮𑒿 𑒅𑒚𑒱 𑒑𑒹𑒪 𑒕𑒲। 𑒠𑒳𑒢𑒴𑒑𑒼𑒙𑒹 𑒢𑒯𑒰-𑒮𑒼𑒢𑒰 𑒏𑒋 𑒣𑒴𑒖𑒰-𑒣𑒰𑒚 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒕𑒲। 𑒤𑒹𑒩 𑒩𑒧𑒰 𑒔 𑒯 𑒥𑒢𑒥𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱। 𑒯𑒧𑒮𑒦 𑒔𑒰𑒯 𑒣𑒲𑒥𑒻𑒞 𑒕𑒲। 𑒋𑒞𑒹𑒏 𑒦𑒼𑒩𑒹 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒐𑒹𑒥𑒰𑒏 𑒧𑒼𑒢 𑒢𑒯𑒱 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒞𑒹𑒿 𑒖𑒪𑒐𑒻 𑒥𑒢𑒰 𑒏𑒋 𑒩𑒰𑒐𑒱 𑒪𑒹𑒢𑒹 𑒕𑒲 𑒖𑒹

হৰ্ৱাগ খুত্তা পঁাচনাক ৰ্ৱাদ সময ৰহনোপৰ ডপযোগ কএন জাএত
।

হমৰসভক জেৰ্ৱাক কার্যক্রমক জনতৰ্ৱ শ্যামকেঁ ঠৈকা। হমৰা ডম্মীদ চ্ছন জে ওহো ভোৰে ডঠি জাএত,হমৰাসভক স গে হৰ্ৱাগ খুত্তা ধৰি চনত। মুদা নীচাঁ তঁ কোনো খৰ্ৱাজ নহি সুনা ৰহন খিচ্ছ। কোনো তৰহক গতিৰিধিক সংভাৱনা নহি নগৈত খিচ্ছ। ৰ্বুঝেৰ্ৱে নহি কৰএ জে ৰ্ৱাত কী খিচ্ছ? হমসভ খাৰ্ৱ তৈযাৰ চ্ছী। সময সমাপ্ত খিচ্ছ। জখন ও ডুপৰ নহিএ খাএন তঁ হমহী নীচাঁ জা কএ দেখনঁা। মুদা এতএ তঁ ৰ্ৱাহৰী দ্বাৰিএপৰ তানা নৰ্ষ্কি ৰহন খিচ্ছ। খাৰ্ৱ কী কএন জাএ? কহীঁ শ্যাম জানি-ৰ্বুঝি এ কতঁা সহৰ্ষ্ট গেন কী? মুদা সে কিএক কৰত? ওহো জখন হমসভ জাগএ ৰহন চ্ছী? কহীঁ কোনো পৰেসানী তঁ নহি ভএ গেনৈক? জখন কোনো নিজগুত জানকাৰী নহি ভেৰ্ষ্টন তখন ওকৰা ফোন নগেৰ্ৱাক প্ৰযাস কেনঁা । ফোনক ঘঁৰ্ষী ৰ্ৱজৈক মুদা ও ডঠা নহি ৰহন চ্ছন। ষ্টৈকমী সে খাৰিঁ গেন চ্ছন। খাখিৰ হমসভ ৰিঁনা ৰিনংৰ্ৱকেঁ ৰিঁদা ভএ গেনঁা । মোনমে ৰ্ৱঁাত দুখ ৰহএ জে জাগতো কান শ্যামসঁ ভেঁৰ্ষ্ট নহি ভেন । খাখিৰ হম দুনূ ৰ্ৱেকতী ষ্টৈকমীসঁ হৰ্ৱাগ খুত্তা ৰিঁদা ভেনঁা । ৰস্তামে ৰমা ৰহি-ৰহি কএ শ্যামক চিঁতামে কানএ নাগখি।

"কেহন নীক ৰ্ৱঠা চ্ছন ঞ খা কেহন ভএ গেন। কহি নহি ককৰ নজৰি নাগি গেনৈক? হম কহিঐক জে খপনে দেশমে ৰহৈ,খাৰ্ৱ এতঁা নীক সঁ নীক কাজ ভেৰ্ষ্টি জাগত খিচ্ছ। ফেৰ ৰ্ৱেসী ষ্টাকা নগএ কএ কী কৰৰ্ৱ? জে খিচ্ছ ওহীমে সংতোষসঁ জীৰিঁ নী।

কোনো ঠীজক ঋঁত নহি ঠৈক। মুদা ও হমৰ কিছু নহি সুনলক। ঠনি জাগত ৰহল। মুদা কী প্রাপ্ত ভেলৈক?"

"ঞ তঁ হম-ঋহাঁ লে মোঠৈত ঠী। মুদা ও তঁ জে ঋছি ওহীমে মগন ঋছি। ঋানন্দমে ঋছি। ওকৰা হিসাবেঁ হমহীসভ গলত ঠী। পুৰান মোচক লোক ঠী। ঋনকৰ ৰাঁত নহি বূঁঝি ৰহল ঠী। এহনমে কী ডপায ঋছি?"

গএহ জে ও ঋপনা হিসাবেঁ জীৰঁএ ঋা হমসভ ঋপনা হিসাবেঁ । ঋাৰ কোনো সমাধান নহি ফুৰাগত ঋছি। হমসভ গপ্প-সপ্প কৰিতে ৰহী কি হৰাঁগ ঋস্তা ঋাৰিঁ গেল । হমসভ ঢৈকমীসঁ ডতৰৈত ঠী। ঋপন সামানসভ ষ্টানীমে ৰখৈত ঠী। এতৰঁহিমে পড়োসীক ফোন ঋাএল।

"কী সমাচাৰ?"

"ঋাগ কোনা মোন পড়ি গেলিঋহ?"

"মোন তঁ সদিখন ৰহৈত ঠহ। মুদা ঠূঁসভ ৰেঁষ্টা নগমে ঋানন্দ মনৰেঁত ঠলহ। মোঠলহাঁ কি কিএক তঁগ কৰী। এহন সমায তঁ ৰেঁৰি-ৰেঁৰি ঋৰেঁত নহি ঠৈক।"

"ঋানন্দমে কী ৰহী কপাৰ। কম্হনা কএ সময কটৈলহাঁ। ঋাৰঁ ৰাপস ঋাৰিঁ ৰহল ঠী।"

"এতেক জল্দী...? ঠও মাস তঁ ৰহিএ সকৈত ঠলহ।"

"দিল্লী পহুঁচলাপৰ গপ্প কৰবঁ। এখন তঁ হবাঁগ এন্তাপৰ ছী। সামানসভ প্টানীমে ধএল অছি। আৰঁ চেকগন হেতু ৰিঁদা হোগতহুঁ কি তোহৰ ফোন আৰিঁ গেল।"

"ওহো! তঁ তুঁসভ ৰিঁদা ছহ।"

"হঁ, হঁ।"

"হম তঁ ওহি ডেৰাকেঁ ছোড়ি দেলহুঁ ।"

"সে কিএক?"

"মকান মালিক ৰঁহত পৰেসান কৰএ লাগল ছল। ফেৰ হমৰ শ্রীমতীজীক ৰঁহত দুখিত ৰহএ গেলীহ । তকৰবাঁদ ও স্টৈষ্ট জেনা কাষ্টৈত ছল। আখিৰ ওকৰা ছোড়ি দেলহুঁ, দিল্লে সহৰ সেহো ছোড়ি দেলহুঁ । কাৰণ জতএ কতহু জাগ পুৰান-পুৰান ঘটনাসভক স্মৃতি পছোড় কৰৈত ৰহৈত ছল। চাহে চাঁদনী চৌক হোগক, লাল কিলা হোগক অথৱা লোধী গার্ডেন হোগক, কতহু হুনকা ৰিঁনা মোন নহি লগৈত ছল। অপিতু, সদৰিকাল পুৰান-পুৰান দৃশ্যসভ মোন পড়ি জাগত ছল। তেঁ হম সোচলহুঁ জে মকানো ছোড়ী আ এ সহৰো ছোড়ী, তখনহি জান ৰাঁচত।"

"আৰঁ কতএ ছহ?"

"ৰেঁগলুৰু স্থিত অপন আৱাসমে।"

"ও তঁ ঠহি-ঠনমনা গেল ছল ।"

"সহী কহলহ । ওকৰা নীকসঁ মৰম্মতি কৰেনহ্ঁ । আৰ্ঁ ঠৈনসঁ ৰহৈত ছী।"

"আৰ্ঁ ভেঁষ্ট কোনা হোএত?"

"পহিনে আৰ্ঁহ তঁ...। গচ্ছা ৰহলোপৰ দূৰী কোনো সমস্যা নহি ৰহি জাগত ঠৈক নহি তঁ নগপাসমে ৰহিতহ্ঁ নোক অপৰিচিত ৰহি জাগত অছি।"

সময কম ছল । তেঁ হমসভ ঝট্টকাৰি কএ আগূ ৰ্ঁঢ়ৈত ছী। অপন সমানসভ সেহো ট্ৰেনীপৰ ঘিচনে জা ৰহল ছী। হৰ্ঁাগ অস্তাক মুখ্যদ্বাৰি নগ পহ্ঁচিতে ছী কি শ্যামকেঁ অস্তব্যস্ত ঠাঢ় দেখৈত ছী। ওকৰ মাথপৰ পট্টী ৰ্ঁান্হল ছল। হাথোমে কতহ্-কতহ্ চোট্টক নিসান ছল।

"ঈ কী?"-হম মাথক পট্টীদিস গসাৰা কৰৈত ছী।

"ৰাতিমে চোট্টিনে ভএ গেলহ্ঁ। অস্পতাল জাএ পড়ল । তেঁ ভোৰে অহাঁসভকেঁ ৰিঁদা কৰৰ্ঁাক হেতু সমযসঁ নহি আৰিঁ সকলহ্ঁ। অস্পতালসঁ সোঝে এতহি অএলহ্ঁ অছি। উম্মীদ তঁ নহি ৰহএ জে ভেঁষ্ট হোএত। তথাপি সোচলহ্ঁ জে প্ৰযাস কৰী।"

শ্যামক ঈ দুর্দশা দেখি ৰমা ৰ্ঁহ্‌ত চিঁতিত ছথি।

"মুদা ঈ সভ ভেলৈক কেনা?"

"আৰ্ঁ অখন কী কহূ? শুভ,শুভ কএ ৰিঁদা হোউ । ওতএ পহ্ঁচলোপৰ গপ্প কৰৰ্ঁ।"

"ডেৱঁড কতএ অছি?"

"ও কতএ ৰহত? ওএহ তঁ সভটা তমাসা কেনক অছি।"

হমসভ শ্যামক ৱাঁত স্বনি গ্ৰম ছী। হৱাঁগ জহাজ ছুটৱাঁক সময নগীচ অছি। তেঁ ওকৰাসঁ ৱিঁদা নৈত ছী। জন্দী-জন্দী কাগজ-পত্ৰ জাঁচ কৰৱৈত ছী আ আগূ ৱঁঢ়ি জাগত ছী। আৱঁ হৱাঁগ জহাজ ছুটৈৱঁনা ছন। হমৰসভক নাম নেন জা ৰহন ছন। হাঁগ-হাঁগ হমসভ ওতএ পহুঁচৈত ছী। অপন-অপন টিকট দেখৱৈত ছী আ হৱাঁগ জহাজ দিস মিনীৱঁসসঁ ৱিঁদা হোগত ছী।

অমেৰিকাক সিএটন হৱাঁগ অড্ডাপৰ সোমে দিলী জাএৱঁনা হৱাঁগ জহাজমে দ্বনূ ৱেঁকতী ৱৈসি গেন ছী। থোড়ৱেঁ কানমে জহাজ ভৰি জাগত অছি। যাত্ৰীনোকনিমে অপূৰ্ব উত্সোহ ৱুঁঝাগত অছি। ওহিমে ৱেঁসী গোটে তঁ অপনে দেশক ছথি। কিছু ৱিদেশী যাত্ৰীসভ সেহো দেখাগত ছথি। সংভৱতঃ কোনো ৱিশেষ কাজসঁ জাগত হেতাহ।

হমসভ সোচনে ৰহী জে একৱেঁৰ অমেৰিকাসঁ হটৱঁ,হমৰসভক পৰেসানী খতম ভএ জাএত । মুদা এতএ তঁ জাগতো-জাগতো চিঁতাক কাৰণসভ প্ৰকট হোগত ৰহন। এক তঁ পড়োসীক চনি গেনাগ। হমৰাসভক নেন ড্ৰা একটা ভাৰী ক্ তি ছন। ৱেঁৰ-ফ্ৱেঁৰ হমসভ ওকৰাসঁ মদতি নেন পহুঁচি জাগত ছনহুঁ । ওহো জেনা তৈযাৰে ৰহৈত ছন। আৱঁ কী হোএত? আৱঁ তঁ ওহো চনি গেন । ওকৰ পত্নী তঁ হীৰা ছনি,হীৰা । নগৱেঁ হি কৰিতএ জে হমসভ কেও আন ছিঐক। আশ্চৰ্যক ৱাঁত ছন জে দ্বনূ ৱেঁকতী এহন পৰোপকাৰী ছন। আখিৰ ওহোসভ তঁ এহী

দ্বনিশ্বাক নোক ছন । পড়োসীক তঁ জে যে ,মুদা শ্যামক য য্যাক তঁ জেনা খ্বঁতে নহি ছৈক। কহাঁসঁ ও ডেরিঁডক চক্কৰমে পড়ি গেন জে যভ কিছু যত্যানাশ ভএ গেনৈক। নে খ্বপনে স্বখী খ্ব ি নে ককৰো স্বখী ৰাখি যকৈত খ্বছি। এহিযভ ৰাঁতযঁ ৰমা ৰঁদাত মৌনাএনি নাগি ৰহন ছনীহ। হম দানকৰ মোন ৰঁদনৰাঁক ভৰিযক প্ৰযায় কৰৈত ছী। ৰীচমে চাহ-জনখৈ ভেষ্টনাগ শ্বৰু ভএ গেন ৰহৈক। হমহূঁযভ খ্বপন-খ্বপন জনখৈক পোষ্টৰী নএ নৈত ছী। খ্বপন যামনেক জগহমে ৰখৈত ছী। এহিযভমে ব্যস্ত ভএ গেনাযঁ ৰমাক মোন কনী হল্কুক হোগত ছনি। জনখৈ কেনাক ৰাঁদ ও স্বতি জাগত ছথি। হম তাৰেঁ খ্বখৰাঁৰক পন্না উনষ্টৰৈত ছী।

হমযভ যপনদামে নহি যোচনে ৰহী জে শ্যাম এতেক দ্বৰ্দশামে জীৱিঁ ৰহন খ্বছি। তথাপি ওহিযঁ নিকনৰাঁক   ◌েত্তু কোনো প্ৰযায় নহি কৰৈত খ্বছি,খ্বথৰা খ্বাৰঁ হানতি ওকৰ ৰশমে নহি ৰহি গেন ছৈক। মাএ-ৰাঁপ তঁ জন্মে দৈত খ্বছি,মুদা ভাগ্য থোড়ৰেঁ ৰঁদনি দেত। জকৰা হাথে জে হেৰাঁক নিখন খ্বছ   যে ও কৰৈত খ্বছি। যোনহ ঘঁষ্টাক নগাতাৰ হৰাঁগযাত্ৰাক ৰাঁদ হমযভ যণ্ক্শন দিল্লী হৰাঁগ খ্বস্তাপৰ পহাঁচি গেন ৰহী। জান মে জান খ্বাএন । খ্বপন দেশক হৰাঁ নগিতে জেনা মোনমে যফূৰ্তি খ্বাৰঁ গেন। ৰমা যেহো প্ৰযন্ন ছনীহ।

হমসভ দিল্লী হৱাঁগ হত্তাপৰ হৱাঁগ জহাজসঁ নীচাঁ উতৰি গেল ৰহী। ৰেন্‌ষ্টেপৰসঁ সামানসভ লএ নেনে ৰহী। হমসভ অপন-অপন সামান লএ বাঁহৰক দ্বাৰি দিস বঢ়ৈত ছী। আৰ অ ন ডেৰা জেৰাঁক ছল। তাহি হেতু ওলাসঁ টৈক্সী আৰক্ষিত কৰওলহুঁ । হমৰাসভকেঁ বহুত কম সামান ৰহএ। ওকৰা অপনে শংগে অগিলা সীটপৰ ৰাখী দেনিঐক। দিল্লী অৰিতহি লাগল জেনা অপন গা আবিঁ গেলহুঁ । পুৰান পৰিচিত পৰিৱেশ,চিহ্নল ৰোডসভ,জানল-পহিচানল লোক-বেদসভ । স্বাভাৱিক ছৈক জে এহন মাহৌলমে আবিঁ গেলাক বাঁদ কনী আৰামমে ৰহএ। মুদা জখন ডেৰাপৰ পহুঁচলহুঁ আ সামনেক পড়োসীক ফ্লৈট খালী দেখনিঐক তঁ মোনমে ঘবঁড়াহটি ভেল। আৰ কে মৌকাপৰ হমৰাসভক সংগে নিঃস্বাৰ্থভাৱসঁ ঠাঢ় হোএত? বহুত মোসকিল অছি এহন ◌োক ভেটব,ওহো দিল্লীমে? দিল্লীক হেতু বিদা হোএবাঁসঁ পূৰ্ ◌ হমৰা পড়োসীক ফোন আবিঁ চুকল ছল। হম ওকৰ বৰ্তমান স্থিতিসঁ অৱগত ভএ গেল ৰহী। মুদা জখন এহি পৰিস্থিতিসঁ দিল্লী অএলাক বাঁদ মুখাপেক্ষী ভেলহুঁ তখন মোন বস্তুতঃ উদাস ভএ ◌েল।

"আন আদমীপৰ কোন অধিকাৰ অছি অহাঁকেঁ? অপন লোক তঁ পুছিতে নহি ছৈক। ও তঁ একদম তেহলো লোক অছি। সংযোগসঁ ভেটি গেল ৰহএ। আৰ অপন কাজ পূৰা কেলক আ চলি গেল। গএহ ছৈক সংসাৰ। অনকা ভৰোসে জীৱন তঁ নহি চলি সকৈত অছি নে। আখিৰ অপনে পুৰুষাৰ্থ কাজ দৈত ছৈক।"- সে সভ সোচএ লগলহুঁ ।

সামনেক ফ্লৈটমে তালা লটকল ছল। অসলমে মকা মানিক বহুত ফুকি কএ ককৰো মকান কিৰাযাপৰ দৈত ছলৈক।

তকৰ কাৰণ ৰহৈক জে একৰেঁৰ একটা ৰঁদ্দত ফম্যাদী কিৰাযেদাৰ খাৰিঁ গেনৈক। জখন খাএন ৰহএ তখন তঁ ৰঁদ্দত রিনম্র ৰঁন ঠনে। সঁগমে পত্নী খা একটা টেন্হ ৰহৈক। ৰঁদ্দত খুস মদ কৰএ নাগন ঠনে। মকান মানিক ওকৰ হানতি দেখি দ্রৱিত ভএ গেনাহ। ওকৰা ৰহৰাঁক খন্মতি দএ দেনখীন। কোনো একৰাৰনামা মেহো নহি ৰঁনওননি। জে কিৰাযা কহনখিন মে ও মানি গেননি মুদা খগার্ড কিছু নহি দেনকনি। মে জখন কহনখিন তঁ ভোকাৰি পাৰি কএ কানএ নাগন । খাৰঁ কী কৰিতথি? ফৈটক ফুঁজী এ দেনখীন। ও তঁ জেনা ধপাএনে ঠনে। ধৰাধৰ খপন মামানমভ খানি নেনক খা ওহী ৰাতিমঁ ফৈটমে ৰহএ নাগন। তকৰ ৰাঁদ তঁ ও তেহন দিনচর্যা ধেনে ৰহএ জে কখনদ্দ ভেঁটে নহি হো ি। হিনকামভকেঁ ৰ্ঠৰাঁমঁ পহিনহি খহন ভোৰে ও নিকনি জাএ খা জখনমভ মুতি ৰহন তখন দ্বপহৰ ৰাতিমে ঘৰ ৰাপম খাৰঁএ,ওহো কহিও,কহিও । এহি তৰহেঁ দূ মাম মময ৰীতি গেন। কথী নে কিৰাযা দেতনি,খগার্ডক তঁ ৰাঁতে জাএ দিখ। একদিন দম ৰঁজে ৰাতিমে মকান মানিক ধপাএন ৰৈঁমন ৰহথি। জহাঁ কিৰাযেদাৰ ফৈট দিম ৰঁঢ়ন কি ধেননি ওকৰ গষ্টা। ঔ ৰাঁৰূ! তকৰ ৰাঁদ জে ও ঠিকৰন মে কী কদ্দূ? ১০০ মঁখ্যাপৰ ফোন ঘুমা দেনক । দে - দনাদন, দে-দনাদন, পুনিম খাৰিঁ গেন । হিনকেপৰ তৰহ-তৰহক খাৰোপ নগা দেনকনি। পুনিমকেঁ ঞ্জ কতৰোঁ ৰুঁমৰঁথিন ও কিছু মুনৰাঁক হেতু তৈযাৰ নহি ৰহনি। খাখিৰ দ্বনূগোটেকেঁ নেনে-দেনে পুনিম থানা ঠনি গেন। ৰাতি ভৰি দ্বনূগোটে থানাক হাজতিমে ৰঁদ ৰহনাহ । প্রাত ভেনে কিছু ৰঁদ্দত মোমকিনমঁ জান ৰঁঠা কএ ঘৰ ৰাপম নৌটনাহ । কতৰোঁ কিছু কহথিন ও নে কিৰাযা দনি,নে

মকান খালী কৰনি। একদিন তঁ তেহন ৰাঁত কহনকনি জে সকপকা গেনাহ-

"যদি ৰেঁসী তঁগ কৰৱঁ তঁ ছও গঁঠ ছোট্ট কএ দেৱঁ।"

আৰঁ তঁ মকান মানিক ৰঁহুত পৰেসান ভএ গেনাহ । তখন কী কৰিতথি? প্ৰনিসেকেঁ কিছু চড়ৃঔআ দেনখীন ,তখন ওসভ দূপহৰ ৰাতিমে কিৰাযেদাৰকেঁ স্বতনসঁ ৰ্ঠঠওনেক আ ঘৰসঁ ৰাঁহৰ কএ দেনেক। ওকৰ সামানসভ ৰাঁহৰ ৰোডপৰ ৰাখি দেনেক। মকান মানিককেঁ জানমে-জান আএননি। তকৰ ৰাঁদ তঁ কিৰাযেদাৰ কেঁ ৰঁহুত সাৰধানীসঁ জাঁচ কেনাক ৰাঁদে ও ফ্লৈট্ট কিৰাযাপৰ দেৱঁএ চাহথি। গএহ কাৰণ অছি জে হুনকৰ ফ্লৈট্ট খানী ছনি। কিৰাযেদাৰ অৱৈত ছনি,মুদা টৈৰকা দৈত ছথিন।

হম অপন ফ্লৈট্টক তানা খোনৈত ছী। ৰমা থাকি গেন ছথি। ও ৰাঁহৰে সীঢ়ীপৰ ৰৈসি জাগত ছথি । দূমাসেক ভীতৰমে ফ্লৈট্টক ৱ্ৰ স্থিত ভএ গেন? হম মোনে-মোন সোচনহুঁ। সৌঁসে ফ্‌ ৈট্টমে গৰদা ভৰন অছি। জেৱঁা কান হড়ৰঁড়ীমে সামানসভ জসকেঁ তস ৰহি গেন ছন। কথূসঁ ওকৰাসভকেঁ ঝাঁপি দেনে ৰহিতিঐক তঁ ৱ্ৰ গতি নহি হোগত। সোফাসভপৰ ততেক মাট্টি জমা ভএ গেন অছি জে ওকৰা হট্টাএৱঁ ,সাফ কৰৱঁ আ ৰৈসএ জোকৰ ৰঁনাএৱঁ ৰঁহুত কঠিন কাজ অছি । টেনীৰিজন পৰ্যন্ত ওহিনা ৰহি গেন ছন। ও চনিতে নহি অছি। নগপাসমে কোনো আদমী তকৰাঁক প্ৰযাস কেনহুঁ । মুদা কেও তৈযাৰ নহি ভেন। হম দুনূ ৰেঁকতী ৰস্তাক ঝমাৰন ৰহী। ৰমাক হানতি তঁ আৰ খৰাপ ৰহনি। কেনা কী কএন জাএ? কিছু ফুৰাএ নহি ৰহন ছন । হাৰি কএঅপনে নাগি

গেনহ্ঁ। জেনা-তেনা ষৈষ্টকেঁ ৰহএ জোকৰ ৰঁনা সকনহ্ঁ। তখ ৰমাকেঁ ঙঠওনিখনি। ও তঁ নিভেৰ সতি গেন ৰহথি। ষৈষ্টক ভীতৰ খএনাক ৰাঁদ ও প্ৰসন্ন ৰহথি। কহৈত ছথি-

"জান ৰাঁচি গেন। ৰঁড়কা ফসাদমে ফঁসি গেন ৰহী খপনেসভ।"

"কী কৰৰৈক? ধিখা-পৃতাক ওতএ তঁ নোক জাগতে খছি। মদা এনা হেতৈক যে কে সোচি সকৈত ছন?

হমসভ ৰাঁহ্ত সুখন ৰহী । ৰমা হাঁগ-হাঁগ কিছু ভোজনক ওৰিখান কৰৈত ছথি। হমসভ ভোজন কেনোক ৰাঁত সতি গেনহ্ঁ যে দোসৰ দিন ভোৰেমে জা কএ নিন টুটৈন।

28

প্ৰাত ভেনে জখন মোৰাঁগন ফোন খোননহ্ঁ তঁ ওহিমে মিসকান ভৰন ছন। কমান ভএ গেন। এতেক দিন জখন ৰাঁষ্ট তকৈত ৰহী জে কেও হান-চান নিখএ তখন একষ্টা কৌও ডাক নহি দেনক। কথী নেন কেও ফোনো কৰত?দিল্লী ৰাপস খৰিঁতহি এতেক ৰাস মিসকান। ৰিশ্বাসে নহি হোগত ছন। মদা সত্য তঁ ওএহ ছন। খাশ্চৰ্যচকিত ছনীহ ৰমা। হমহুঁ পৰেসান ৰহী। ৰাঁত কী ছৈক? কে এতেক ফোন কএ ৰহন খছি খা কিএক?ৰেঁৰা-ৰেঁৰী ওহি ফোন সংখ্যাসভপৰ ফোন নগৰৈত ছী।

"হম স্বশীন ৰাঁজি ৰহন ছী, দিলীসঁ।"

"ওহো! ত্ঁসভ দিলী খাৰিঁ গেনহ কী? "

"হঁ, হঁ, খাৰিঁ গেনহুঁ । কান্হিএ দ্বপহৰমে । তকৰৰাঁদসঁ ষ্টৈষ্টক সফাগমে নাগন ৰহী। ওহিমে ততেক থাকি গেনহুঁ জে স্বতা গেন। ভোৰে তোহৰ মিসকান দেখনহুঁ।"

"হমসভ তঁ দিলীক ডেৰা ছোড়ি দেনহুঁ । তকৰ ৰাঁদ ভেন জে খাৰ্ঁ ৰ্ঁহত ভেনৈক কিৰাযেদাৰক জিনগী। খপন মকানমে ৰেঁগন্বৰু চনি খএনহুঁ । খাৰিঁ তঁ গেনহুঁ, মুদা তহিএসঁ হমৰ শ্ৰীমতীজী খস্বস্থ ছথি।"

"কী ভেননি?"

"কী কহু? খাঁতমে কেঁসৰ ভএ গেননি খছি। ডাক্টৰসভ তঁ গসাৰা কএ চুকন খছি। তথাপি মোহৰশ নাগন ছী। ওনা ছোড়নো তঁ নহি জা সকৈত খছি।"

মোচন জা সকৈত খছি জে পড়োসীক কী হান হেতৈক। মুদা উপায কী? নিযতিকেঁ স্বীকাৰ কৰৰাঁক খতিৰিক্ত কোনো ৰিকল্প নহি ৰহি জাগত খছি।

"নগৈত খছি চিঁতামে পড়ি গেনহ।"

"চিঁতা হোএৰ্ঁ তঁ স্বাভাৱিকে থিক।"

"জে কিছু সংভৱ ঋছি সে কগএ ৰহন ছী। ভএ সকৈত ঋছি জে গনাজক ক্ৰমমে দিল্লীও ঋাৱী। যদি ওতএ ঋাএৰ্ঁ তখন ভেঁট হেৰেঁ কৰত।"

"ঋৰ্ঁষ্ঠ...।"

দোসৰ মিসকান শ্যামক ছল।

"ও কিএক এতেক ফোন কেলক?"- মোনমে ৰ্ঁহাত ঠিংতা ভেল। ষ্বাপ্সেপপৰ ওকৰা ফোন কৰৈত ছী। ফোনক ঘংটী ৰ্ঁড়ীকান ধৰি ৰ্ঁজিতে ৰহি জাগত ঋছি। ওমহৰসঁ ঙত্তৰ নহি ঋৰ্ঁ ত ঋছি। এহি ৰ্ঁাতসঁ ঋাৰ ঠিংতা হোগত ঋছি। মুদা কগএ কী সকৈত ছী? ভাৰী প্ৰৰ্ঁন। একষ্টা ৰ্ঁাত তঁ ৰ্ঁুষি গেনিঐক জে শ্যাম হমৰাসভকেঁ দুখ ছোড়ি কএ ঋাৰ কিছু নহি দএ সকৈত ঋছি । জাৰেঁ ওতএ ৰহনহঁ,পৰেসানীমে পড়ন ৰহনহঁ । ঋাৰঁ জখন দিল্লী নৌষ্টি গেনহঁ ঋছি তখনহ ও পছোড় কেনে ঋছি।"

তেসৰ মিসকান ছল মুম্বঁগ্ৰসঁ শানিনীক । ঋফসোচ হোঋএ নাগন জে সভসঁ পহিনে ওকৰে ফোন কিএক নহি কেনহঁ? হম শানিনীকেঁ ফোন নগৰৈত ছী। জেনা ও পহি েসঁ তৈযাৰ ৰৈসন হোঋএ। তুৰংত ফোন ঙঠা নেনক।

"গোৰ নগৈত ছী। ৰাতিমে কৈকৰেঁৰ ঋহাঁক ফোন নগেৰ্ঁাক প্ৰযাস কেনহঁ মুদা কোনো ঙত্তৰ নহি ভেষ্টন।"

হমসভ থাকি গেন ৰহী। জন্দীএ সুতি ৰহনহঁ ।"

"হমৰো সএহ খঁদাজ হোগত ৰহএ। খাৰ কী সমাচাৰ খছি?"

"সামনেৰাঁনা পড়োসী মকান ছোড়ি দেনক।"

"সে কিএক? ও তঁ ৰ্্ঘত নীক নোক ছন।"

"কিৰাযেদাৰ ছন, কহিও নে কহিও তঁ ওকৰা ফ্লৈট ছোড়ৈক ৰহৈক। সুনৈত ছী, মকান মানিক সংগে কিছু ৰাঁত নএ কএ ৰঁকঝোঁ ভএ গেনৈক। তকৰ ৰাঁদ ও মকান খানী কৰৰাঁ নেনকৈক।"

"খহাঁসভ তঁ একদম খসগৰ পড়ি গেন ছী।"

"খাৰঁ তঁ জে স্থিতি ঠৈক তকৰ তঁ সামনা কৰহি পড়ত। দোসৰ কোন ঙপায?"

"হমসভ দিলৌ খাৰঁহিৰঁনা ছী। ওতহি গপ্প কৰৰঁ। খাৰঁ খহাঁসভক সময খসগৰ ৰহএৰঁনা নহি খছি। পৰিৰাৰক সহযোগ চাহৰেঁ কৰী।"

"এ কোন নৱ ৰাঁত ভেন। সমস্যা তঁ সভকেঁ ৰূঝন খছি, মুদা সমাধান?"

"সমাধানো তঁ হমহীং, খহাঁ নে কৰৰৈক।"

"ৰাঁত তঁ সহী কহি ৰহন ছহ। খাৰঁহ দিলৌ তখন গপ্প কৰৰঁ।"

হম এহি ৰাঁতসঁ প্ৰসন্ন ৰহী জে শানিনী দিলী আৰিঁ সকৈ অছি। হমৰা অখনধ ওকৰাসভসঁ কিছু উম্মীদ ৰাঁচন ছন । হম অগিনা মিসকান দিস ৰাঁঢ়ি ৰহন ছনধঁ কি ৰমা গৈহি েনথি-

"হদ ভএ গেন। জখনসঁ উঠনধঁ অছি ফোনসঁ সাষ্টি গেন ছী। চাহ ৰঁনন সেৰা ৰহন অছি । সভসঁ পহিনে চাহ পীৰূঁ। তকৰ ৰাঁদ সামানসভক সূচী ৰঁনাউ। ঘৰ একদম খানী অছি। ফোন-ফানসঁ কিছু হোমএৰঁনা নহি অছি। অমেৰিকা জা কএ দেখিএ অএনধঁ অছি জে কী কোনা ছৈক? অপন হাথ-পৈৰ চনৈত ৰহ সএহ ঞশ্বৰসঁ প্ৰাৰ্থনা কৰু । যদি সে নহি সংভৱ হোঅএ তখন এহি দ্বনিআসঁ উঠা নেথি,ঘিসৰী নহি কগৈৰঁথি।"

"অহাঁ এতেক উদাস নহি হোউ। মাননধঁ জে পৰেসানী ছৈক, মুদা তেঁ কী? হমসভ হাৰি মানি নেৰঁ তাহিসঁ কী ফএদ হোএত?নোক অপনেগৈ নেন নহি জীৰৈঁত অছি । ওকৰা সমাজ সামনে সেহো কিছু কৰ্তৱ্য ৰহৈত ছৈক "

"ৰেঁসী দৰ্শন নহি ঝাড়ূ। আউ, পহিনে চাহ পীৰৈঁত ী।"

"ঠীকে কহনধঁ। হম ওতেক ৰূঁধিআৰ নে নে ছী।"

দ্বনূগোষ্টে হঁসি দৈত ছথি।

"গজৰঁক স্বাদ অছি এহি চাহমে।"

"কেনা নে ৰহত? ভোৰেসঁ একৰ ওৰিআনমে নাগন ছনধঁ । ফেৰ দিনীক চাহ তঁ নামী অছিএ।"

এক দিন বিঁতল,দূ দিন বিঁতল,তীন দিন বিঁতল মুদা শানিনী দিল্লী নহি আএলি,নে তকৰ বাঁদ ওকৰ কোনো ফোনো আএল । অমেৰিকাসঁ শ্যামক ফোন নহি আএল । হমৰ ভূতপূৰ্ পড়োসী সেহো গুম পড়ি গেল । কহলে ৰহএ জে পত্নীক গনাজক কর্মসে দিল্লী আবিঁ সকৈত অছি,মুদা তকৰ বাঁদ কিছু খবঁৰি নহি ভেটলৈ। ওহিদিন কিছু আৰ মিসকালসভ আএল ছল। কহি নহি কে সভ ছল। অপৰিচিত মোবাঁগল ফোন সংখ্যাসে ফোনো কৰবাঁসে ডৰ হোগত ছল। আগ-কান্হি কোনো ঠেকান নহি কখন কে ঠগি লেত ।

"কেও খাস আদমী ৰহৈত তঁ ফেৰ ফোন কএ সকৈত ছল । এহিসভ বাঁতকেঁ এতেক মহত্ব নহি দিঔক। কাজসে নাগি জাউ । খালী ছী নে তেঁ এতেক বাঁতসভ সোচাগত ৰহৈত অছি।"

"বাঁত তঁ অহাঁ নাখষ্টকাক কএ ৰহল ছী। মুদা আৰ্ এ ি বঁএসসে কোন কাজ ভেষ্টত?"

"শাঁত মোনসঁ সোচিঔক। বঁ৸ত কিছু উত্তৰ ভেটি জাএত । হমৰসভক মোন জে অছি নে সমুদ্র অছি সমুদ্র । এহিসে কী কী ভৰল অছি তকৰ কোনো অঁত নহি অছি।"

হম ৰমাক মুঁহ দেখৈত ৰহি জাগত ছী।

অমেৰিকাসঁ রাপস অএনাক রাঁদ এক সপ্তাহ সময রীতি গেল। এহি রীঠমে হমৰ ঘৰক ব্যৱস্থা ফেৰসঁ পষ্টৰীপৰ আরিঁ গেল । হম দুনূ রেঁকতী আরঁ কনী ঠৈন ভেলহুँ । ভোৰ-সাঁঝ ষ্টহনেরাঁক হেতু নগীঠেক পার্কমে ঠনি জাগত ছী । ৰমাক সঁগে সময নীকসঁ কষ্টি জাগত অছি। হুনকৰ প্রেৰণাসঁ হম আরঁ জনখৈ,ভোজন রঁনাএরঁ সিখি ৰহনে ছী। ঠাহ তঁ পহিলেসঁ রঁনা নৈত ছী। হুনকৰ কহরঁ সহী ছনি জে আদমীকেঁ আত্মেনির্ভৰ হেরাঁক ঠাহী। মুঁহতক্কী নহি হেরাঁক ঠাহী। যদি অনকৰ ভৰোসে ৰহরঁ তঁ দুখে-দুখ । কৈকদিন অপনেসঁ জনখে রঁনা নৈত ছী। ক্রমশঃ ভোজনো রঁনেরাঁক প্রযাসমে নাগল ছী।

আন দিন জকাঁ আগও ভোৰে হম উঠলহুँ । ৰমা সেহো হমৰে সঁগে উঠি কএ ঠাহ রঁনা ৰহনে ছলীহ। অঠানক হমৰ ফোনক ঘঁষ্টী রাঁজল । ফেৰ মিস কানরাঁনা ফোন সঁখ্যাসঁ ফোন ছল। এ সঁখ্যা হমৰ ফোনমে পহিলেসঁ অছিও নহি। তখন কে অছি? কিএক রেঁৰ-রেঁৰ ফোন কএ ৰহনে অছি?হম ফোন উঠা নৈত ছী।

"স্বনৈত ছী নে?"

"হঁ, হঁ নীকসঁ স্বনৈত ছী। অহাঁ কে ছী, আ রেঁৰ-রেঁৰ কিএক ফোন কৰৈত ছী?"

"হম ছী সৰকাৰী গনস্যোৰেঁস কঁপনীক নিদেশক। ম সৰকাৰী কর্মঠাৰী সভক রীমাক হিসারঁ ৰখৈত ছী। অহাঁক নামে কিছুষ্টাকা পড়ল অছি সে নিকানি কিএক নহি নৈত ছী? যদি কান্হি ধৰি সে নহি কৰরঁ তঁ অপনেক ষ্টাকা ৰিজর্ভ রেঁকমে ঠনি

জাএত। তকৰ বাঁদ ও টাকা বাপস হোএবঁ অসংভব ভএ জাএত । তেঁ মোচনাঁ জে এক বেঁৰ ফোন কএ অহাঁকেঁ চেতা দী।"

"মুদা হমৰা তঁ মেবানিবৃত্তিকানেক সময সভটা হিসাবঁ-কিতাবঁ ভএ গেন ৰহএ। টাকাসভ সেহো ভেটি গেন ৰহএ। তখন ঞ্র টাকা কতএসঁ আবিঁ গেন?"

"হদ ভএ গেন । এক তঁ অহাঁক মদতি কৰএ চাহৈত চী, ঙুপৰসঁ অহাঁ তৰহ-তৰহক কৈফিযত পুচি ৰহন চী। জে ঠীক বুঁঝাএ সে কৰবঁ। হমৰা আবো কাজসভ অচি।"

-সে ৰাঁজি ও ফোন কাটি দেনক। আবঁ হমৰা হোঅএ নাগন জে কী পতা ও সহী কহনে হোঅএ? যদি কিচু টাকা ভেটি ◌াএত তঁ এহি সময়মে ৰাঁত মদতি ভএ জাএত। তখন কী কএন জাএ? ৰমাকেঁ পুচৈত চিঅনি। ও স্বযং হমৰে নগ আবিঁ ৰহন চনীহ।

"তৰকাৰীসভ ঘটি গেন অচি। আগ সাঁঝ ধৰি আনি নেবঁ ।“

"ঠীক চৈক ।"

"একটা বাঁত বুঁঝনিঐক?"

"কী?"

তকৰ বাঁদ হম ঢনকা সভটা বৃতান্ত সুনা দেনিঅনি।

"জখন ও ফোন কেনক তঁ ওকৰেসঁ নে সভটা জানকাৰী নিতঢ়াঁ। হম এহিমে কী কহি সকৈত চী? - সে কহি ও চনি গেনীহ।

হম ওহী ফোন সঁখ্যাপৰ দোৰাঁৰা ফোন কৰৈত ছী। ফোন নগৈত খছি খা কষ্টি জাগত খছি। তাৰঁতেমে একষ্টা ম্বাম্মেপ সমাদ খৰৈঁত খছি-

"গনম্যোৰঁসক ৱাঁকী ষ্টাকাক ভুগতান হেতু নিম্ননিখিত নিংকপৰ ক্লিক কৰূ----"

ওহি সমাদক নীচাঁমে একষ্টা নিংক ছনৈক। হম ওহিপৰ ক্লিক কৰৈত ছী। ও ক্লিক কৰিতহি ৰঁড়ীকান ধৰি ঘূমৈত ৰহৈত খছি খা খঁতমে ৰঁদ ভএ জাগত খছি। হমহূঁ থাকি গেন ৰহী। মোৰাঁগন ফোন ঠামহি ছোড়ি স্নানগৃহ জাগত ছী। স্নান-ধযান কেনাক ৰাঁদ ফেৰসঁ মোৰাঁগন ফোন ঙঠৰৈঁত ছী। ওহিমে একষ্টা এসএমএস খাএন ছন-

"খহাঁক ৱৈঁক খাতাসঁ দস নাখ ষ্টাকা কোনো দোসৰ ৱৈঁক খাতামে পঠাওন গেন খছি। কোনো গড়ৱঁড়ী ৱূঁঝাএ তঁ ৱৈঁকক ৱ্ৰাঁচপৰ সঁপৰ্ক কৰূ।"

মোৰাঁগন ফোনমে এ্র সমাদ দেখিতহি হমৰ মাথ ঘূমি গেন। হম ঠামহি খসনহুঁ । ৰচ্চা ভেন জে নীচাঁমে গদ্দা ধএন ৰহএ । হম ওহীপৰ খসন ৰহী। ৱৈঁসী চোষ্ট নহি নাগন । হমৰা খসনাসঁ ধম্মসঁ খৰাঁজ ভেন । খৰাঁজ স্বনিতহি ৰমা দৌড়নীহ-

"কী ভেন? কী ভেন?"

হম মোৰাঁগন ফোন দিস গসাৰা কৰৈত ছিখনি। মুদা ও কিছু ৱূঁঝি নহি পাৰিঁ ৰহন ছথি। মোৰাঁগন ফোনমে কী নিখন

অছি যে হম কহি নহি পারিঁঅনি। ৰমা হমৰা পানি আনি কএ দৈত ছথি। হম পানি পীৰৈত ছী। ও হমৰ মাথো হঁসোথি দৈত ছথি। হমৰ মোন হল্লুক হোগত অছি। হম ফানকা মোৰাঁগন ফোনক সমাদ দেখৰৈত ছিঅনি।

কী ৰাঁত ঠৈক যে সাফ-সাফ কিএক নে কহৈত ছী জে ৰেঁৰ-ৰেঁৰ মোৰাঁগন-মোৰাঁগন কএ ৰহনে ছী? "

"কেও দস নাখ টাকা ৰেঁক খাতা সঁ নিকানি নেনক?"

"এঁ?"

"সহী সুননিঐক।"

"মুদা ঙ্র ভেনৈক কোনা?"

"কী কহি সকৈত ছী। একটা নিংকপৰ ৰিক কেনিঐক কী দস নাখ টাকা স্বাহা ভএ গেন।" আৰঁ তঁ ও ছাতী পিটএ ন নীহ। ফানকা সমহাৰৰঁ মোসকিন ভএ গেন। হম তঁ অপনে আহত ৰহী। কী কৰী কিছু বুঁঝেৰেঁ নহি কৰএ। ফোন ফেৰসঁ উঠৰৈত ছী। ও একদম সপাট ভেন ৰহএ। থোড়ৰেঁ কানেক ৰাঁদ ফেৰ একটা সমা আএন-

"অহাঁক ৰেঁক খাতাসঁ আঠ নাখ টাকা খঠ ভেন অছি।"

ঙ্র সমাদ তঁ ৰজ্র জকাঁ নাগন। হিম্মতি নহি হোঅএ জে ৰমাকেঁ কহিঅনি। নগৈত অছি আগ হমৰসভক ৰেঁকক খাতা

সাফ ভএ জাএত। হম সাহস কএ উঠৈত ছী। ৰমাকেঁ সেহো সংগ কৰৈত ছী আ বৈঁক বিদা হোএত ছী।

হম ঘৰসঁ বিদা ভএ গেল ৰহী। বৈঁক পহুঁচএবঁলা ৰহী। এতবহিমে মোবাঁগল ফোনপৰ ফেৰ সমাদ আএল।

"অহাঁক বৈঁকক খাতাসঁ ছও লাখ টাকা খৰ্চ ভেল অছি।"

এহি তৰহেঁ একহি দিনমে চৌবিঁস লাখ টাকা হমৰ বৈঁকক খাতাসঁ উড়ি গেল ছল। হম ধনকা এ সভ নহি কহলিঅনি। হোঅএ জে মোবাঁগল ফোনকেঁ ফেকি দী। মুদা তাহিসঁ কী হোএত? পতা নহি আরো এসভ ৰুকত কী হমৰ খাতা সাফে কএ মানত?

30

হম দুনূ বৈঁকতী সোঝে বৈঁক প্ৰবঁন্ধকক কোঠৰীমে জাএত ছী। ও হমৰাসভকেঁ পৰেসান দেখি বুঝি গেল জে কিছু গড়বঁড় ভেল অছি।

ও পুছৈত অছি-

"কী বাঁত?"

"হমৰাসভক এহি বৈঁকমে সংযুক্ত খাতা অছি। ওহিমে সঁ আগ এক ঘংটাক ভীতৰে চৌবীস লাখ টাকা কেও উড়া লেলক।

"সে কোনা?

"একটা নিংক হমৰ মোবাঁগন ফোনপৰ আএন ছন। হম ওকৰা দৰাঁ দেনিঐক। তকৰ ৰাঁদ তঁ অপনে টাকা নিকনতি গেন।

প্ৰৱঁন্ধক ত্তুৰংত একটা কিৰানীকেঁ ৰঁজৰৈত অছি । ওকৰাসভটা ৰাঁত বুঁঝা দৈত ছৈক। সংগে হমৰসভক পাসবুঁক আ অন্য জানকাৰী সেহো ওকৰা দএ দৈত ছৈক। হমসভ ওহি কিৰানীক সংগে প্ৰৱঁন্ধকক কোঠৰীসঁ ৰাঁহৰ হোগত ছী। ও কিৰানী ত্তুৰংত অপন কম্প্যুটৰপৰ জা কএ কিছু-কিছু কৰৈত অছ । কতহু-কতহু ফোনো কৰৈত অছি। তকৰ ৰাঁদ হমৰা কহৈত অছি-

"অহাঁক চৌদহ নাখ টাকা হম ৰঁঠা দেনহুঁ। ও অখন ৰীঠেমে পড়ন ছন। মুদা শ্বৰুক দস নাখ টাকা নিকনি গেন অছি। ও সভ ওকৰা দোসৰ ৰেঁক খাতামে পহুঁচাৰঁএমে সফন ভএ গেন । তেঁ অখন ওকৰা হম কিছু নহি কএ সকনহুঁ। আৰঁ ওকৰ জানকাৰী সাগৰঁৰ অপৰাধ প্ৰকোষ্ঠকেঁ দেন গেনৈক অছি । দেখিঔক কী ভএ সকৈত অছি। অসনমে অহাঁকেঁ সভসঁ পহিনে সাগৰঁৰ অপৰাধৰঁনা মোবাঁগন ফোন সংখ্যাপৰ ফোন কৰৰাঁক ছন। যদি সে কৰিতহুঁ তখন আৰ জন্দী কাৰৰাঁগ সংভৱ হোগত আ অহাঁক সভটা টাকা ৰঁঠি জাগত । মুদা আৰঁ দস নাখ টা ◌া তঁ ফঁসিএ গেন অছি। দেখা চাহী সাগৰঁৰ অপৰাধ শাখা কী কএ পৰৈত অছি?"

প্ৰৱঁন্ধকক ৰাঁত সুনি কএ কিছু তঁ উস্যাস ভেন জৰুৰ । মুদা অখনহু দস নাখ টাকা ফঁসনে অছি। কহি নহি কী হোএত? হৰাএন ধন ৰাপস ভেটি জাএৰঁ ৰঁহুত ভাগ্যেসঁ সংভৱ

হোগত অছি। গএহসভ মোঠৈত হমসভ রেঁকসঁ নিকনরাঁক উপক্রম কএ রহল ছলহুँ কি প্রবঁন্ধক অপন কোঠৰীমে বঁজওলক। হমৰা কহৈত অছি-

"ৰচ্চ ভেল জে অহাঁ রেঁক আবিঁ গেলহুঁ। কম সঁ কম চৌদহ লাখ টাকা অহাঁক বাঁচি গেল। যদি কনী আৰ পহিনে আএল ৰহিতহুঁ, অথবা ফোনে কএ দিতহুঁ তখন সভটা টাকা বঁচি জাগত। অখনহু উম্মীদ খতম নহি ভেলএ। অপৰাধ শাখা কাজপৰ নাগি গেল অছি। হমৰা ফোন আএল ছল। হমসভটা জানকাৰী ওকৰাসভকেঁ দেনিঐক অছি। তাবঁত অহাঁসভ বেঁসী চিঁতা নহি কৰবঁ। ঘৰ জা কএ বিশ্রাম কৰূ। যদি জৰুৰী হেতৈক তখন অহাঁসভকেঁ সাগরঁৰ অপৰাধ শাখাপৰ বঁজা সকৈত অছি, অথবা কেও অহীঁক ঘৰ জা কএ জানকাৰী নএ সকৈত অছি।"

প্রবঁন্ধকক বাঁতসঁ হমসভ বঁহুত আশ্বস্ত ভেলহুঁ। রেঁকসঁ বাপস ঘৰ আবিঁ গেলহুঁ। ৰমা তঁ বঁহুত থাকি গেল ৰহথি। হমৰো হালতি কোনো নীক নহি ছল। তেঁ ঘৰ পহুঁচি কএ দুনূগোটে সুত ৰহলহুঁ। হমসভ নগভগ দূঘঁটা সুতলে ৰহি গেলহুঁ। অচানক ফৈটক ঘঁটী বঁজলাসঁ হমৰ নিন টূটি গেল। হমৰা সঁগে ৰমা স হো উঠি জাগত ছথি। হম কেবাঁৰ খোলৈত ছী। দূটা পুনিসক আদমী দ্বাৰিএপৰ ঠাঢ় ছল।

"হমসভ সাগরঁৰ অপৰাধ শাখাসঁ আএল ছী।"

"আউ, আউ।"

ও সভ অঁদৰ অবৈঁত ছথি।

"𑒁𑒯𑒰𑒿𑒖 𑒠𑒮 𑒪𑒰𑒐 𑒙𑒰𑒏𑒰 𑒥𑒻𑒿𑒏 𑒐𑒰𑒞𑒰𑒮𑒿 𑒢𑒱𑒏𑒰𑒪𑒱 𑒪𑒹𑒪𑒏 𑒁𑒕𑒱 𑒢𑒹?"

"𑒯𑒿, 𑒯𑒿, 𑒂𑒃𑒋 𑒦𑒼𑒩𑒹 𑒄 𑒒𑒙𑒢𑒰 𑒦𑒹𑒪।"

"𑒮𑒹 𑒮𑒦 𑒣𑒞𑒰 𑒁𑒕𑒱।"

"𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒁𑒯𑒰𑒿 𑒔𑒰𑒯𑒻𑒞 𑒏𑒲 𑒕𑒲?"

"𑒯𑒧𑒩 𑒙𑒰𑒏𑒰 𑒫𑒰𑒣𑒮 𑒂𑒥𑒱𑒿 𑒖𑒰𑒋 । 𑒥𑒿𑒮 𑒋𑒞𑒥𑒹𑒿।"

"𑒂 𑒋𑒯𑒢 𑒏𑒰𑒖 𑒏𑒹𑒢𑒱𑒯𑒰𑒩𑒏𑒹𑒿 𑒠𑓀𑒛 𑒢𑒯𑒱 𑒦𑒹𑒙𑒥𑒰𑒏 𑒔𑒰𑒯𑒲।"

"𑒁𑒫𑒬𑓂𑒨 𑒦𑒹𑒙𑒥𑒰𑒏 𑒔𑒰𑒯𑒲।" -𑒩𑒧𑒰 𑒥𑒰𑒖𑒱 𑒅𑒚𑒪𑒲𑒯।

"𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒞𑒰𑒯𑒱 𑒯𑒹𑒞𑒳 𑒞𑒿 𑒁𑒯𑒰𑒿𑒮𑒦𑒏𑒹𑒿 𑒮𑓀𑒒𑒩𑓂𑒭 𑒏𑒩𑒋 𑒣𑒛𑓃𑒞 । 𑒏𑒼𑒩𑓂𑒙-𑒏𑒔𑒯𑒩𑒲𑒏 𑒔𑒏𑓂𑒏𑒩 𑒪𑒑𑒥𑒋 𑒣𑒛𑓃𑒞।"

"𑒞𑒐𑒢 𑒁𑒯𑒲𑓀𑒮𑒦 𑒏𑒯𑒴 𑒖𑒹 𑒏𑒲 𑒏𑒋𑒪 𑒖𑒰𑒋?"

𑒣𑒳𑒪𑒱𑒮𑒮𑒦 𑒮𑒼𑒤𑒰𑒣𑒩 𑒥𑒻𑒮𑒱 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒯𑒧𑒯𑒴𑒿𑒮𑒦 𑒮𑒰𑒧𑒢𑒹 𑒥𑒻𑒮𑒪 𑒕𑒲। 𑒍𑒮𑒦 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒤𑒰𑒃𑒪 𑒢𑒱𑒏𑒰𑒪𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒍𑒯𑒱𑒧𑒹𑒮𑒿 𑒞𑒩𑒯-𑒞𑒩𑒯𑒏 𑒤𑒼𑒙𑒼 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒠𑒳𑒢𑒴 𑒥𑒹𑒏𑒞𑒲𑒏𑒹𑒿 𑒠𑒹𑒐𑒥𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱।

"𑒋𑒏𑒩𑒰𑒮𑒦𑒏𑒹𑒿 𑒔𑒱𑒢𑓂𑒯𑒻𑒞 𑒕𑒱𑒌𑒏?"

𑒯𑒧 𑒥𑒹𑒩𑒰-𑒥𑒹𑒩𑒲 𑒮𑒦𑒙𑒰 𑒤𑒼𑒙𑒼 𑒅𑒢𑒙𑒰 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒕𑒲। 𑒁𑓀𑒞𑒱𑒧 𑒤𑒼𑒙𑒼 𑒪𑒑 𑒖𑒰 𑒏𑒋 𑒩𑒳𑒏𑒱 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒕𑒲। 𑒣𑒳𑒪𑒱𑒮𑒏 𑒢𑒖𑒩𑒱 𑒞𑒿 𑒯𑒧𑒩𑒰𑒣𑒩 𑒩𑒯𑒥𑒹𑒿 𑒏𑒩𑒻𑒏।

"কী একৰা খহাঁসভ জনৈত ছী?"

"হুঁ"

"কে খছি?"

"এ তঁ হমৰ দোসৰ পুত্র মুৰনী খছি। ওকৰা সঁগে মহিনাকে খছি সে নহি কহি সকৈত ছী।"

"ও তঁ মুৰনী কতএ ৰহৈত খছি?"

"ও তঁ হমৰা জানকাৰীক হিসাৱেঁ নংদনমে ৰহৈত খছি। মুদা খাৱঁ ওতগ খছি কি নহি সে নহি কহি সকৈত ছী।"

"ও নংদনমে কী কএ ৰহন খছি?"

"প্রতিধিষ্ঠত কানেজসঁ গংজীনিযৰ খছি। মুদা কএ ী ৰহন খছি কিছু নহি কহি সকৈত ছী। কাৰণ হমৰোসভসঁ ৰঁদ্দত কম সংপর্ক ৰখৈত খছি।"

"হমৰাসভকেঁ জানকাৰী ভেৱ্টন খছি জে ও সাগৰঁৰ এ্রাগমক দ্বনিখাসঁ জ্বড়ন খছি। খহাঁ সংগে ভেন ধোখাধড়ীমে সহো ওকৰ হাথ হেৰাঁক সবূঁত ভেৱ্টন খছি। খাৱঁ খহীঁ কদৃ জে কী কএন জাএ? যদি জাঁচ খাগূ ৰঁঢ়ত তঁ ও পকড়ন জাএত খা জহনো জেৰেঁ কৰত। সে খহাঁকেঁ নীক নাগত?"

"হমৰা কিছু সময দিখ। হম সোচি কএ ৰঁতাএৱঁ জে কী কএন জাএ।"

"কোনো হৰজা নহি্ । জখন ঋহাঁক নির্ণয ভএ জাএ তখন হমৰাসভকেঁ সূচিত কএ দেৱ। তৎকোন হমসভ জাঁচকেঁ এতহি ৰোকি ৰহল ছী।"

"ৰেঁস, হম ঋপনেকেঁ ৰাঁদমে ফোন কএ দেৱ।"

ঋপন মংতব্য editorial.staff.videha@gmail.com **পৰ পঠাউ।**

২.৫.ঞ্চন্দন কর্ণ- ৰীহনি কথা- ঘৰাঁহ

ঞ্চন্দন কর্ণ

ৰীহনি কথা- ঘৰাঁহ

মিহিৰ ঋপন ৰিৱাহ নেনে সপৰিৱাৰ কনিযা দেখয জা ৰহল ছথিন, দৰভংগা টাৱৰ পৰ কোনো হোটল মে। মায বুঝবৈত কহলথিন "পহিল নড়কী দেখয জা ৰহল ছী হড়বড়া নহি জাযৱ, ঋতেক পৈঘ নৌকৰী ঋছি ঋহাঁ কে , পহিনে নড়কী কে "হঁ" কৰৱ জৰূৰী নহ ছৈ, ঋাৱ কোনো হমৰ সৱ ৰনা জমানা ছৈ , ঋাৱ ত ৱ'ৰ ঋপনহি

কনিযা পসিন কৰৈত চৈ।

কনিযা মেঁ ত কোনো কমী নহি ছনৈক মুদা মিহিৰ মোচনৈহ্ন জে একাধ প্ৰযোগ খাওৰ কযন জায তখন নির্ণয নেৰঁ তাএঁ ও কন্যাগত কে পৰোক্ষৰূপেঁ মনা কয এনখিন।

মিহিৰ কে প্ৰথম প্ৰযোগ ছনৈক মুদা কোমন সঁগ ৱা সাতম প্ৰযোগ ভয গেনৈক। কোমন কে কোমন হৃদয ঘৰাঁহ ভয গেনৈক। কোমন পিতাক সঁগ দিলৌ খাযন থিকীহ সাগকোনাজিস্ট সঁ ডিপ্ৰ শন কে গনাজ কৰেৰাঁক নেন।

খপন মঁতব্য editorial.staff.videha@gmail.com **পৰ পঠাউ।**

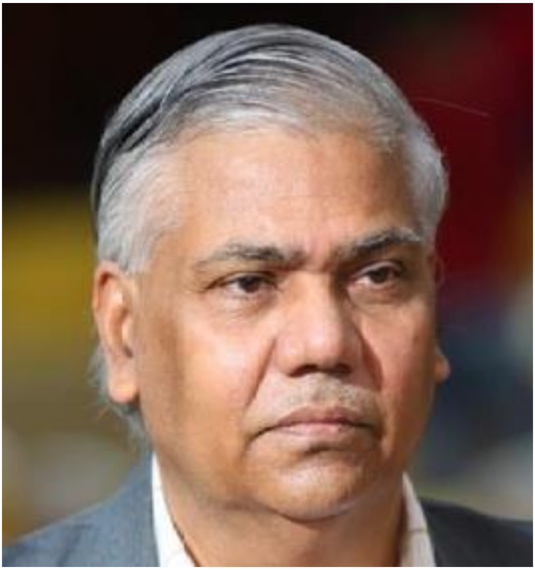
২.পদ্য

২.১.ৰাজকিশোৰ মিশ্ৰ- মোহ

২.২.খাচাৰ্য ৰামানন্দ মণ্ডন-ৰাম !/ খহা!খাহ!/ ৰীতন ৰঁৰ্ষ/ নৱৱৰ্ষ/ মঁদিৰ

২.৩.জগদানন্দ ঝা 'মনু'- ৪ টা গজন

২.১.ৰাজকিশোৰ মিশ্র- মোহ

ৰাজকিশোৰ মিশ্র

মোহ

জগৎ পয়া ৰনে অছি মা যা ,
অা,মা যা সঁ উপজৈত অছি মো হ,
মো হক চকভা উৰি দেৰৌৰাঁ না কেঁ,
ৰহৈত কহা◌ং ছন্হি ,কো নো মো হ?

সম্পত্তি ,সম্বন্ধ, জগৎ সঁ মো হ,
তৃষ্ণা ,নেগা র, মদা দ্বঃ খ মেঁ দ্রো হ।

দি রম জনমৈছ , নি শাঁ ত মে,
রি জয কে রী অা হা ৰি মে,
রঁধন সঁ মো ক্ষক অছি উত্তর,
ন্বকা এন শাঁ তি রিঁ হা ৰি মে।

দ্বঃ খ সঁ সুখ রঁহৰা গত অছি ,
গএহ তই জগতক মা যা ,
মো হ কে চা ক্ষুৰ রঁড় জো ৰগৰ ,
কখনো ,স্বপনে তই পৰা যা ।

মো হক আকর্ষণ ঠৈক রঁড় ভা ৰী ,
রঁড় মজগ্বত অছি , ও রঁঙ্কন,
রঁস্ত দ্বঃ খ দৈছ মো হ, মো ন কে,

খরৈঁত খচ্ছি সুখ-দু:খ , খন -খন।

জি নগী ক খুঁতি ম ক্ষণ ধৰি ,
জী রৈঁত খচ্ছি মো হ ও মা যা ,
উঠি ত ছৈ, ৰহএ মী মা কে ভী তৰ,
জা এত নহি ,জা ধৰি কা যা ।

মো হে তই,রঁনি কই মো হনী ,
চেকনে ৰহৈত খচ্ছি মো ক্ষক রাঁ ষ্টে,
পমৰন মা যা কে ৰহৈত ছৈ,
জি নগী কে মংগ মহৃখা- মা ষ্টে।

চ্ছো ড়ৰঁ , রজঁৰঁ
খচ্ছি মে মংভর?
গএহ খচ্ছি ৰী তি ,
রঁনখওনে , ঞ্জ ভর।

মো হ কে জনো রক্তঁ মঁ,
রঁনৈত ৰহৈত খচ্ছি ঠা ন্থৰ,
খমৈ চ্ছথি রএহ ,ওহি খা ধি মে,
চ্ছথি জে জ্ঞা ন মঁ খান্থৰ।

মময পৰ ষ্টৃষ্টেএ মো হ ,মে নী ক,
রঁঢ়ি খাঁ , ষ্টৃষ্টি জা এ নী ন মকা ন,
যথা র্থক জ্ঞা ন মঁ যুক্ত ৰহী ,

ব্ঁঝরঁ কঠি ন ঋছি ,কা নক হা না।

ঙদি ত হো গত ঋছি জ্ঞা ন ,জখন,

ভহ জা গত ঋছি মো হ- ভঁগ ,

থা কন -হা ৰন ওঝৰো ঽ ঘঁ,

ঋা মো ন ভ' জা গছ, রঁ৳ত চৌ চঙ।

মা ঽি ক কা যা ,

মি থ্যা মা যা ,

ঋপন কথী ?

ঋা', কথী পৰা যা ?

ম্বদা ,মো হ-মা যা সৃষ্টি ক স্বভা র,

জা ধৰি জি নগী , গ্ৰ ঘভ ৰহত,

নি ধ্কা ম কর্ম ঠৈক শ্ৰেষ্ঠ রাঁ ঽ,

কর্ম-র্ম প্রধা ন হো গত ঋছি জগৎ।

ধো ষ্টি ঘন পঘৰন ঋছি মো হ,

কি চ্ছু দেখা গছ, ঋা কি চ্ছু ঋদৃশ্য,

গী তা ক জ্ঞা ন গজো ত দেখবৈত ঋছি ,

শ্ৰী কৃষ্ণ গুৰু ,ঋা পা র্থ , শি ষ্য।

ঋপন মংতব্য editorial.ইtaff.videha@gmail.com **পৰ পঠাঙ।**

𑓓.𑓒.𑒂𑒔𑒰𑒩𑓂𑒨 𑒩𑒰𑒧𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒧𑒝𑓂𑒛𑒪-𑒩𑒰𑒧 !/ 𑒁𑒯𑒰!𑒂𑒯!/ 𑒢𑒲𑒞𑒢 𑒫𑒩𑓂𑒭/ 𑒢𑒫𑒫𑒩𑓂𑒭/ 𑒧𑓀𑒠𑒱𑒩

আচার্য ৰামানন্দ মণ্ডল

ৰাম !/ অহা!আহ!/ রীতন রঁর্ষ/ নররর্ষ/ মঁদিৰ

১.

ৰাম !

ৰাম কে চৈয!

ৰাম করুণা চৈয!হে ৰাম!

ৰাম আক্রোশ চৈয।জয শ্রী ৰাম!

ৰাম কে ছৈয!

ৰাম সম্মান ছৈয!ৰাম ৰাম!

ৰাম অপমান ছৈয! ৰাম !ৰাম!

ৰাম কে ছৈয!

ৰাম ব্ৰঁহ্ম ছৈয!

ৰাম পৰম ব্ৰঁহ্ম ছৈয!

ৰাম কে ছৈয!

ৰাম সগুণ ছৈয! তুলসী কে ৰাম!

ৰাম নির্গুণ ছৈয? কবীৰ কে ৰাম!

ৰাম কে ছৈয!

ৰাম অযোধ্যাবাসী ছৈয!

ৰাম ঘট ঘট বাসী ছৈয!

ৰাম কে ছৈয!

জানকী ৰাম অপমানিত ছৈয!

ৰাম জানকী পূজিত ছৈয!

ৰ��ম কে ছৈয!

𑒩𑒰𑒧 𑒢𑒰𑒧 𑒮𑒢𑓂𑒞 𑒕𑒻!

𑒩𑒰𑒧 𑒢𑒰𑒧 𑒮𑒞𑒢𑒰𑒧 𑒕𑒻!

𑒩𑒰𑒧 𑒏𑒹 𑒕𑒻𑒨!

𑒩𑒰𑒧 𑒠𑒹𑒫 𑒕𑒻𑒨!

𑒩𑒰𑒧 𑒧𑒰𑒢𑒫 𑒕𑒻𑒨!

𑒩𑒰𑒧 𑒏𑒹 𑒕𑒻𑒨!

𑒩𑒰𑒧𑒰 𑒁𑒣𑒢𑒹 𑒁𑒣𑒢𑒹 𑒩𑒰𑒧 𑒕𑒻𑒨!!

𑓒

𑒁𑒯𑒰!𑒂𑒯!

.

𑒁𑒯𑒰!𑒏𑒩𑒻 𑒕𑒲,

𑒞 𑒂𑒯!𑒦𑒲 𑒏𑒩𑒱𑒨𑒾।

𑒑𑒩𑒫 𑒏𑒩𑒻 𑒕𑒲,

𑒞 𑒬𑒩𑒧𑒼 𑒏𑒩𑒱𑒌।

কাজ নৈ ঠলত,

কি প্ৱৰখা ঋচ্ছি কৈনেং।

নীঠ রঁনা কেঁ,

ভচ্চ নৈ রঁনিযৌ।

ঋনপঢ় রঁনা কেঁ,

রিদমান নৈ রঁনিযৌ।

কাজ নৈ ঠলত,

কি প্ৱৰখা ঋচ্ছি কৈনে।

গৰীরঁ রঁনা কৈ,

ধনিক নৈ রঁনিযৌ।

ঋচ্চোপ রঁনা কেঁ,

পরিতৰ নৈ রঁনিযৌ।

কাজ ন ঠলত,

কি প্ৱৰখা ঋচ্ছি কৈনেং।

গৰরঁ কৰৈ চ্চী,

ত শৰম্মো কৰিযো।

ঘমান ঘভ নৈ ঠী,

ত পানী নৈ ঠিষ্টিযো।

গনতী করৈ ঠী,

তো গনানী ত মানিযৌ।

গৰৰ্ঁ করৈ ঠী,

ত শৰমো কৰিযো।

ঔহা! করৈ ঠী,

ত ৰামা়ং ঔাহ! ভী কৰিযৌ।

২.

ৰীতন ৰ্ষঁ

কহৈ ঠী

ৰ্ষঁ ত ৰীত গেনৌ।

পৰংঠ হম রীত গেনী হৈয।

রোহিনা জেনা

ফনাং ত মৰ গেনৌ।

সমসান ঘাষ্ট সে খাৰেঁ হৈয।

মোঠূ ন

রঁষ ফেৰ খা গেনৌ।

পৰংঠ রীতন সমযনৈ খাৰৈঁয হৈয।

মোঠূং ন

ফনাং ত মৰ গেনৈয।

খৰঁ হমৰ রাঁৰী খাৰৈঁয হৈয।

মোঠূং ন

ঘমংড মেং হম জিযৌ।

ডম্ব ৰীতন জা ৰহন হৈয।

সোঠূ ন

সভ কে পড়ত জাযৌ।

ৰাজা ৰংক ৰাঁভন সোনকন কৈঁয।

সোঠূ ন

সভ কে পড়ত জাযৌ।

ৰামা জ্ঞানী খজ্ঞানী প্ৰাণী কৈঁয।

৪.

নররর্ষ

নররর্ষ মংগনময হোযত

ধনী খা পঢন নিখন কে।

নররর্ষ মংগনময হোযত

কহিযা গৰীৰঁ খা খনপঠ কে।

নররর্ষ মংগনময হোযত

কহিযা করোঁড় চূনে রানা কে।

নররর্ষ মংগনময হোযত

নেতা, খফসৰ খা দনান কে।

নররর্ষ মংগনময হোযত

কহিযা কিসান খা মজদূৰ কে।

নররর্ষ মংগনময হোযত।

মাঁস মদিৰা পিযে রানা কে।

নররর্ষ মংগলময হোযত

কহিযা মূস খাযে রানা কে।

নররর্ষ মংগলময হোযত

ৰামা জহিযা জগাযরঁ অপনা মন কে।

৬.

মংদিৰ

ৰাম কে মংদিৰ,

সমক্ষ মেঁ আরৈয।

রো অরতাৰ ছৈয।

রো অপ্রত্যক্ষ ছৈয।

কৃষ্ণ কে মংদিৰ,

সমক্ষ মেঁ আরৈয।

𑒍 𑒁𑒫𑒞𑒰𑒩 𑒕𑒻𑒨।

𑒍 𑒁𑒣𑓂𑒩𑒞𑓂𑒨𑒏𑓂𑒭 𑒕𑒻𑒨।

𑒮𑒴𑒩𑓂𑒨 𑒏𑒹 𑒧𑒢𑓂𑒠𑒱𑒩,

𑒮𑒧𑒏𑓂𑒭 𑒧𑒹𑓀 𑒢𑒻 𑒂𑒫𑒻𑒨।

𑒍 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒵𑒞𑒱 𑒕𑒻𑒨।

𑒍 𑒣𑓂𑒩𑒞𑓂𑒨𑒏𑓂𑒭 𑒕𑒻𑒨।

𑒣𑒵𑒟𑓂𑒫𑒲 𑒏𑒹 𑒧𑓀𑒠𑒱𑒩।

𑒮𑒧𑒏𑓂𑒭 𑒧𑒹𑓀 𑒢𑒻 𑒂𑒫𑒻𑒨।

𑒍 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒵𑒞𑒱 𑒕𑒻𑒨।

𑒍 𑒣𑓂𑒩𑒞𑓂𑒨𑒏𑓂𑒭 𑒕𑒻𑒨।

𑒄𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒏𑒹 𑒧𑓀𑒠𑒱𑒩।

𑒮𑒧𑒏𑓂𑒭 𑒧𑒹𑓀 𑒢𑒻 𑒂𑒫𑒻𑒨।

𑒍 𑒢𑒱𑒩𑒰𑒏𑒰𑒩 𑒕𑒻𑒨।

ৰো সৰ্বত্ৰ ছৈয।

মঁদিৰ ত এগো জেনে ছৈয।

জৈগ পৰ পুজাৰী কে পহৰা ছৈয।

জৈগ পৰ পুনিম কে পহৰা ছৈয।

ৰামা জৈগ পৰ ভক্তন কে পহৰা ছৈয।

অপন মঁতব্য editorial.staff.videha@gmail.com **পৰ পঠাউ।**

২.২.জগদানন্দ ঝা 'মনু'- ৪ টা গজল

জগদানন্দ ঝা'মনু'

৪ টা গজল

১

খড়াম পৈৰমে নহি খকাম মোনমে ছন

ঞুহাম ৰঁদাত ৰাঁহৰ গজোত টোনমে ছন

টএৰকেঁ চনাৰী গৰীৰঁ তেঁ ৰূঁম্রূ নহি

হমৰ খপন মগৰ ধন খহাঁক নোনমে ছন

কিএক খানকে দ্বখ ৰূঁঝত চনাক নেতা

দানক মগৰ ৰূঁঢ়াপা তঁ   মেফ জোনমে ছন

সিনেহ শাঁতি সৰ্ষ্টা জগতসঁ গেন হেৰা

ঋখনসঁ নীক ৰ্যেসী মন্বষ্য ৰোঁনমে ছন

পতঁগ পাছ্রু ভাগৈত   মন্বক হর্খ দেখূ

প্বতৌহ কেৰ জেনা ৰ্হিনসঁ ফোনমে ছন

)মাত্রাক্রম 121-2122-121-2122, সভ পাঁতিমে)

২

ঋহাঁ স্বনৰৈঁ জঁ নহি হম কেকৰা কহৰৈঁ

পিযা জ্বনমী হমৰ দ্বখ হম কতে সহৰৈঁ

সখী ৰ্হিনা ঋহাঁকে প্রেমমে ছ্রুষ্টন

পিযা হম ঋাৰ্ব কোনা ঋসগৰে ৰহৰৈঁ

নিহোড়া ঋাৰ্ব কৰু হম কোন ৰিধি সজনা

সগৰ ঙসৰৈগ এহী ভক্ত পৰ ঠহৰৈঁ

ৰিৰহকে খাগিমে জৰি মৰি ৰহন ছী হম

খহাঁ খাগৰঁ কৰেজামে কখন গহৰৈঁ

ৰহত নেহক রঠন নৈ যাদি'মন্ব' জা দিন

জহৰ মাদ্যৰ খঠৈতে পানিমে রঁহৰৈঁ

)রঁহৰে হজজ, মাত্রা ক্রম 1222-1222-1222(

३

জঁ হম মৰি জাগ কনিকো নৈ খহাঁ কানরঁ
ৰিঁতন জে সংগ ও সগৰো খূশী গানরঁ

কৰেজামে ন্বকোনে ছী কতেকো দ্বখ
হমৰ সামৰ্থ জে মুঁহপৰ হঁসী খানরঁ

জহৰ পী দৰ্দ কে হম ঠিন্হনৌ দ্বনিযাঁ
নদীমে ঠেন সিখনে নোক খঠি ছানরঁ

কর্জা মাঁগি দেখূ এক দিন ককৰো দ
সগৰ দ্বনিযাঁক মাযা চ্নম্মে জানৰ্ঁ

সিনেহ প্রেম দোস্তী নাম মতনৰ্কেঁ
কপষ্ট 'মন্ব' ভেষমে সৰ্ঁ এতএ দানৰ্ঁ
)ৰ্হেৰে হজজ, : মাত্রাক্রম 1222-1222-1222)

৪

দর্দ দেখাযৰ্ঁ কৰেজাক মানৰ্ঁ কী

কান্হি সপনোমে হঁসী চোৰি কানৰ্ঁ কী

প্রেম প্বৰুষক ঠৈক গোৰ্ঁৰ খহাঁ কহনৌঁ

চীৰ দেখাযৰ্ঁ কৰেজা তঁ গানৰ্ঁ কী

সভমে নৈ কতও একমে হেতে দোখ

𑒮𑓀𑒑 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒍𑒯𑒱𑒧𑒹 𑒮𑒦𑒏 𑒮𑒰𑒢𑒩𑒿 𑒏𑒲

𑒁𑒰𑒑 𑒕𑒻 𑒁𑒢𑓂𑒯𑒰𑒩 𑒮𑒑𑒩𑒼 𑒁𑒯𑒰𑒿 𑒏𑒯𑒢𑒾𑓀

𑒁𑒿𑒐𑒱 𑒧𑒳𑒢𑒱 𑒢𑒰𑒑𑒻𑒮𑒿 𑒁𑒢𑓂𑒯𑒰𑒩 𑒁𑒰𑒢𑒩𑒿 𑒏𑒲

𑒏𑒢𑒱𑒏 𑒯𑒧𑒩𑒼𑒣𑒩 𑒦𑒩𑒼𑒮𑒰 𑒏 𑒏𑒨 𑒠𑒹𑒐𑒴

𑒕𑒻 𑒏𑒯𑒻 𑒏𑒏𑒩𑒰 𑒣𑓂𑒩𑒹𑒧 '𑒧𑒢𑓂𑒫'𑒏𑒲 𑒖𑒰𑒢𑒩𑒿 𑒮𑒿

)𑒩𑒿𑒯𑒩𑒹 𑒏𑒢𑒲𑒩𑒿, 𑒧𑒰𑒞𑓂𑒩𑒰𑒏𑓂𑒩𑒧: 2122-2122-1222)

𑒁𑒣𑒢 𑒧𑓀𑒞𑒫𑓂𑒨 editorial.staff.videha@gmail.com **𑒣𑒩 𑒣𑒚𑒰𑒅।**